

ALIEN
S.F.

ROBERT A. HEINLEIN

VRATA U LJETO

004

Robert A. Heinlein Vrata u ljetu

The Door into Summer by Robert A. Heinlein

POGLAVLJE 1

Nešto prije Šestomjesečnog rata moj mačak, Petronij Posrednik, i ja živjeli smo na staroj farmi u Connecticutu. Ne vjerujem da je još uvijek tamo, jer se nalazila na rubu zone koja je nestala u eksploziji bombe namijenjene Manhattanu, a te stare zgrade mogu izgorjeti poput papirnate maramice. Ukoliko i jest još uvijek tamo, ne vjerujem da je iznajmljena zbog stanja u kojem se nalazi. Ali meni i Peteu tada je bila taman što trebamo. Zbog lošeg vodovoda najamnina je bila niska, a prostorija namijenjena blagovaonici bila je obilno osvijetljena što je bilo idealno za moj stol za crtanje.

Mana je bila što je kuća imala jedanaest izlaznih vrata.

Dvanaest, ako računamo Peteova vrata. Gdje god smo stanovali, uvijek sam Peteu složio vrata. U ovom slučaju drvenu ploču sam namjestio na mjesto prozorskog stakla u neiskorištenoj spavaćoj sobi i u njoj izrezao prolaz dovoljan za Peteovu njuškicu. Previše sam vremena u životu potrošio otvarajući mačkama vrata - jednom sam izračunao da je od rađanja civilizacije devetsto sedamdeseti osam stoljeća potrošeno na taj način. Mogu vam pokazati proračune, ako mi ne vjerujete.

Pete je uglavnom koristio svoja vrata, osim kada se mogao provući pokraj mene, što mu je bilo draže. Jedino kada je vani bilo snijega nije ga se moglo natjerati kroz njegov izlaz.

Još dok je bio mace Pete je smislio neku svoju filozofiju. Ja sam bio zadužen za red, konzerve i vrijeme, a on za sve ostalo. Ali najviše me držao odgovornim za vrijeme. Zime Connecticuta su dobre jedino na razglednicama. Pete bi zimi prvo provjerio svoja vrata, odbio izaći tuda zbog neugodne bijele tvari vani (nije bio ni blesav), zatim me gnjavio da mu otvorim jedna od vrata za ljude. Živio je u uvjerenju da barem jedna vode u ljeto. To je značilo da svaki put moram s njim obići svih jedanaest vrata, otvoriti ih da bi se on uvjerio da je i tu zima, zatim bi, kritizirajući moju nesposobnost da sredim jedno ljeto za njega, krenuo prema slijedećim.

Onda bi ostajao unutra dok ga njegov hidraulički pritisak ipak ne bi natjerao van. Kada bi se vratio led sa njegovih šapa zvučao je

poput iglica na parketu. Gledao bi me i odbijao presti dok ih sve ne bi počupao... malo po malo zaboravio bi ovaj incident do sljedećeg puta. Ali nikada nije prestao tražiti svoja vrata u ljetu. Trećeg prosinca 1970., ja sam ih također tražio. Zadatak mi je bio jednako nemoguć kao Peteov siječanski. Ono malo snijega što je bilo u sjevernoj Kaliforniji nalazilo se na planinama da ugodi skijašima, a ne u nizini Los Angelesa - ionako se ne bi mogao probiti kroz smog, ali zimsku oluju nosio sam u srcu.

Nisam bio lošeg zdravlja (osim kroničnog mamurluka), tek prvom nogom u tridesetima i s lovom u džepu. Policija me nije tražila, niti jedan ljubomorni muž, niti jedan sudski nalog; ništa što mali slučaj amnezije ne bi mogao riješiti. Ipak, u srcu mi je bilo hladno i tražio sam vrata u ljetu.

Ako vam zvučim kao čovjek s izrazitom sklonošću samosažaljevanju, potpuno ste u pravu. U svijetu je bilo valjda dvije milijarde ljudi u gorem stanju od mojega. Bilo kako bilo tražio sam vrata u ljetu. Većina vrata koja sam obišao u zadnje vrijeme imala su natpis sličan ovome, ispred mene - SANS SOUCI GRILL BAR. Ušao sam unutra, odabrao separe negdje pri kraju bara i pažljivo pored sebe položio sportsku torbu, sjeo pored nje i pričekao konobara. Iz torbe se začulo: "Frrr?" "Polako, Pete" rekoh mu tiho. "Miau!"

"Gluposti, sada si bio. Stišaj se, upravo stiže konobar." Pete je zašutio. Podigao sam pogled baš u trenutku kada se konobar naginjao preko stola. "Dupli Scotch, čašu obične vode, tanjurić i sok od đumbira."

Konobar je djelovao zbunjeno. "Sok od đumbira ? Sa Scotchom?"

"Imate li toga ili ne?" "Pa, da, naravno da imamo, ali..." "Onda donesi. Ionako to ne namjeravam piti. Samo ću tu kombinaciju probati hipnotizirati. I ne zaboravi tanjurić."

"Kako želite," reče dok je brisao stol. "Jeste li za kakav odrezak ili možda pljeskavicu? Danas smo dobili svježije meso."

"Slušaj, kompa, dobit ćeš napojnicu za pljeskavicu ako mi obećaš da mi je nećeš donijeti. Ono što sam naručio je sve što trebam ... i ne zaboravi tanjurić."

Zašutio je i otišao. Opet sam morao stišavati Petea. Konobar se vraćao. Ponos mu je bio opasno narušen dok je nosio bočicu soka i

tanjurić. Otvorio je sok dok sam miješao scotch s vodom. "Želite li možda još jednu čašu za sok?"

"Biti ću huligan i piti iz flaše."

Ponovo je zašutio. Platilo sam, dao mu napojnicu, ne zaboravivši napojnicu za pljeskavicu. Kada je otišao nalio sam sok u tanjurić i lupnuo po torbi. "Juhica, Pete."

Torba je bila otvorena; nikad je nisam zatvarao dok je Pete bio u njoj. Prvo je pružio van šape, a zatim i glavu. Pogledao je lijevo-desno i spustio prednje šape na stol. Podigao sam čašu i pogledao lijevo-desno. "Nazdravimo ženama, Pete - da nađemo neke i brzo ih zaboravimo!"

Kimnuo je glavom. To je savršeno odgovaralo njegovoj filozofiji. Nagnuo je glavu i počeo lickati sok. "Ako možemo," dodao sam i potegao duboki gutljaj. Pete nije odgovarao. Zaboravio sam da je rođeni neženja.

Kroz prozor sam primijetio reklamu koja se stalno mijenjala. Prvi natpis je bio: Radite dok sanjate..., zatim: ...i prespavajte sve probleme. Nakon toga se pojavio natpis s dvostruko većim slovima: MUTUAL ASSURANCE COMPANY

Sva tri natpisa pročitao sam par puta, a da ih nisam ni registrirao. O prividnoj smrti znao sam koliko i svi ostali. U nekom časopisu sam pročitao neki članak ili tome slično i dva-tri puta tjedno sam u poštanskom sandučiću nalazio oglase tih tvrtki. Takve oglase sam automatski bacao jer me se nisu ticali, kao ni oglasi za šminku.

Kao prvo do nedavno ne bih mogao platiti zamrzavanje; to je masno koštalo. Kao drugo, zašto bi čovjek koji uživao u svom poslu, zarađuje dobar novac, a očekuje ga još puno, zaljubljen i pred brakom želio učiniti ovakvo polusamoubojstvo?

Ako netko ima neizlječivu bolest i umire, a nada se da bi ga liječnici sljedeće generacije mogli izliječiti - a ima novaca za platiti prividnu smrt dok se ne otkrije što to nije u redu s njim - zamrzavanje je logično rješenje. Ili ako netko želi putovati do Marsa i nada se da će, ukoliko preskoči koju generaciju, doći do svojeg putovanja. Možda je i to logično. Pročitao sam članak o nekom bogatom paru koji je nakon vjenčanja ravno iz vijećnice krenuo u hram tvrtke Western World, gdje su ih zamrznuli, sa željom da ih probude kada bude moguće da svoj medeni mjesec provedu na nekoj

interplanetarnoj letjelici; međutim, to je vjerojatno bila samo reklama dotične tvrtke. Provesti prvu bračnu noć kao riba pod debelim ledom mi nekako ne djeluje romantično.

Bio je tu i uobičajen, očigledan financijski naglasak koji se krio pod geslom: "Radite dok sanjate." Spavajte mirno dok vaša ušteđevina ne izrasle u bogatstvo. Ako imate pedeset i pet godina i mirovina vam je dvije stotine mjesečno, zašto ne bi odspavali par desetaka godina i probudili se još uvijek sa pedeset i pet i mjesečno trošili tisuću? A da ne govorimo o buđenju u nekom boljem svijetu koji bi obećavao sigurniju i zdraviju starost u kojoj ćete s većim zadovoljstvom potrošiti tu tisuću. Gradske tvrtke su se grabile za takve ljude uvjeravajući ih da njihov izbor dionica nosi zaradu veću od konkurentskih. "Radite dok sanjate."

Takvo nešto se nije odnosilo na mene. Nisam imao pedeset i pet. Nisam želio u mirovinu i ništa mi nije falilo u 1970.

Do nedavno, točnije govoreći. Bio sam umirovljen, želio ja to ili ne (a nisam). Umjesto da sam na medenom mjesecu, sjedio sam u drugorazrednom baru ispijajući scotch iz čisto anestetskih razloga; umjesto žene imao sam prepotentnu mačku s neurotičnim ukusom za sok od đumbira. Da mi se nije toliko sviđao zamijenio bih ga za gajbu džina i porazbijao svaku flašu.

Ali novca sam imao.

Posegnuo sam u džep, izvukao omotnicu i otvorio je. Unutra su bile dvije stvari: ček na više novaca nego sam ikada prije imao odjednom i dionice Pomoćnica d.d. Sve je to bilo poprilično zgužvano; nosio sam ih od kada su mi ih predali.

Zašto ne?

Zašto se ne sakriti i ne prespavati sve probleme. To bi bilo ugodnije nego pristupiti Legiji stranaca, urednije od samoubojstva i odvojilo bi me od događaja i ljudi koji su mi toliko zagorčali život. Dakle, zašto ne?

Nije me previše privlačila želja za bogatstvom. Pročitao sam ja "Kad se spavač probudi" H.G.Wellsa još dok je bio klasičan roman, prije nego su ga tvrtke uzajamnog osiguranja počele besplatno dijeliti.

Znao sam što zajednički interes i pravilno uloženi novac mogu učiniti. Ali nisam bio siguran da li imam dovoljno novaca i za san i za

polog u banci koji bi mi mogao poslije koristiti. Ovaj drugi argument više me nagovarao da odem pajkiti i da se probudim u nekom drugom svijetu. Možda boljem, kako ga reklamiraju dotične tvrtke... ili možda u gorem. Ali svakako drugačijem.

Mogu biti siguran u jednu stvar: san mogu dozirati tako da kad se probudim ne bude više Milesa Gentryja ili Belle Darkin, pogotovo Belle Darkin. Kada bi znao da je Belle mrtva i davno pokopana mogao bih zaboraviti nju i ono što mi je učinila... a ne patiti se činjenicom da je samo par milja od mene.

Da razmislim koliki bi period to trebao biti? Belle je sada imala dvadeset i tri godine - bar mi je tako rekla (sjećam se da joj je jednom izletjelo da se sjeća Roosevelta kao predsjednika). Svejedno, bila je u dvadesetima. Ako odspavam sedamdeset godina, pri buđenju ona će biti prošlost. Neka bude sedamdeset i pet, za svaki slučaj.

Tada sam se sjetio kakve napretke postižu u gerijatriji. Najavljuju sto dvadeset godina kao normalan životni vijek. Možda bi trebao odspavati stotinjak godina, a nisam bio siguran da i jedna tvrtka tipa Mutual Assurance može ponuditi toliki period.

Tada mi je pala na pamet jedna genijalna ideja inspirirana toplinom scotcha. Nije potrebno odspavati dok Belle ne umre; dovoljna je osveta biti mlad dok je ona stara. Tek toliko mlađi da joj to mogu nabiti na nos - recimo trideset godina.

Osjetio sam na ruci šapu, nježnu poput pahuljice. "Jooooš," izjavio je Pete.

"Pohlepni žderonjo," rekoh i natočih mu još jedan tanjurić soka. Zahvalio mi je pristojnim čekanjem, a zatim ponovo navalio.

Ali prekinuo je tok mojih predivnih misli. Kog vruga bih mogao učiniti sa Peteom?

Ne možeš pokloniti nekom mačku kako bi se to moglo sa psom; one to ne bi mogle izdržati. Ponekad se vežu za kuću, što nije bio Peteov slučaj; za njega sam bio jedini stabilni oslonac od kada su ga odvojili od majke prije devet godina... čak sam ga uspio zadržati kraj sebe u vojsci, a to je zahtijevalo puno kombinacija.

Bio je dobrog zdravlja i namjeravao je tako nastaviti iako ga je na životu držalo ovo istrošeno krzno. Da se ne drži tako slijepo mene pobjeđivao bi u bitkama i sijao okolo mačiće još bar pet godina.

Mogao bih mu platiti doživotni apartman u hotelu za životinje (nezamislivo), ili ga dati uspavati (još manje zamislivo) ili ga jednostavno ostaviti. Tako ti je to kad imaš mačku; ili ispunjavaš dosljedno svoju kinesku obvezu ili napustiš jedno stvorenje. Pustiš ga da podivlja, uništiš mu sudbinu radi nekog višeg cilja.

Onako kako je Belle uništila moj.

Tako, Danny Boy, to moraš zaboraviti. Ako tvoj život postaje gorak poput pokvarenih krastavaca ne znači da više nemaš obvezu prema ovoj turbo razmaženoj mački.

Baš kad sam počeo dolaziti do nekih filozofskih zaključaka Pete je kihnuo; mjehurići su mu krenuli kroz nos. "Nazdravlje," odgovorio sam mu, "i prestani tako halapljivo piti."

Ignorirao me je. Njegovo ponašanje za stolom bilo je puno uzornije od moga i to je dobro znao. Neki konobar se motao oko blagajne gdje je nešto raspravljao sa zaposlenom djevojkom. Gužva za ručak baš je prošla tako da su malobrojni gosti sjedili za šankom. Kada sam rekao nazdravlje konobar je podigao pogled i rekao nešto djevojci za blagajnom. Oboje su pogledali u našem smjeru, zatim se konobar uputio prema nama.

"VP," rekoh tiho Peteu.

Pogledao je unaokolo i brzo nestao u torbi. Konobar se približio, nagnuo preko stola pogledavši po sjedalima oko torbe. "Žao mi je prijatelju," rekao je tupo, "ali mačka mora van."

"Koja mačka?"

"Ona koju si hranio iz tanjurića."

"Ja ne vidim nikakvu mačku."

Ovaj put se sagnuo i pogledao ispod stola. "U torbi je," optužio me.

"Torba? Mačka?" rekoh upitno. "Prijatelju, izgleda da si negdje gadno pogriješio."

"Ha? Ne pokušavaj se izvući na lijepe riječi. Imaš mačku u torbi. Otvori torbu."

"Imaš li nalog za pretres?"

"Što? Ne pričaj gluposti."

"Ti si taj koji priča gluposti. Tražiš vidjeti sadržaj moje torbe bez naloga za pretraživanje, četvrti amandman - a rat je već godinama

gotov. Sada kada smo to riješili, poruči našem konobaru da donese još jednu rundu istog ili mi donesi ti."

Djelovao je zbunjeno. "Slušaj, ovo nije ništa osobno, ali moram brinuti za svoju radnu dozvolu. Tamo ti, na zidu, lijepo piše da se zabranjuje uvođenje pasa i mačaka u lokal. Želimo sačuvati ugled."

"Onda se baš pretjerano ne trudite." Podigao sam čašu. "Vidiš tragove crvenila za usne? Trebao bi bolje pretresti svog perača suda, a ne mušterije."

"Ne vidim tragove nikakvog crvenila."

"Većinu sam već obrisao. Ali odnesimo ovu čašu do sanitarne inspekcije neka provjere količine bakterija na rubu."

Uzdahnuo je. "Ti si iz sanitarne?"

"Ne."

"Tada smo kvit. Ja ne pregledavam tvoju torbu, a ti me ne prijaviš sanitarcima. Dakle ako želiš još jedno piće priđi šanku i dobićeš ga... na račun kuće, ali ovdje ga nećeš dobiti."

Okrenuo se i vratio šanku.

Slegnuo sam ramenima. "Ionako smo namjeravali otići."

Dok sam prolazio pored šanka konobar me pogledao. "Nije bilo ništa osobno."

"Nema problema. Ali baš sam namjeravao navratiti kasnije s konjem na piće. Izgleda da ćemo morati odabrati neki drugi bar."

"Kako god želiš, na zidu ništa ne piše o konjima. Samo mi reci nešto - ova tvoja mačka stvarno pije đumbirov sok?"

"Četvrti amandman, sjećaš se?"

"Ne tražim te da pokažeš životinju, samo želim znati."

"Pa," priznao sam, "draže mu je ako se nađe koja kap tonika u njemu, ali ako zagusti pije i čisto."

"Uništiti ćeš mu bubrege tako. Dođi, nagni se malo ovdje."

"Zašto?"

"Nagni se tako da ti je glava na mjestu moje. Sada pogledaj na strop iznad svakog separea... ogledala u ukrasima. Znam da imaš mačku unutra zato što sam je vidio."

Nagnuo sam se i pogledao. Strop bara imao je neko smeće od ukrasa pomiješano s ogledalima; primijetio sam da je dosta njih podešeno pod kutem tako da služe konobaru kao periskop. "Trebamo ih," reče ispričavajući se. "Šokirao bi se da vidiš što bi se

sve dešavalo po tim separeima da ne držimo oko na njima. Tužan je ovo svijet."

"Amen," reko na izlazu.

Kada sam izašao van otvorio sam torbu i primio je samo za jednu ručku. Pete je provirio van. "Čuo si što je čovjek rekao, Pete. Tužan je ovo svijet. Gori nego tužan kada dva prijatelja ne mogu popiti piće, a da ih netko ne špijunira. Znači, odlučili smo."

"Saad?" upitao je Pete.

"Ako ti tako kažeš. Ako već to želimo učiniti, čemu odugovlačenje?"

"Saad!" Pete odgovori odlučno.

"Jednoglasno. Idemo tu odmah preko ulice." Recepcionistica u tvrtki osiguranja Mutual Assurance Company bila je izvanredan primjer ljepote u funkciji dizajna, lako joj je aerodinamika lica bila podešena za brzinu od četiri macha, krasio ju je neviđeni radarski sistem u funkciji njuha i sve ostalo što joj je potrebno za dan joj posao. Podsjetio sam se da će ona, dok ja odspavam svoje, imati krdo dječurlije sličnih osobina oko sebe i tražio ju da mi dovede nekoga s kime bih mogao razgovarati o zamrzavanju.

"Molim vas da sjednete i pričekate dok vidim da li je netko od naših službenika za stranke slobodan." I prije negoli sam uspio sjesti dodala je: "Naš gospodin Powell će vas primiti. Pođite za mnom."

Ured Našeg gospodina Powella je bio uređen tako da sam zaključio da ovima iz Mutual Assurancea poprilično dobro ide. Srdačno mi je protresao ruku, posjeo me, ponudio cigaretom i pokušao odvojiti od torbe. Zadržao sam je. "Dakle, kako vam možemo pomoći?" "Odlučio sam se za hibemaciju." Obrve su mu se podigle i pogledao me s poštovanjem. Da se radi o nečemu drugome poslao bi me van i naplatio masnu svotu za razgovor, ali kada se radi o zamrzavanju, njihove pohlepne šape raspolažu klijentovom imovinom. "Vrlo mudra odluka," rekao je s dozom poštovanja. "Rado bih i sam pristupio tako nečemu, ali... zbog obiteljskih obveza..." Sagnuo se i dohvatio formular. "Mušterije koje se odluče na zamrzavanje obično žele to što prije obaviti.

Uštedimo na vremenu i gnjavaži i dopustite da ispunim ovaj formular umjesto vas... Odmah ćemo vam srediti liječnički pregled."

"Samo trenutak." "Ha?"

"Jedno pitanje. Da li možete uspješno izvršiti zamrzavanje nad mačkom?"

Izgledao je zbunjeno, zatim se nasmijao. "Šalite se."

Otvorio sam torbu; Pete je provirio van. "Upoznajte moga pratioca. Molim vas da mi odgovorite na pitanje. Ako je odgovor 'ne' odlazim do Central Valley Liabilityja. Njihove prostorije su također u ovoj zgradi, zar ne?"

Ovaj put je izgledao užasnuto. "Gospodine... nisam vam zapamtio ime?"

"Dan Davis."

"Gospodine Davis, kada jednom čovjek uđe kroz naša vrata on je pod blagonaklonim osiguranjem Mutual Assuranea. Ja vam ne bih mogao dozvoliti da odete u Central Valley."

"A kako bi me zaustavili? Karate zahvatom?" "Molim vas!" Zbunjeno je pogledavao okolo. "Naša se tvrtka drži svojih etičkih načela."

"Želite reći da se Central Valley ne drži?"

"To nisam rekao ja nego vi. Nemojte me tjerati na uvjeravanje..."

"Neću vas tjerati na to."

"... ali uzmite ugovore bilo koje nama srodne tvrtke. Uzmite odvjetnika, bolje ovlaštenog stručnjaka. Otkrijte što mi točno nudimo i kako to izvršavamo - i usporedite s onim što nudi Central Valley." Pogledao je okolo i nagnuo se prema meni. "Ovo ne bih smio reći - i nadam se da me nigdje nećete citirati - ali oni ne koriste čak ni standardne popise mušterija."

"Ali možda ih zato ne maltretiraju." "Što? Moj dragi gospodine Davis, mi uvećavamo svaku vašu novonastalu zaradu. Naš ugovor nas na to obvezuje... dok se Central Valley bavi samo preprodajom dionica." "Možda bih onda trebao kupiti neke dionice kod njih? Slušajte, gospodine Powell, gubimo vrijeme. Da li će Mutual prihvatiti mog prijatelja ili ne? Ako ne, već sam predugo ovdje."

"Dakle, vi želite platiti da mi ovo stvorenje održavamo u životu pod niskom temperaturom?"

"Ono što ja želim je da nas obojicu održavate u životu pod niskom temperaturom. I ne zovite ga stvorenjem, njegovo ime je Petronius."

"Ispričavam se, preformuliraću svoje pitanje. Vi želite platiti dvije cijene da bih vas i vašeg... hm, Petroniusa zamrznuli?"

"Ne dvije cijene. Platiću, naravno, nešto više nego za jednu osobu. Možete nas smjestiti u jedan kovčeg. Iskreno, ne možete naplatiti Peteu kao i čovjeku."

"Ovo je vrlo neobičan zahtjev."

"Naravno da je. Kasnije ćemo se dogovoriti oko plaćanja... ili ću se dogovarati sa ljudima iz Central Valleya. Sada želim znati samo to da li vi to možete ili ne."

"Hm..." Sjeo je za svoj stol. "Samo trenutak." Podigao je slušalicu i rekao: "Opal, spoji me s dr. Berquistom." Ostatak razgovora nisam čuo, jer je tiše govorio, ali nakon nekog vremena spustio je slušalicu i nasmiješio se kao da je upravo saznao da mu je umro bogati ujak. "Dobre vijesti, gospodine! Smetnuo sam s uma da su prvi uspješni pokusi izvedeni upravo na mačkama. Tehnike i kritični faktori za mačke su nam potpuno poznati. Čak se u laboratoriju Naval Research u Annapolisu jedna mačka održava na životu pod niskom temperaturom već dvadeset godina."

"Zar LNR nije uništen kada je pogođen Washington?"

"Samo građevine na površini, podzemne prostorije su ostale čitave. Činjenica koja vas može samo ohrabriti: životinja je uz automatsko održavanje, bez ikakve ljudske kontrole, preživjela gotovo dvije godine... i još uvijek je živa, nepromijenjena i jednake starosti. Upravo kako bi i vi preživjeli koji god period odlučite provesti kod nas."

Na trenutak sam pomislio da će se prekrížiti. "U redu, u redu, a sada da nastavimo s pregovorima o cijeni."

Četiri faktora su igrala značajnu ulogu: prvo, kako platiti za naše održavanje dok smo uspavani; drugo, koliko dugo želim spavati; treće, kako želim investirati svoj novac dok sam u hladnjaku; i zadnje, što ako se nešto desi i više se nikada ne probudim.

Napokon sam se odlučio za 2000. godinu, lijepi okrugli broj i samo trideset godina u budućnosti.

Bojao sam se da ću, ako odaberem neki duži period, potpuno izgubiti svaki osjećaj za vrijeme. Promjene u prošlih trideset godina (moj dosadašnji vijek) bile bi dovoljne da se čovjek izgubi u događajima: dva rata i desetak manjih, raspad komunizma, Velika

Panika, umjetni sateliti, prelazak na atomsku energiju - dok sam bio mali, nismo imali niti multimorph. 2000. bi mogla biti poprilično zbunjujuća. Ali da nisam odabrao toliko veliko razdoblje Belle bi uspjela nekako srediti svoje bore. Kada sam došao do toga kamo investirati svoje novce, nisam niti pomišljao na oročavanje ili nešto slično; naš fiskalni sistem ima inflaciju ugrađenu u srž. Odlučio sam se zadržati na dionicama "Pomoćnice d.d." i kupiti još poneke dionice ogranaka za koje mislim da će se razvijati. Automatika će se definitivno razvijati. Odabrao sam, također, tvrtku za gnojivo iz San Francisca; bave se istraživanjem bakterija i pogodnih algi. Svake godine sve je više ljudi u tom poslu i u to se ulažu ogromni novci. Ostatak novca sam ostavio na raspolaganje tvrtki.

Međutim, pravi izazov je bio u tome što učiniti ukoliko umrem za vrijeme hibernacije. Proračuni tvrtke su mi govorili da imam 70% šansi da ću preživjeti trideset godina zamrzavanja... a tvrtka profitira u oba slučaja. Šanse nisu bile recipročne periodu što sam i očekivao; pri svakom poštenom kockanju nađe se gubitak koji snosi kuća. Samo kockari najgore vrste ogule naivca do gole kože, a osiguranje je vrsta legalnog kockanja. Najstarija i najpoštovanija tvrtka osiguranja Lloyd's iz Londona ne okoliša po tom pitanju. Uvijek dobivaju kako god klijent završio. Ali ni ovdje ne treba očekivati neke poštene uvjete; na kraju krajeva netko treba platiti ovo odijelo, šivano po mjeri, Našega gospodina Powella.

Odlučio sam da u slučaju svoje smrti sve novce ostavljam Mutual Assuranceu... što je potaklo Powella da me gotovo izljubi razmišljajući koliko je točna procjena od 70%. Na tu sam se opciju odlučio zato što, po ugovoru, postajem nasljednik svih onih koji su zamrznuti pod istim uvjetima (naravno ako umru). Ruski rulet u kojem preživjeli ubiru premiju... a tvrtka, naravno, radi na postotak.

Odabrao sam što sam mogao više opcija za što bolju zaradu, bez mogućnosti popravka ukoliko nešto zabrljam; gospodin Powell me je obožavao poput croupiera koji obožava naivčinu koja stalno ulaže na nulu. Kada smo to sredili jedva je čekao da mi učini ustupke oko Petea; dogovorili smo se da je cijena njegove hibernacije 15% cijene čovjekove i popunili poseban ugovor za njega.

Ostalo je još samo srediti dozvolu suda i liječnički pregled. Liječničkog se nisam plašio; imao sam predosjećaj da će me, čim

sam potpisao ovakvu vrstu ugovora, primiti bez obzira na sve. Odobrenje od vrhovnog suda bi se moglo malo otegnuti. To se moralo učiniti, jer mušterija je za vrijeme hibernacije u gadnom položaju: živ, ali bespomoćan.

Nisam se brinuo. Naš gospodin Powell je učtetverostučio originalni ugovor koji se sastojao od devetnaest stranica. Potpisivao sam dok mi se ruka nije ukočila i dostavljač je odlepršao s dokumentima dok sam ja krenuo na liječnički; nisam čak niti vidio suca.

Pregled bi bio uobičajeno dosadan da nije bilo jedne stvari. Pred kraj liječnik me odlučno pogledao u oči i upitao: "Sinko, koliko već traje to vaše opijanje?"

"Opijanje?"

"Opijanje."

"Što vas upućuje na to doktore? Trijezan sam u potpunosti. 'Petar Petru plete petlju.'"

"Prestanite stime i odgovorite na pitanje." "Hmmm... Otprilike dva tjedna. Možda nešto više."

"Prisilni alkoholičar? Koliko ste puta prije pokušali izvesti ovako nešto?"

"Pa iskreno da vam kažem, nisam. Znate..." Počeo sam mu priču otome što su mi učinili Belle i Miles i zašto osjećam ovo što osjećam.

Prekinuo me. "Molim vas. Imam dovoljno briga i bez vaših, a osim toga nisam psihijatar. Moj posao je da otkrijem da li vam je srce dovoljno jako da izdrži spuštanje temperature na četiri stupnja celzija, što u vašem slučaju hoće. Mene obično nije briga da li je netko dovoljno blesav zakopati se u rupu i na taj način pokušati pobjeći od svojih problema; što se mene tiče, samo jedna budala manje pod mojim nogama. Ali neka vrsta profesionalne savjesti mi ne dozvoljava niti jednog čovjeka, koliko god jedan on bio, pustiti u jedan od onih kovčega pod utjecajem alkohola. Okrenite se." "Ha?"

"Okrenite se. Dat ću vam injekciju." Učinio sam kako je rekao, a također i on. Dok sam se trljao po stražnjici, reče: "Sada popijte ovo. Za dvadesetak minuta bićete trijezniji nego što ste bili ovih zadnjih mjesec dana. Tada, ukoliko imate imalo zdravog razuma - u što sumnjam - razmislićete o svome stanju i pobjeći od svojih

problema... ili im se suprotstaviti kao čovjek." Popio sam što mi je dao.

"To bi bilo sve. Obucite se. Potpisaću vaše papire, ali vam želim reći da ih mogu opozvati do zadnjeg trenutka. Ne smijete popiti niti kap alkohola, lagana večera i nema doručka. Dođite sutra u podne radi završnih pregleda."

Okrenuo se i otišao bez pozdrava. Obukao sam se i izašao bistar poput vode. Powell me čekao sa spremnim dokumentima. Kada sam ih uzimao rekao je: "Možete ih ostaviti ovdje i podići ih sutra u podne... Ovo je primjerek koji ide s vama u zamrzivač."

"Što se događa s ostalim primjercima?" "Jedan zadržimo za sebe, jedan ostaje sudu i jedan ide Carlsbad arhivi. Da li vas je liječnik upozorio na dijetu?" "Naravno da je." Pogledao sam papire da bih prikrio dosađivanje ovim razgovorom.

Powell je posegnuo za dokumentima. "Sačuvat ću ih u sefu preko noći."

Privukao sam ih prema sebi. "Kod mene će biti također sigurni. Možda bih želio promijeniti odabir dionica."

"Poprilično je kasno za takvo što, dragi gospodine Davis."

"Ne požurujte me. Ako budem želio neke izmjene navratit ću sutra ranije." Otvorio sam torbu i ugurao dokumente pored Petea. I prije sam tako čuvao važnije stvari; možda nije sigurno kao u podzemnim sefovima Carlsbada, ali sigurnije je nego što mislite. Jednom prilikom neki dječak mi je probao nešto maznuti iz torbe. Vjerojatno još uvijek ima ožiljke od Peteovih zuba i pandži.

POGLAVLJE 2

Auto mi je bio parkiran na Pershingovom trgu gdje sam ga i ostavio ranije tog dana. Ubacio sam novac u automat za parkiranje, podesio komande na Zapadnu aveniju, izvadio Petea iz torbe, stavio ga na sjedalo do mene i opustio se.

Bolje reći, pokušao se opustiti. Promet Los Angelesa je prebrz i previše krvoločan da bi se mogao opustiti pri automatskoj kontroli vozila; želio sam preurediti instalacije na vozilu jer nije pripadalo grupi onih novih, nepokvarljivih. Kad smo prošli zapadnije od Western Avenue mogao sam preuzeti komande, ali bio sam napet i trebalo mi je piće. "Tamo je oaza, Pete."

"Frrrr?"

"Ravno ispred nas."

Dok sam tražio mjesto za parkiranje – Los Angeles je bio osiguran protiv invazije; napadači ne bi mogli naći mjesto za parkiranje - prisjetio sam se doktorovih preporuka da ne diram alkohol.

Natuknuo sam mu što si može napraviti sa tim preporukama.

Zatim sam se zamislio može li, nakon gotovo cijelog dana, primjetiti da sam nešto popio. Mislim da sam čitao neki članak otome, ali bio je pisan previše stručno da bih sve razumio.

Prokletstvo, bio bi u stanju odbiti me zbog toga. Treba biti oprezan i odustati od pića večeras.

"Saad?" Želio je znati Pete.

"Kasnije. Prvo idemo negdje nešto pojesti." Odjednom mi je sinulo da mi piće stvarno ne treba. Ono što mi treba bilo je nešto hrane i sna. Liječnik je bio u pravu; osjećao sam se bolje i treznije nego u proteklih par tjedana. Možda ona injekcija u guzicu nije bila ništa drugo do vitamina B; što god bilo frajer ima tešku ruku. Našli smo neki fast food i naručili pečenog pilića za mene i pola hamburgera za Petea. Dok smo čekali narudžbu prošetao sam ga. Često smo jeli u takvim restoranima jer ga nisam morao švercati unutra.

Pola sata kasnije ponovo sam autom kliznuo u gužvu, pogladio Petea po bradi i prepustio se mislima. Danny boy, liječnik je bio u pravu; pokušavao si naći odgovore na dnu boce. Glavu bi mogao nekako zavarati, ali ostatak tijela bi definitivno uništio. Sada si potpuno trijezan, punog i zadovoljnog trbuha kako već dugo nije bio. Osjećaš se bolje.

Što je s ostalim? Je li liječnik bio u pravu što se tiče ostalog? Da li si stvarno razmaženi balavac? Nedostaju li ti muda za sukob s problemima? Zašto poduzimaš ovaj korak? Je li to osjećaj avanture ili jednostavno bijeg od samog sebe, poput djeteta koje traži spas u majčinoj haljini?

Ali ja to želim, čovječe, 2000.!!!

U redu, želiš to, ali otići bez riješenih problema...

Polako! Polako! - a kako ih mogu riješiti? Belle više ne želim, ne nakon onoga što mi je učinila. Što drugo mogu učiniti? Tužiti ih? Ne budi blesav, nemam nikakvih dokaza - a osim toga u sudskim sporovima jedinu korist izvuku odvjetnici.

Pete je komentirao: "Paaa, znaaaš." Pogladio sam njegovu čupavu glavicu. On ne bi tužio nikoga; ako mu se neki mačak ne bi svidio jednostavno bi ga pozvao van i raspravio to s njim kao mačka. "Vjerojatno si u pravu. Idem potražiti Milesa, otkinuti mu ruku i tući ga njome po glavi dok ne ispriča sve po redu. Nakon toga možemo lijepo odspavati kojih tridesetak godina. Moramo saznati kako su nam to učinili i tko im je pomogao."

Stali smo pored telefonske govornice. Nazvao sam Milesa i rekao mu da ne izlazi iz kuće jer dolazim do njega. Stari mi je dao ime Daniel Boone Davis, što je bio njegov način iskazivanja osobne slobode i samopouzdanja. Rođen sam 1940. Te godine svi su govorili da je pojedincima odzvonilo i da budućnost leži u masama. Stari nije vjerovao u to; mojim imenom je iskazao svoje buntovništvo.

Umro je za vrijeme ispiranja mozga u Sjevernoj Koreji, pokušavajući do zadnjeg trenutka dokazati svoju teoriju.

Kada je došao Šestotjedni rat imao sam diplomu inženjera strojarstva i priključio se vojsci. Nisam iskoristio svoju diplomu da bih postao neki časnik zato što je jedna od stvari koje sam naslijedio od oca bila neuništiva potreba da budem nezavisan; ne davati naređenja, ne primati naređenja - samo da odradim i krenem dalje.

Kada se prokleti rat zahuktao bio sam narednik-tehničar u centru naoružanja Sandia u Novom Meksiku i punio atomske bombe atomima razmišljajući što ću i kako ću kada mi istekne vojni rok. Na dan kada je Sandia uništena poslali su me u Dallas po plutonij. Radioaktivna prašina je padala prema Oklahoma Cityju, pa sam stoga uspio doživjeti mirovinu.

Pete je preživio iz sličnih razloga. Tamo sam stekao prijatelja, Milesa Gentryja, veterana kojeg su ponovo aktivirali. Oženio je udovicu koja je imala kćer, ali mu je žena umrla otprilike kad je bio pozvan. Živio je povučeno sa obitelji u Albuquerque, tek toliko da bi njegova pastorka Frederica imala dom. Mala Ricky (nikad je nismo zvali "Frederica") brinula se za Petea. Zahvaljujući mačjoj božici Bubastis, Miles, Ricky i Pete su imali 72-satni dopust tog gadnog vikenda - Ricky je uzela Petea sa sobom jer ga nisam mogao povesti u Dallas.

Bio sam zaprepašten kada se otkrilo da su nam jedinice uništene kod Thule i još par mjesta. Poznato je bilo još od tridesetih da ljudsko tijelo može podnijeti spuštanje tjelesne temperature gotovo na ništicu. To je bio laboratorijski trik, ili terapija za neke bezizgledne slučajeve, sve do Šestotjednog rata. Govoreći sa vojnog stanovišta: ako novac i ljudi mogu to izvršiti, naći ćemo već neku korist. Tiska se milijarda, zaposli tisuću-dvije znanstvenika i inženjera i zatim se na neki ludi, zaobilazni, neučinkoviti način dođe do rješenja. Hladni san, hibernacija, hipotermija, usporavanje metabolizma, nazovite to kako želite - istraživački timovi logističkih liječnika našli su način kako spremiti ljude poput sardina i odmrznuti ih po potrebi. Prvo se objekt drogira, zatim hipnotizira i ohladi na točno četiri stupnja celzijusa; tj, na temperaturu gdje je najveća gustoća molekula vode. Ukoliko je to potrebno buđenje se može izvesti, uz pomoć dijatermičke i posthipnotičke naredbe, za deset minuta (u Nomeu su to uspjeli za sedam), ali takvo brzo buđenje ima za posljedicu da se moždano tkivo ne adaptira kako treba i čovjek može biti malo glupiji nego što je bio prije zamrzavanja. Ako vrijeme dopušta, za buđenje bez posljedica treba minimalno dva sata. Brza metoda je među profesionalnim vojnicima poznata kao "uračunati rizik".

Cijela ova stvar bila je rizik koji neprijatelj nije uračunao, tako da sam nakon rata bio, umjesto da me likvidiraju ili pošalju u logor, isplaćen i Miles i ja smo pokrenuli posao baš u vrijeme kada su tvrtke uzajamnog osiguranja počele prodavati hladni san.

Otišli smo u pustinju Mojave, izgradili malu tvornicu u napuštenim prostorijama Zračnih Snaga i započeli proizvodnju Pomoćnica uz moje inženjersko i Milesovo pravno i poslovno iskustvo. Da, ja sam izumio Pomoćnicu i sve njoj slične - Peru za prozore i sve ostale - iako se moje ime ne može naći na njihovoj dokumentaciji. Kada sam bio u službi često sam razmišljao gdje jedan inženjer može raditi. Možda za Standard, ili du Pont ili General Motors? Nakon trideset godina rada daju ti oproštajnu večeru i mirovinu. Ne propustiš previše obroka, vozikaš se tvrtkinim avionima, ali nikad nisi svoj gazda. Druga opcija za inženjere je bila civilna služba pri vojsci - dobra početna plaća, dobra mirovina, nemaš problema, godišnje trideset dana odmora. Međutim, upravo sam se vratio sa vladinog godišnjeg i želio sam biti sam svoj gazda.

Što bi to bilo dovoljno malo za jednog inženjera i ne bi tražilo dvadeset osam miliona sati pripreme za prvi prototip? Inženjering za bicikle - za to bar nije potreban neki veliki kapital - kako su počeli Ford i braća Wright. Ljudi su govorili da su takvi dani zauvijek prošli, ali ja ne vjerujem u to.

Automatika se uvelike razvijala - tvornice su trebale samo troje ljudi; dvoje da kontroliraju rad strojeva i jednog čuvara. Strojevi su u jednom gradu tiskali ulaznice i automatski u šest drugih tiskali "rasprodano". Čelične krtice su kopale ugljen dok su rudari sjedili sa strane i gledali. Dok me država plaćala, upijao sam sva moguća znanja na području elektronike, komunikacija i kibernetike koja su mi bila dostupna.

Koja bi bila zadnja stvar koju bi se netko sjetio automatizirati? Odgovor: kućanske poslove. Nisam se trudio zamišljati kako bi izgledala moderno uređena kuća; žene to nisu niti htjele; željele su samo da ono što imaju bude uvijek uredno. Kućanice su uvijek pitezale pitanje robovanja iako je doba robovlasništva bilo daleko iza svih nas; neke su još uvijek mislile da moraju biti zahvalne za ostatke od obroka i svakodnevno desetosatno ribanje poda uz plaću koju bi i čistač početnik odbio.

Zato smo stvorenje nazvali Pomoćnica - toje podsjećalo na služinčad iz filmova u kojima su ih zločeste bakice uvijek tiranizirale. U suštini radilo se o boljem usisavaču koji je trebao izaći na tržište sa cijenom koja se mogla nositi sa običnim usisavačima.

Glavni zadatak pomoćnice (prvobitnog modela, a ne poluinteligentnog robota koji se kasnije razvio iz nje), bio je čišćenje podova bilo koje vrste, cijeli dan bez ikakve ljudske pomoći, a u svakoj kući postojao je barem jedan pod kojeg treba redovno čistiti.

Pometala bi, brisala, usisavala ili polirala, a odluke bi donosila pomoću traka u svojoj idiotskoj memoriji. Sve što je bilo veće od vrha olovke bacala bi u pepeljaru ili na neko određeno mjesto gdje bi prepustila nekom inteligentnijem da odluči da li je to za baciti ili ne. Efikasno bi bila u potrazi za bilo kakvom nečistoćom po cijele dane, takvim putanjama da joj ne bi ništa moglo promaći, prolazeći čistim podovima u potrazi za novim smećem. Izlazila bi iz prostorije u kojoj bi naišla na ljude, poput dobro obučene sluškinje, ukoliko je vlasnica ne bi sustigla i prebacila prekidač da smije ući. U vrijeme ručka bi se povukla i na brzinu napunila baterije - na prvom modelu to je vlasnik sam morao raditi. Nije bilo velike razlike između Pomoćnice SD.A.1C (prvog modela) i običnog usisavača, ali je sama činjenica da radi bez čovjekove pomoći bila dovoljna za prodaju.

Način kretanja sam kopirao od "Električnih kornjača" koje su bile opisane u Scientific Americanu u kasnim četrdesetima, čipove za memoriju iz računala za navođenje raketa (dobra je stvar što vojska nikad ne patentira strogo povjerljive novitete), sprave za čišćenje i oblik iz desetak različitih naprava uključujući pripravljач bezalkoholnih pića i hvataljke koje koriste u atomskim centralama kada rukuju nečim "vrućim". Nije bilo ničeg novog u svemu tome; samo način na koji je ukomponirano. Jedino što je tražilo dozu umjetnosti bilo je naći dobrog pravnika za patente.

Umjetnost se tražila u proizvodnji; svi dijelovi, osim dvije trodimenzionalne hvataljke i jedne tiskane pločice, mogli su se naručiti iz SWeetovog kataloga. Tiskanu pločicu smo sredili u kooperaciji, a hvataljke sam napravio u hangaru koji smo zvali "Naša tvornica", pomoću alata koji je proglašen viškom nakon rata. U početku smo Miles i ja sve sami radili i to po sistemu "lupi s one strane da ovdje sjedne", "prefarbaćemo pa se neće vidjeti" i "smjesti

ono tu da ne izgleda ružno". Prototip nas je stajao. \$4317.09; prvih stotinu \$39 po komadu - i odvezli smo ih u Los Angelesku robnu kuću-diskont po \$60, a oni su ih prodavali po \$85. Pošto nismo imali novaca za njihovo promoviranje, morali smo ih dati na konsignaciju jer ih drugačije nisu htjeli uzeti. Gotovo smo gladovali dok nisu počele pristizati prve narudžbe. Tada je Life objavio članak o Pomoćnici na dvije strane... glavni problem je postao kako naći pomoć za izradu tolikih čudovišta.

Belle Darkin nam se pridružila ubrzo potom. Miles i ja smo upravo pismeno odgovarali na adresu Underwood 1908 u vezi narudžbe; zaposlili smo je kao tajnicu i knjigovođu i iznajmili električnu pisaću mašinu koja je još jedva radila i ribon; ja sam smislio zaglavlje za naše dokumente. Bili smo zaposleni preko glave. Pete i ja smo spavali u radionici dok su Miles i Mala Ricky našli neki stan u blizini. Smislili smo sistem samoobrane. Uključeno je bilo troje ljudi; Belle je dobila određeni postotak dionica i bila glavni blagajnik, Miles je bio upravitelj, a ja glavni inženjeri predsjednik odbora... sa 51% dionica.

Želim razjasniti zašto sam uzeo kontrolu u svoje ruke. Nisam ja nikakva svinja. Jednostavno sam želio biti sam svoj boss. Miles je radio kao mrav, to sam mu priznavao. Ali 60% uloženog novca je bilo moje i 100% izuma i inženjeringa bila je moja zasluga. Miles nikako ne bi mogao sam sastaviti Pomoćnicu, dok sam ja mogao izgraditi sa desetak drugih partnera ili - možda sam - ali bih zato propao pokušavajući zaraditi; Miles je bio, za razliku od mene, poslovan čovjek.

Želio sam biti siguran da imam sve konce u rukama što se tiče radionice - dok sam Milesu ostavljao slobodu u sklapanju poslovnih dogovora... kako je na kraju ispalo dao sam mu previše slobode. Pomoćnica, prvi model, prodavala se poput koštica pred kinom dok sam se ja stalno trudio poboljšati ju i pustiti savršeni model na tržište. Zatim sam se prepustio razmišljanjima o novim pomagalima u domaćinstvu. Zanimljivo je koliko se malo ulagalo u domaćinstvo, a gotovo pedeset posto svjetskog rada se obavljalo tamo. Časopisi za žene stalno su raspravljali o tome kako smanjiti naporni rad u kući ili o funkcionalnijim kuhinjama, ali to su sve bile prazne priče; njihove lijepe sličice pokazivale su uvjete za rad - život nimalo bolji od uvjeta

u šekspirijansko doba; revolucija koja je krenula od konja do aviona nije prošla kroz kuću.

Držao sam se svog mišljenja da su žene reakcionarne. Ne žele "riješene kućne probleme" - samo male aparate i koji bi zamijenili već izumrlu domaću sluškinju, to znači, za čišćenje, kuhanje i čuvanje djeteta.

Počeo sam razmišljati o prijavim prozorima i krugu prljavštine što ostaje na stijenkama kade nakon kupanja i kako ga je teško skinuti nakon nekoliko dana. Otkrio sam da elektrostatski aparat može otklanjati prljavštinu sa bilo koje glatke površine: prozorskog stakla, kade za kupanje, wc-školjke i tome slično. To je bio Pero za prozore i pravo je čudo kako se nitko prije nije dosjetio tako nečemu. Pričekao sam sa izlaskom na tržište dok nisam bio siguran da si ga ljudi mogu priuštiti. Jeste li znali koliko je, po satu, koštalo pranje prozora?

Zadržao sam Peru duže negoli je to odgovaralo Milesu. Želio ga je pustiti u promet čim mu je cijena dovoljno pala, ali ja sam inzistirao na jednoj stvari: Pero mora biti lagan za popravljanje. Velika mana većine kućanskih aparata bila je u tome, da je što su bili veći i korisniji bila veća mogućnost da otkažu u najnepogodnijim trenucima - i za njihovo oživljavanje trebao je stručnjak kojem se plaća \$5 po satu. Zatim bi se ista stvar dogodila slijedeći tjedan, ako ne stroju za suđe onda airconditioneru... najčešće u subotu kasno navečer dok vani vlada snježna oluja.

Želio sam da moji aparati rade i ne maltretiraju svoje vlasnike.

Ali aparati se pokvare, čak i moji. I kvariti će se do onog velikog dana kada niti jedan aparat ne bude imao pokretne dijelove. Ako napunite kuću aparatima stalno će neki od njih biti pokvareni.

Vojna istraživanja daju neke rezultate i ovaj problem je već godinama riješen. Jednostavno ne možete izgubiti bitku, nekoliko tisuća ili milijuna života, ili čak čitav rat zbog pokvarenog aparata veličine kutije šibica. Koristili su razne korisne stvari - "potpuno sigurni" stand-by sklopove, "trostuko provjerene," i tako dalje. Jednu od tih stvari imalo je smisla upotrijebiti u izradi aparata za domaćinstvo, a to je bilo spajanje komponenti pomoću džekova.

Cijela mudrost je bila u idiotski jednostavnoj ideji: ne popravljaj - promijeni. Želio sam sve dijelove koji se mogu lako pokvariti napraviti

po sistemu džekova i uz svakog Peru prodati komplet rezervnih dijelova. Neki pokvareni dijelovi bi se bacali dok bi druge slali na popravak, ali Pero bi bio pokvaren toliko dugo koliko je trebalo za izmjenu pokvarene komponente.

Miles i ja smo tada imali prvu svađu. Tvrdio sam da je odluka o tome koliko vremena treba čekati od izrade prototipa do puštanja proizvoda na tržište, odluka inženjera, a Miles poslovođe. Da sam popustio Milesu Pero bi izašao na tržište kao lažni produžetak ruke poput svih ostalih bolesnih, poludovršenih aparata koji "skraćuju poslove".

Belle Darkin je smirila tu svađu. Da nije stala na moju stranu vjerojatno bi Pero prerano izašao na tržište jer bio sam zagrijan za Belle do daske.

Belle nije bila samo savršena tajnica i blagajnica, već je imala osobna stajališta koja bi oduševila Praxitela i pojavu koja me oduševljavala poput mazne mačkice Petea. Kada se pored svih dobrih tajnica, koje su rijetke kao kap vode u pustinji, pojavi jedna od najboljih i pristane raditi za neuglednu tvrtku, za plaću manju od prosječne, trebali bi se zapitati "zašto?" - ali mi je nismo pitali niti gdje je radila prije, toliko smo bili sretni što nas je izvukla iz tolike hrpe papira koje je trebalo srediti oko Pomoćnice.

Kasnije bih s prezirom odbio bilo kakva razmišljanja o provjeravanju Belle, jer mi je njen lik ozbiljno pomutio zdravo rasuđivanje. Dopustila mi je da objasnim kako mi je život bio pust i prazan dok se ona nije pojavila i odgovorila je da bi me trebala poznavati već do sada i da se njen život također okrenuo otkada je mene upoznala.

Ubrzo nakon što je izgledila nesuglasice između Milesa i mene pristala je sa mnom dijeliti sreću. "Dan, dušo, ti imaš u sebi ono što treba čovjeku da bi postao velik... a ja se nadam da sam žena koja ti može pomoći u tome." "Naravno da jesi."

"Ne govori više, dragi. Znaj da se za sada ne želim udati za tebe i opteretiti te djecom i brigama. Raditi ćemo zajedno i izgraditi posao. Tada ćemo se vjenčati."

Prigovarao sam, ali ona je ostala čvrsto pri svome. "Ne, dragi. Pred nama su neke puno važnije stvari. Pomoćnice d.d. će postati važno ime poput General Electrica. Kada se vjenčamo želim posao

ostaviti po strani i potpuno se posvetiti tvojoj sreći. Prvo se moram posvetiti tvojoj firmi i budućnosti. Vjeruj mi, dušo."

I vjerovao sam joj. Nije htjela da joj kupim skupi zaručnički prsten koji mi se svidio; umjesto toga, kao zaručnički poklon, prepisao sam na nju određenu količinu dionica. Naravno, nastavio sam kao da su moje.

Nakon toga nastavio sam raditi napornije nego ikad razmišljajući o koševima za smeće koji bi se sami praznili, ili o aparatu koji bi posuđe iz stroja za pranje spremio na police. Svi su bili sretni... osim Petea i Ricky. Pete je ignorirao Belle, ali Ricky je bila stvarno nesretna.

Ja sam bio kriv. Ricky je bila "moja djevojka" još od Sandie, kada je imala šest godina, masnice u kosi i velike crne oči. Trebali smo se "vjenčati" kad poraste i oboje bi se brinuli o Peteu. Mislio sam da je to samo igra koje smo se igrali, a možda je i bila, da bi se Mala Ricky mogla doživotno brinuti o Peteu. Ali kako se može znati što se to odvija u dječjoj glavi?

Nisam previše osjećajan prema djeci. Većinom su to mala čudovišta koja ne možeš obuzdati dok ne odrastu, a neke čak ni tad. Međutim Frederica me podsjećala na moju mlađu sestru u tim godinama, a osim toga, voljela je Petea i dobro se brinula o njemu. Mislim da me obožavala zato što joj nikada nisam tepao (to nisam podnosio ni kao klinac) i uvijek sam njene postupke uzimao ozbiljno. Ricky je bila u redu; imala je neko tiho dostojanstvo, nije nikada vrištala, dosađivala ili se mazila oko nekoga. Bili smo prijatelji koji su dijelili odgovornost prema Peteu i, koliko je meni bilo poznato, to što sam je zvao "mojom djevojkom" bila je tek ozbiljnija igra koje smo se igrali.

S tom igrom sam prestao onoga dana kada su mi majka i sestra poginule u bombardiranju. Nije bilo neke svjesne odluke, jednostavno mi više nije bilo do šale i kasnije se više nisam vraćao na tu temu. Ricky je tada imala sedam godina. Navršila je oko deset godina kada nam se pridružila Belle, a možda jedanaest kada smo se Belle i ja zaručili. Mrzila je Belle takvom snagom koje sam, vjerojatno, samo ja bio svjestan, pošto je bila izražena samo preko suzdržanog komuniciranja s njom. Belle je to nazivala povučenošću, a vjerujem da je i Miles tako mislio.

Međutim, ja sam bolje poznao Ricky i pokušao sam otome razgovarati s njom. Jeste li ikada pokušali razgovarati s djetetom o nečemu što ono ne želi spominjati? Više bi odgovora dobili razgovarajući sa zidom. Uvjerio sam se da će sve to proći čim Ricky uvidi kako je Belle dražesna.

S Peteom je bila druga priča, i da nisam bio toliko zaluđen, kristalno čisto bih uvidio da između Belle i mene nikada neće biti razumijevanja. Belle je "voljela" moju mačku - o kako da ne! Obožavala je mačke, moju pomalo prorijeđenu kosu i moj izbor restorana u koje smo izlazili. Ukratko, voljela je sve što je bilo u vezi sa mnom.

Ljubav prema mačkama je vrlo teško odglumiti dotičnim stvorenjima. Postoje mačkasti ljudi i oni drugi, koji vjerojatno čine većinu i ne mogu razumjeti mačku kao bezopasno stvorenje. Ako se iz bilo kojeg razloga pokušavaju pretvarati, to se odmah vidi, jer nemaju osjećaj kako treba postupati s njima, a protokol s mačkama je točnije definiran nego u diplomaciji.

Zasnovan je na samopoštivanju i uzajamnom razumijevanju i ima određenu dozu latinoameričkog dignidad de hombre koji se koristi samo na vlastitu odgovornost.

Mačke nemaju smisao za humor, imaju jako napuhano mišljenje o sebi i vrlo su osjetljive. Ako bi me netko pitao zašto se ljudi općenito trude oko mačaka ne bih im znao reći neki suvisli razlog. Lakše bi nekome tko ne voli sireve objasnio zašto treba probati Limburger. Međutim, savršeno razumijem mandarina koji odsijeca skupo ukrašeni rukav zato što je na njemu spavala mačka.

Belle je pokušala pokazati da "voli" mačke, ponašajući se prema Peteu kao prema psu... tako je dobila ogrebotinu. Zatim je Pete kao osjetljiva mačka izašao van i pričekao da Belle ode - što je bilo pametno jer bih ga lupio što od mene nije nikada doživio. Lupiti mačku je više nego beskorisno; mačka se može dovesti u red samo strpljenjem, nikada udarcima.

Tako sam samo stavio joda na Belleinu ranu i pokušao joj objasniti što je učinila krivo. "Žao mi je zbog ovoga - stvarno mi je žao, ali to će se opet desiti ako se opet budeš tako ponašala prema njemu!" "Ali samo sam ga pomilovala!" "Da, ali ga nisi milovala kao mačku, nego kao psa. Mačku nikada ne tapkaš po glavi, nju miluješ.

Nikada ne radiš nagle pokrete dok si joj na dohvatu pandži. Nikada ju ne kreneš milovati, a da joj ne daš priliku da to ona primijeti. Ako joj nije do maženja, podnosiće to neko vrijeme iz pristojnosti - mačke su vrlo pristojne - ali uvijek možeš primjetiti da li to radi iz čiste pristojnosti i odmaknuti ruku prije negoli izgubi strpljenje." Na trenutak sam oklijevao. "Ne voliš mačke, zar ne?" "Što? Ja? Ne budi lud! Naravno da ih volim" ali je dodala, "nisam, vjerojatno, bila dovoljno s njima. Prilično je osjetljiva, ha?"

"Osjetljiv. Pete je mačak. Ne, u stvari nije osjetljiv, pošto je uvijek s njime postupano kako treba. Ti, svakako, moraš naučiti kako postupati s mačkama. Nikada im se ne smiješ smijati u lice." "Što! Zašto?"

"Ne zato što nisu smiješne, vrlo su komične, ali nemaju smisao za humor i time ih vrijeđaš. Ne boj se, mačka te neće ogrebat i zbog jednog osmjeha, samo će okrenuti glavu i poslije ćeš imati problema kada se trebate pomiriti. To nije toliko važno. Znati kako podići mačku je puno važnije. Kasnije kada se Pete vrati pokazat ću ti to."

Ali Pete se nije tada vratio i ja joj to nikada nisam pokazao. Belle ga više nije nikada dotaknula. Pričala mu je i ponašala se kao da ga voli, ali se uvijek držala na sigurnoj udaljenosti što Peteu nije smetalo. Potpuno sam zaboravio na taj incident; nisam mogao dozvoliti da takva sitnica poljulja moju ljubav prema ženi koja mi je značila više od ičega u životu.

Pitanje Petea je kasnije gotovo dovelo do krize. Belle i ja smo razmišljali gdje ćemo živjeti nakon vjenčanja. Ona još uvijek nije željela raspravljati o datumu, ali provodili smo puno vremena raspravljajući o pojedinostima. Ja sam razmišljao o malom ranču u okolici tvornice, a ona je željela stan u gradu dok si ne budemo mogli priuštiti bogato zemljište.

Rekao sam: "Draga, to nije praktično; moram biti blizu, a osim toga, nisi nikada pokušala živjeti s mačkom u stanu."

"Slušaj dragi, drago mi je da si to spomenuo. Malo čitala o mačkama, ozbiljno. Malo ćemo ga srediti. Tato bi bio puno prijazniji i bio bi savršeno sretan u stanu." Gledao sam ju u nevjerici. Napraviti eunuha od ovog starog borca? Učiniti ga ukrasom pored kamina?

'Belle, ti ne znaš što govoriš." Ušutkala me svojim poznatim "majka zna najbolje" pogledom i počela mi govoriti o onim ljudima

koji mačke smatraju ukrasima... kako to mačke stvarno ne boli i kako je to bolje za njih. Zna koliko mi Pete znači i nikada me ne bi odvojila od njega, kako je to vrlo jednostavno i najbolja solucija za sve...

Presjekao sam je u pola rečenice. "Zašto to onda ne središ i za nas dvoje?" "Molim, dragi?"

"Mene, draga. Bio bih poslušniji, svaku bih večer ostajao kod kuće i nikada ti ne bih proturječio. Kao što si spomenula, to ne boli i bio bih vjerojatno sretniji." Pocrvenila je. "Ti si nemoguć." "I ti si!"

Nikada to više nije spomenula. Belle nije nikada dozvoljavala da razlika u mišljenju preraste u svađu; šutila je i mislila svoje. Ali nikada nije popuštala. Na neki način imala je puno toga mačjeg u sebi... što je možda bio razlog zašto mi je bila neodoljiva.

Bilo mi je drago da smo prekinuli raspravljati o toj temi. Bio sam preko glave u smišljanju Fleksibilnog Franka. Pero i Pomoćnica trebali su nam donijeti puno novca, ali mučila me ideja o savršenom kućnom univerzalnom aparatu, u pravom smislu riječi sluga. Dobro, nazovite to robotom iako je ta riječ već puno puta zloupotrebljavana. Nisam imao namjeru napraviti mehaničkog čovjeka.

Želio sam napraviti aparat koji bi radio sve u kući: čišćenje, kuhanje, ali i neke delikatnije poslove, poput mijenjanja pelena bebama ili zamjena trake u pisačkoj mašini. Umjesto čitave ergele Pomoćnica, Pere i njima sličnih, želio sam da muž i žena kupe jedan aparat, recimo po cijeni dobrog automobila, koji bi bio po kvaliteti jednak marljivom kineskom slugi o kojem svi pričaju, a nitko nije vidio nijednog. Kada bih u tome uspio potaknuo bih novu vrstu emancipacije žena, oslobađanje od stoljećima dugog robovanja. Htio sam stati na kraj onoj staroj izreci da "ženski posao nikad nije gotov." Održavanje kuće je stalna i nepotrebna gnjavaža; to me kao inženjera vrijeđalo.

Što se tiče problema inženjeringa, gotovo svi dijelovi za Fleksibilnog Franka bili su standardni i nisu zahtijevali neke nove izume. Osnovna zamisao ovakvog projekta nije posao za jednog čovjeka; ili su se mogle upotrijebiti već poznate stvari ili ja to ne bi znao složiti.

Na svu sreću, puno toga je već bilo poznato u inženjeringu, a osim toga nisam trošio vrijeme dok sam radio za državu. Ono što

sam ja trebao bilo je komplicirano koliko i oprema za navođenu raketu.

Što je to točno trebao Fleksibilni Frank raditi? Odgovor: sve što ljudsko biće može raditi oko kuće ili u njoj. On nije trebao kartati, fukati, jesti ili spavati, ali trebao je pokupiti karte poslije partije, kuhati, slagati krevete i paziti djecu - barem kontrolirati disanje bebe i pozvati ukoliko ima problema. Zaključio sam da neće odgovarati na telefonske pozive jer za to već postoji telefonska sekretarica. Neće biti potrebno niti otvarati vrata jer je većina kuća imala slične naprave.

Za one poslove koje sam htio da radi trebao je imati ruke oči, uši i mozak... neku vrstu mozga.

Ruke mogu naručiti od firme za opremu za atomske centrale, koja mi izrađuje ruke za Pomoćnicu, samo ovaj put želim najbolje, sa servoima široke upotrebe i preciznim osjetilima potrebnim za pokrete mikroanalize i vaganje radioaktivnih izotopa. Ista tvrtka će me opskrbljivati očima - doduše jednostavnijima, zato što Frank neće trebati gledati kroz metrima debeli betonski zid što se zahtjeva u centrali.

Uši se mogu kupiti od bilo koje od desetak tvrtki za opremu radio-TV kuća - mada ću vjerojatno morati nešto prepravljati radi sinkronizacije sluha, vida i pokreta kao kod čovjeka.

Jako puno stvari se može napraviti na malom prostoru uz pomoć tranzistora.

Frank se ne bi morao koristiti ljestvama. Njegove ruke i noge bi se mogle produžavati po želji. Da li bi mu trebalo omogućiti kretanje stepenicama?

Postojala su motorna kolica za takve stvari. Možda bih trebao kupiti jedna i iskoristiti ih za šasiju, ograničivši prostor kao i kod običnih kolica i ojačati ih za potrebe Franka - za tako nešto bi mi trebala hrpa parametara. Povezao bih napajanje i upravljanje u Frankovom mozgu.

Mozak je bio prava zagonetka. Mogao bi se napraviti aparat s kosturom izvedenim poput čovjekova ili možda boljim. U memorijske čipove mu se mogu pohraniti rutine za zakucavanje čavlića, brisanje podova, razbijanje jaja ili nerazbijanje jaja. Ali ako nema sive stanice

kao čovjek, ne može se nikako usporediti s njim. O njemu se ne može razmišljati ni kao o lešu.

Na svu sreću meni nije trebao ljudski mozak. Trebao mi je poslušni idiot koji je u stanju obavljati ponavljajuće kućanske poslove.

Tu su u igru ušle Thorsenove memorijske cijevi! Interkontinentalnim raketama smo sredili misli Thorsenovim cijevima. Čak je i losanđeleski promet koristio zaostaliju verziju takvih cijevi. Nema smisla ulaziti, previše u teoretiziranje o tim cijevima kod kojih niti Bello laboratorij nije siguran da sve razumije. Stvar je u tome da se Thorsenova cijev priključi na kontrolni procesor i određeni posao se obavi ručno i cijev će stvar "zapamtiti"! Tako se sljedeći put, ili koliko se već puta traži, operaciji može obaviti bez ikakvog ljudskog nadzora. Za neki automatizirani aparat ovo je dovoljno, ali za navođenu raketu ili Franka treba dodati procesore koji daju mašini "mogućnost rasuđivanja". U stvari to nije mogućnost rasuđivanja (moje osobno stajalište je da strojevi nikako ne mogu rasuđivati); dodatni procesori su lovci koji stalno upućuju na potragu za nekim neobavljenim poslom i kada ga nađu prepuštaju glavnom procesoru obavljanje tog posla. Osnovna naredba može biti komplicirana koliko to dopušta Thorsenova cijev - što stvarno daje jako puno slobode! - i postoji mogućnost programiranja procesora "rasuđivanja" da prekinu obavljanje posla ako dolazi do odstupanja od memoriranog posla u Thorsenovoj cijevi.

To bi značilo da prvo morate pokazati Franku kako treba pokupiti suđe sa stola, staviti ga u stroj za pranje suđa i tada je on u stanju to obavljati bez ikakve pomoći sa strane. Što je još bolje, Thorsenovu cijev moguće je iskopirati tako da će Frank pri prvom susretu s posuđem znati što treba učiniti i to učiniti uspješno.

Ako mu ubacimo još jednu cijev, znat će promijenit pelene bebi i nikada, nikada mu se neće dogoditi da dijete okrene na krivu stranu.

Frankova četvrtasta glava mogla bi sadržavati stotinjak Thorsenovih cijevi od kojih bi svaka imala memoriziran jedan od poslova. Sada stupa na scenu glavni procesor koji bi vadio pojedini zadatak iz memorije i zvao u pomoć.

Miles je testirao prvog Franka. Promatrao ga je dok slaže martini, posluhuje ga, prolazi prostorijom prazneći i čisteći pepeljare

(nije niti dotaknuo čiste), otvara prozor i pričvršćuje ga, zatim prilazi polici s knjigama i briše prašinu s nje. Miles je probao martini i namrštio se: "Ima previše vermoutha."

"Slaže ih onako kako ja volim. Možemo ga isprogramirati da tebi smješa na jedan način, a meni na drugi; ima on još podosta praznih cijevi u sebi. Što kažeš, je li fleksibilan?"

Miles je otpio gutljaj. "Za koje će vrijeme biti spreman za proizvodnju?"

"Najradije bi ga sređivao još desetak godina." Prije nego je uspio prigovoriti dodao sam: "Ali spreman sam ograničeni model pustiti u proizvodnju za pet godina."

"Pričaš gluposti! Nabavit ćemo ti dovoljno pomoći i taj ograničeni model pustiti u proizvodnju za šest mjeseci."

"Vraga hoćeš. Ovo je stvarno velika stvar. Neću ga pustiti dok od njega ne napravim umjetničko djelo... smanjit ću ga na trećinu ove veličine, sve će biti odvojivo osim Thorsenovih cijevi, i biti će toliko fleksibilan da će ne samo milovati mačku i previjati dijete već igrati stolni tenis s vlasnikom koji želi nadoplatiti za takvo što." Potražio sam ga pogledom; Frank je brisao prašinu s mog radnog stola pažljivo vraćajući svaki papir na svoje mjesto. "Igrati stolni tenis s njim ne bi bilo previše zanimljivo jer nikada ne bi promašivao, ali i to bi se dalo urediti. Da... tako bi dobili materijala za odličnu prezentaciju."

"Godinu, Dan, i niti dana duže. Unajmit ćemo nekoj od Loewyjevih ljudi oko dizajna."

Rekoh mu: "Miles, kada ćeš već jednom naučiti da odlučujem kada se radi o inženjeringu? Kada ti ga predam onda radi s njim što hoćeš... ali niti sekundu ranije."

Miles je odgovorio: "Svejedno je previše vermoutha. "

Uz pomoć tehničara uspio sam popraviti Franke izgled, tako da sada nije izgledao poput karamboliranog automobila već kao nešto čime bi se vlasnici mogli pohvaliti susjedima. Dok se to rješavalo sredio sam neki bugove u kontrolnom sistemu. Naučio sam ga čak milovati Petea na način kako to mačke vole - a, vjerujte mi, to je vrlo delikatan poduhvat. Miles me nije forsirao, iako je često navraćao i proučavao moje napredovanje. Većinu posla sam obavljao noću, nakon večere s Belle. Većinu dana sam proveo spavajući, dolazio u

tvornicu u kasnim popodnevnim satima, potpisivao dokumente koje mi je do tada priredila Belle, pogledao kako napreduje posao u tvornici i ponovo izvodio Belle na večeru.

Nisam pokušavao raditi prije večernjih sati jer kreativni rad ove vrste oznoji čovjeka. Nakon naporne noći u tvornici jedino je Pete mogao podnijeti moju prisutnost.

Tako jedne večeri nakon netom završene večere, Belle me upita: "Vraćaš se u tvornicu, dragi?"

"Da, zašto pitaš?"

"Odlično. Tamo ćemo se naći sa Milesom."

"Što?"

"Želi sazvati sastanak upravnog odbora."

"Sastanak? Zašto?"

"Neće dugo trajati. U stvari, nisi previše obraćao pažnju na tvrtkino poslovanje. Miles želi srediti neke stvari i dogovoriti se oko dionica."

»Ja sam se potpuno posvetio inženjeringu. Što bi trebao učiniti za tvrtku?"

"Ništa, dragi. Miles je rekao da neće dugo.

"U čemu je problem? Zar Jake ima problema sa sklapanjem aparata?"

"Molim te, dušo. Miles mi ništa nije rekao. Dovrši svoju kavu."

Miles nas je već čekao u tvornici i pružio mi ruku ozbiljno kao da se nismo vidjeli dvije godine. "O čemu se radi Miles," pitao sam ga.

Okrenuo se prema Belle. "Molim te, donesi svoje bilješke." Samo ova rečenica me trebala upozoriti da je Belle lagala kad mi je rekla da ne zna o čemu je riječ. O tome nisam razmišljao - dovraga pa vjerovao sam joj! - ali moju je pozornost privuklo nešto drugo. Belle je krenula prema sefu, okrenula brojčanik i otvorila ga.

Rekao sam: "Draga, pokušao sam ga sinoć otvoriti i nije išlo. Jesi li možda mijenjala šifru?"

Vadila je dokumente i ne okrećući se odgovorila: "Zar ti nisam rekla? Policija mi je preporučila to prošli tjedan kad smo imali onaj pokušaj provale."

"Ah. Bolje je da mi što prije daš novu kombinaciju da vas u slučaju nužde ne bih budio u neke kasne noćne sate."

"Naravno." Zatvorila je sef i spustila na stol neke papire koje smo koristili za službene sastanke.

Miles pročisti grlo. "Pa, mogli bismo početi."

Nadovezao sam se: "Draga, pošto je ovo službeni sastanak zar ne bi trebala pisati neke bilješke, npr... srijeda, sedamnaestog studenog 1970,21.30, svi dioničari prisutni - zapisati naša imena - D. B. Davis, predsjednik Upravnog odbora predsjedja. Da li je u pitanju neki stari posao?"

Nije bio. "U redu, Miles, prepuštam ti mjesto za govornicom. Radi se o novom poslu?"

Miles je ponovo pročistio grlo. "Želio bih da zajedno proučimo tvrtkine dionice, trenutni program za budućnost i podnio bih odboru novi poslovni prijedlog."

"Poslovni? Ne budi smiješan. U plusu smo i zarada svaki mjesec raste. Što te muči, Miles? Nisi zadovoljan zaradom? Mogli bi je podići."

"Ne možemo dugo ostati u plusu pod ovim novim programom. Treba nam bolja struktura kapitala." "Koji novi program?"

"Molim te, Dan. Potrudio sam se i sve to fino napisao Belle će nam sve pročitati."

"Pa... u redu."

Preskačući nebitno - kao i svi odvjetnici Miles obožavao višesložno nabranje - Miles je želio ove tri stvari: (a) oduzeti mi Franka, predati ga odjelu za proizvodnju i lansirati ga na tržište bez odugovlačenja (b) - ali prekinuo sam ih na ovom mjestu. "Ne!"

"Strpi se malo, Dan. Kao upravitelj, imam pravo predložiti neke stvari. Pričekaj sa komentarima. Dozvoli joj da dovrši."

"U redu. Moj odgovor je još uvijek, ne." Pod (b) tražilo se da prekinemo sa koprcanjem u jednom gradu. Imali smo nešto veliko, veliko kao što je svojevremeno bio automobil; iz tog razloga treba odmah pokrenuti organizaciju za međunarodnu prodajnu distribuciju, sa proizvodnim pogonima koji bi to izdržali!

Počeo sam lupkati prstima po stolu. Mogao sam vidjeti kao glavnog inženjera u takvom postrojenju. Vjerojatno mi ne bi dopustili dizajniranje novih projekata, a ako bih se prihvatio lemilice sindikat bi proglasio štrajk, Da sam to želio ostao bih u vojsci i pokušao se probiti do generalskog čina.

Nisam se ovaj put miješao. Pod točkom (c) bilo je to što ne možemo sa našim novčanim mogućnostima; danas su potrebni milijuni dolara za takvo što. Mannix Enterprise bi nam omogućila te novce - sve se svodilo na da prodamo tvrtku Mannix Enterpriseu. Tvrtku, dionice Fleksibilnog Franka. Tako bi postali mlađa korporacija. Miles bi ostao na svojoj poziciji, ja također, ali stari dobri dani bili bi u nepovrat izgubljeni; bili bi samo radnici u tvrtki, ništa više.

"To je sve?" pitao sam.

"Mmm... da. Raspravimo o tim prijedlozima i glasujmo."

"Zar ne bi tu trebalo pisati nešto o pravima da sjednemo navečer ispred svojih koliba i zapjevamo pokoju pobožnu pjesmicu."

"Ne radi se o šali, Dan."

"Tko je rekao da se šalim. Robovi trebaju neku povlasticu da bi ih se ušutkalo. Mogu li sad konačno nešto reći u svezi s ovim točkama?"

"Samo izvoli."

Izložio sam im protu ponudu koja mi se rađala u glavi. Želio sam da prestanemo s proizvodnjom, Black Schmidt, nadglednik proizvodnje bio je dobar čovjek, ali bi me svako malo izvlačio iz ugodne kreativne izmaglice da bih mu pomogao u ispravljanju grešaka – što je kao da te iz toplog kreveta bace u ledenu rijeku. U tome se krio pravi razlog mog noćnog rada i izbjegavanja tvornice po danu. S razvojem proizvodnje širila bi se i tvornica, ubrzo bi se radila i noćna smjena tako da bi moj kreativni rad u budućnosti mogao potpuno prestati, bez obzira prihvatili mi ponudu da budemo na vrhu zajedno sa General Motorsima i Consolidatedom. Ja sigurno nisam mogao raditi za dvojicu; nadgledati proizvodnju i izumiti još po nešto.

Tako sam im predložio da umjesto većeg zalog uzmemo manji - prodajmo prava za Pomoćnicu i Peru i neka ih netko drugi proizvodi i prodaje, dok se mi može kupati u novcu. Kada Fleksibilni Frank bude spreman možemo prodati i njegova prava. Ako Mannix želi prava, ponudi najveću cijenu, odlično! Dotada bi ime tvrtke mogli promijeniti u Korporacija za istraživanje Davis & Gen, i svesti osoblje na nas troje uz možda kojeg inženjera koji bi mi pomogao s novijim izumima. Miles i Belle bi mogli samo sjediti i brojati novac.

Miles je polagano zatresao glavom. "Ne, Dan. Prodaja prava bi nam donijela novca, to je sigurno. Ali ni približno onoliko koliko bi zaradili osobnom proizvodnjom."

"Dovraga, Miles, to ne bi bila naša proizvodnja, mi ništa ne bi proizvodili. Prodali bi svoje duše Mannixovim ljudima. Što se novca tiče, koliko ti ga treba? Možeš koristiti samo jednu jahtu i jedan bazen istovremeno... imat ćeš oboje do kraja ove godine ako to želiš."

"Ne želim."

"Kog vruga onda želiš? "

Podigao je glavu. "Dan, ti se želiš baviti izumima. Ovaj ti plan to dopušta, sa svom mogućom opremom, pomoći novcem koji trebaš. Ja, ja želim upravljati nekim velikim poslom. Velikim poslom. Imam talent za tako nešto. Pogledao je Belle. "Ne želim provesti život za stolom usrane pustinje Mojave igrajući se poslovnog direktora sa jednim usamljenim izumiteljem."

Buljio sam u njega. "Nisi tako govorio u Sandiji. Želiš li van iz igre, Pappy? Belli i meni bilo bi jako žao ako nas napustiš... ali ako ti tako želiš. Pretpostavljam da bih mogu podići hipoteku na ovo mjesto i isplatiti ti tvoj dio. Ne bi želio nikoga sputavati." Bio sam ukočen od šoka, ali ako je Milesa mučilo ovo stanje, nisam imao nikakvog prava prisiljavati ga na nešto što nije želio.

"Ne želim van. Želim da se razvijamo. Čuo si moju ponudu. To je formalni način prijedloga izmjene rada tvrtke Ja sam povukao svoj potez."

Pretpostavljam da sam izgledao zbunjeno. "OK, Belle, glasam protiv. Stavi to u zapisnik. Neću svoju protu ponudu donositi još večeras. Porazgovaraćemo i naći neki zajednički izlaz. Želim da budeš sretan, Miles."

Miles je bio tvrdoglav: "Obavimo to kako treba. Prozovi nas, Belle."

"Dobro. Gospodin Miles Gentry, vlasnik dionica sa serijskim brojem -" pročitala je serijski broj njegovih dionica. "Kako se izjašnjavate?"

"Za."

Zapisala je to u svoju knjižicu.

"Daniel B. Davis, vlasnik dionica sa serijskim brojem -" Opet je pročitala serijske brojeve; nisam slušao formalnosti. "Kako se izjašnjavate?"

"Ne. I to je riješeno. Žao mi je Miles."

"Belle S. Darkin," nastavila je, "vlasnica dionica sa serijskim brojem-" Opet je pročitala brojeve. "Glasam za."

Usta su mi se sama otvorila, zatim sam uhvatio malo zraka i promucao: "Ali, dušo ne možeš mi to napraviti. Znam da su to tvoje dionice, ali znaš savršeno dobro da..."

"Reci rezultat glasovanja," promrmljao je Miles.

"Prijedlog je prihvaćen."

"Zapiši to."

"Zapisano."

Slijedećih nekoliko minuta stanje je bilo zbunjujuće. Prvo sam se derao na nju, zatim je pokušao urazumiti, pa zarežao na nju i rekao joj da sam, istina prepisao dionice na nju, ali sam uvijek glasovao i u njeno ime. Da nisam, dajući joj te dionice, namjeravao umanjiti svoj utjecaj u tvrtki, da je to bio zaručnički poklon. Čak sam i platio porez na njen dio prošlog travnja. Ako mi nešto ovakvo napravi dok smo zaručeni kakve bi mi tek gluposti mogla raditi u braku?

Pogledala me i lice joj je bilo meni potpuno nepoznato "Dan Davis, ako misliš da smo još uvijek zaručeni nakon svega ovoga što si mi rekao gluplji si nego što sam mislila." Okrenula se Milesu. "Možeš li me odbaciti kući, Miles?"

"Naravno, draga."

Krenuo sam nešto reći, ali sam zašutio i izjurio bez šešira. Bilo je krajnje vrijeme za odlazak, jer bih protivnom pokušao ubiti Milesa, pošto Belle nisam mogao niti taknuti.

Naravno, nisam spavao te večeri. Negdje oko četiri ujutro ustao sam iz kreveta, okrenuo par telefonski! brojeva, platio više negoli je vrijedilo i oko pola šest bio s kamionom pred tvornicom.

Prišao sam dvorišnim vratima želeći ih otključati te kamionom doći pred samu tvornicu gdje bih utovario Franka koji je bio težak preko dvije stotine kilograma.

Na dvorišnim se vratima nalazio novi lokot.

Popeo sam se preko i pritom se porezao na bodljikavu žicu. Kada bih ušao, lokot na dvorišnim vratima mi ne bi predstavljao

problem jer u radionici ima pregršt alata koji mi je mogao koristiti.

Međutim, brava na ulazu je također bila promijenjena.

Proučavao sam je, razmišljajući da li je lakše razbit prozor i tako ući ili jednostavno kamionom razvaliti vrat; kada je netko viknuo iza mene: "Hej ti, ruke u zrak!"

Nisam ih digao, ali sam se okrenuo. Čovjek srednjih godina stajao je iza mene s puškom kalibra dovoljno velikog za rušenje kuća. "Tko si, dovraga, ti?"

"Tko si?"

"Dan Davis, glavni inženjerove kućerine."

„Opustio se malo, ali puška je još uvijek bila okrenuta prema meni. "Da, odgovarate opisu. Međutim, ako imate kakve dokumente sa sobom rado bih ih vidio."

"Zašto? Pitao sam tko si."

Nitko koga poznajete. Ime mi je Joe Todd, radim za tvrtku Zaštita i Patroliranje. Privatna firma. Vi bi trebali znati za nas; naši ste klijenti za noćne ophodnje već mjesecima. Međutim, noćas imam specijalni zadatak."

"Je li? U tom slučaju, ako su ti dali ključ od ovih vrata, molim te, upotrijebi ga. Želim ući unutra. I prestani usmjeravati taj prokleti top u mene."

Još uvijek ga je imao usmjerenog prema meni. "Ne bih to mogao učiniti g. Davis. Kao prvo, nemam ključ. Kao drugo, imam specijalna naređenja u vezi s vama. Ne smijem vas pustiti unutra. Ispratit ću vas do izlaza."

"Dobro, vi otvorite vrata, ali ja ipak ulazim unutra." Pogledao sam okolo tražeći kamen kojim bih mogao razbiti prozor.

"Molim vas, g. Davis..."

"Ha?"

"Žao mi je ako ćete tako nastaviti inzistirati, stvarno mi je žao. Zato što ne bih riskirao pucajući vam u noge; ne gađam previše dobro. Gađao bih vas u trbuh. U pušci su malo nabrušeni meci; izgledalo bi poprilično nezgodno."

Pretpostavljam da je to bilo dovoljno da promijenim mišljenje, iako bih rado mislio da sam se okrenuo zbog nečeg drugog; daljnji razlog je bio taj da sam, kada sam pogledao kroz prozor, uočio da Fleksibilnog Franka nema tamo gdje sam ga ostavio.

Dok me pratio prema vratima, Todd mi je uručio omotnicu.
"Rekli su mi da vam ovo predam ako se pojavite."

Pročitao sam sadržaj u kamionu. Pisalo je:

18. Studenog, 1970. Cijenjeni gospodine Davis,

Za vrijeme redovnog sastanka uprave, održanog gore navedenog datuma, izglasano je da prekidamo bilo kakve veze s vama (osim, naravno kao dioničarem, kao što je naznačeno u trećem članku vašeg ugovora). Tražimo od vas da se klonite tvrtkinog posjeda. Vaši osobni dokumenti i stvari bit će vam dostavljeni na sigurniji način.

Uprava vam se zahvaljuje na dosadašnjoj suradnji i žali zbog razilaženja u mišljenju glede poslovnih poteza što nas je natjeralo na ovakav korak. Uz dužno poštovanje, Miles Gentry

Direktor odbora i glavni upravitelj uz pomoć B.S.Darkin tajnica - blagajnica

Dvaput sam ga morao pročitati prije negoli sam se sjetio da nikada nisam potpisao nikakav ugovor za tvrtku koji se pozivao na treći ili koji već članak.

Kasnije tog dana teklić mi je donio paket u motel gdje sam držao čisto rublje. Unutra je bio moj šešir, ravnalo, podosta knjiga, osobne stvari i dokumenti. Međutim, nigdje nije bilo nacрта Fleksibilnog Franka.

Neki od dokumenata su bili vrlo zanimljivi. Moj "ugovor" na primjer - treći članak dopušta im bez problema moje otpuštanje bez ikakve najave, s tromjesečnom plaćom. Sedmi članak je bio još zanimljiviji. Bila je to zadnja kukavična podvala, prema kojoj radnik, u slučaju otkaza, nema prava sljedećih pet godina raditi na sličnom poslu ukoliko to nije tvrtka koja ga je upravo otpustila; što znači, da mogu u bilo koje vrijeme ponizno zamoliti Belle i Milesa za posao - možda su mi zato i poslali šešir da imam nešto gužvati u rukama u neizvjesnosti.

Ali sljedećih pet godina ne bih mogao raditi na kućnim pomoćnicima, a da prvo njih ne pitam smijem li. Radije bih si odrezao prste. Tu su se nalazile i kopije svih mojih patenata, registri na ime Pomoćnica d.d., Pomoćnica, Pero i neke manje stvari. (Fleksibilnog Franka nisam nikada patentirao, barem sam to mislio.

Nikada nisam ni na koga registrirao svoje patente, niti formalno dao prava na njihovu proizvodnju našoj tvrtki; sama tvrtka je bila moja pa sam mislio da to nije toliko važno.

Zadnja tri papira bile su potvrde o vlasništvu dionica (one koje nisam prepisao na Belle), ček i pismo u kojem je opisano što je sve zbrojeno da bi se dobio iznos koji je pisao - dosadašnja zarada umanjena za moja podizanja gotovine sa zajedničkog računa, plaća za sljedeća tri mjeseca, mali dodatak da se pridržavam "članka sedam"... i tisuću dolara dodatka da bi izrazili "zahvalnost za dosadašnji rad." Ovo zadnje je bilo jako pažljivo od njih.

Dok sam čitao sve što su mi poslali imao sam dovoljno vremena sjetiti se da nije bilo pametno potpisivati sve što mi je Belle davala pod nos. Nije bilo nikakve sumnje da su potpisi na dokumentima bili moji.

Smirio sam se dovoljno da bih sljedećeg dana otišao do odvjetnika, pametnog i pohlepnog odvjetnika, jednog koji voli uništavati i gristi kada se nađe u bezizlaznoj situaciji. Prvo je prihvatio slučaj da bi ga proučio. Međutim nakon što je proučio dokumente i čuo moju priču do najsitnijih detalja djelovao je potišteno. "Dan, daću ti jedan savjet koji će biti besplatan."

"No?"

"Ne poduzimaj ništa. Nemaš nikakve šanse."

"Ali rekao si..."

"Znam što sam rekao. Nasanjkali su te, ali ti toj možeš dokazati. Bili su previše pametni da bi ti krali dionice ili te otpustili bez otpremnine. Dali su ti sve što i u normalnom slučaju dobio pri otkazu ili otpuštanju i sve su to lukavo zavili u - razilaženje u mišljenju. Dali su i sve što te ide... i bijednu tisuću kako bi ti pokazali da se i ljute na tebe."

"Ali ja nisam imao nikakav ugovor s njima! Niti nisam na njih registrirao svoje patente!"

"Ovi dokumenti kažu da jesi. Priznaješ da su to tvoj potpisi. Možeš li naći nekoga tko bi mogao potvrditi on što govoriš?"

Razmislio sam otome. Naravno da ne mogu. Čak niti Jake Schmidt nije imao pojma što se događalo u njihovim uredima. Jedine svjedoke koje sam imao bili su Belle i Miles.

"Sada, što se tiče ovog prepisivanja dionica," nastavio! je, "tu bi se mogla naći rupa u njihovom planu. Ako bi..."

"Ali to je jedina transakcija koja je obavljena legalno. Prepisao sam dionice na nju."

"Da, ali zašto? Kažeš da si joj to dao kao zaručnički poklon. Nije važno kako je glasala. Ako možeš dokazati da joj je to bio zaručnički poklon i da je ona znala da je to zaručnički poklon, možeš ju natjerati ili da se uda za tebe ili da ti vrati dionice. Kao u slučaju McNulty-Rhodes. Tad si ti opet za upravljačem i možeš ih izbaciti iz igre. Može li to dokazati?"

"Do vraga, ne bih se sada želio vjenčati njom. Ne mog je niti pogledati."

"To je tvoja stvar. Idemo prvo jedno po jedno. Imaš li bilo kakvog svjedoka ili bilo kakav dokaz, pisma ili nešto slično, koji bi ukazivali da joj prepisuješ dionice kao budućoj ženi?" Naravno, imao sam svjedoke... svoje ljude. Milesa i Belle.

"Razumiješ? Nemaš ništa osim svoje riječi protiv njihovih i još k tome brdo pisanih dokaza na njihovoj strani. Znamo da ništa ne bi postigao već bi te poslali na liječenje od paranoje. Moj savjet ti je da se zaposliš na nekom novom poslu... ili u nekom hrabrijem slučaju, zezni njihov sedmi članak i pokreni svoju konkurentnu tvrtku - baš me zanima kako bi ta fraza prošla na sudu, ukoliko ja nisam suđeni. Nemoj ih suditi za urotu. Dobiće parnicu i očistiće ono malo što ti je ostalo." Ustao je.

Poslušao sam ga djelomično. Na uglu ulice uočio sam kafić; ušao sam i popio dva-tri (deset-dvadeset) pića.

Imao sam podosta vremena ovo sve izvrtiti dok sam vozio prema Milesu. Kada smo počeli zarađivati iznajmio je kuću u San Fernando Valleyju da bi pobjegao od paklene pustinjske vrućine i tamo se preselio s Ricky. Kontaktirali smo starim avionskim radio sistemom. Ricky sada nije bila tamo. Bio sam sretan zbog toga što je ljetovala na Big Bear jezeru u kampu za djevojčice - nisam želio da Ricky bude svjedokom naše svađe.

Bio sam usred gužve u tunelu Sepulveda kada mi je palo na pamet da bi bilo pametno ostaviti negdje moje dionice prije negoli uđem u Milesovu kuću. Nisam očekivao nikakve obračune (ako ih sam ne započnem), jednostavno mi se učinilo da bi to bilo

pametno... kao mačka koja je jednom doživjela da joj vrata priklješte rep, postao sam oprezan.

Da ih ostavim u autu? Ne bi bilo pametno ostavljati nešto tako vrijedno ovdje preko noći; ako me uhapse zbog napada i vrijeđanja.

Mogao bih to poslati na svoju adresu, ali pošta mi rijetko stizala ovih dana pošto sam zbog Petea morao često mijenjati hotele.

Trebalo je to poslati nekoj povjerljivoj osobi.

Nije bilo puno takvih ljudi.

Tada sam se sjetio nekoga kome stvarno vjerovati.

Ricky.

Možda je to izgledalo kao želja za avanturom - vjerovati jednoj ženi tako brzo nakon izdaje od strane druge. Međutim ova dva slučaja se nisu mogla usporediti. Poznavao sam Ricky polovicu njenog života i ako je postojala poštena osoba to je bila ona... Pete je također tako mislio. Osim toga Ricky nije imala fizičke sposobnosti za pomračivanje razuma. Sva njena ženstvenost nalazili se u licu; tijelo joj još nije bilo razvijeno.

Kada sam se izvukao iz gužve u Sepulvedi skrenuo sam s ceste do malog dućana; kupio sam marke za pismo, papira za pisanje i veliku i malu omotnicu i napisao je pismo: *Draga Rikki-tikki-tavi,*

Nadam se da ćemo se brzo vidjeti, ali do tada želio bih da mi pričuvaš ovu malu omotnicu. To je tajna za koju znamo samo ti i ja.

Zastao sam i razmislio. Kvragu, ako mi se nešto dogodi... čak i automobilska nesreća, ili bilo što od čega bi mogao umrijeti... ovo bi moglo završiti u rukama Belle i Milesa. Ukoliko ja to ne spriječim. Shvatio sam kad sam o tome malo mućnuo da ideja o hladnom snu otpada. Otriježnjenje i lekcija koju mi je održao liječnik su me stavili opet na noge. Neću pobjeći, ostat ću i boriti se - i ove dionice su moje najbolje oružje. Davale su mi pravo da proučim sve poslovne knjige, da guram nos u sve poslove. Ako me još jednom pokušaju dočekati s naoružanim stražarom, vratit ću se s odvjetnikom i šerifom sa sudskim nalogom.

Mogao bih ih poslati na sud i zbog toga. Možda ne bih dobio parnicu, ali bih podigao prašinu i tako pokolebao Mannix u otkupljivanju tvrtke. Možda, u stvari, ovo ne bih trebao slati Ricky.

Ne ako se bilo što desi, želim da ih ona ima. Ricky i Pete su bili jedina "obitelj" koju sam imao.

Nastavio sam pisati:

Ako se u kojim slučaju ne vidimo godinu dana znaćeš da mi se nešto desilo. U tom slučaju pobrinise za Petea ako ga pronađeš - i bez riječi ikome drugome odnesi manju omotnicu u podružnicu Banke Amerike, daj ju nekome iz osiguranja i zamoli ga da je otvori.

Pusa,

Stric Danny

Zatim sam uzeo još jedan papiri napisao:

3. prosinca 1970, Los Angeles, California.

Pri zdravoj i čistoj pameti ostavljam - ovdje sam upisao serijske brojeve dionica - "Banci Amerike ove dionice da budu prepisane na ime Frederica Virginia Gentry kada ona napuni svoj dvadeset i prvi rođendan."

Potpisao sam. Namjera je bila jasna, a bilo je to najbolje što sam mogao smisliti za šankom pored juke boxa koji mi je probijao uši. Dao sam do znanja da, ukoliko se meni nešto desi, Ricky dobiva moje dionice, a Belle i Miles tu ne mogu baš ništa.

Ali ako sve bude kako treba, jednostavno ću otići do Ricky i uzeti omotnicu.

Zapečatio sam dionice u manju omotnicu i zajedno s pismom za Ricky sve stavio u veliku, naslovio adresu na kamp za djevojčice, nalijepio marke i ubacio u postanski sandučić pored dućana. Preračunao sam da će pismo biti pokupljeno za četrdesetak minuta i veselo se popeo u auti ne zato što sam osigurao dionice već zato što sam većinu problema riješio.

Pa dobro, možda ne baš "riješio", ali odlučio im; suprotstaviti se, a ne otpuzati u neku rupu... ili pokušati zaboraviti u etilenskim parama. Naravno, rado bih vidio 2000-te, ali mogu je vidjeti bez žurbe i kasnije... kad budem imao šezdeset i još uvijek snage za fućkanje za curama. Bez žurbe. Ionako skok u sljedeće stoljeće s prespavanim trideset godina ne bi bio zadovoljavajući za čovjeka poput mene - to je kao da gledaš samo kraj filma. Trebalo je uživati u iznenađenjima što nam donose sljedećih trideset godina; ako tako stignem do 2000. sve će biti na svome mjestu.

U međuvremenu odlučio sam dobro se posvađati s Milesom i Belle. Možda neću pobijediti, ali ih nikako neću pustiti da prođu bez ožiljaka - kao onda kad je Pete došao kući sav krvav mijaučući: "Trebao si vidjeti kako je tek izgledao onaj mačak!"

Nisam previše očekivao od ovog večerašnjeg razgovora. Samo sam želio formalno objaviti početak rata. Odlučio sam uništiti Milesov miran san... a on već može nazivati Belle i uništavati njen.

POGLAVLJE 3

Kad sam stigao do Milesove kuće počeo sam već fućkati. Prestao sam brinuti o ovom lukavom paru i u zadnjih petnaest milja smislio već dva nova izuma, od kojih me svaki mogao napraviti bogatim čovjekom. Jedan od njih bio je stroj za crtanje koji bi radio na principu pisaćeg stroja. Pretpostavio sam da u Sjedinjenim Državama ima barem pedeset tisuća inženjera koji se muče nagnuti nad crtaćim stolom i mrze sve to jer uništavaju tako bubrege i oči. Nije da ne žele dizajnirati nešto - oni to obožavaju - ali to je ipak težak fizički napor.

Ova napravica bi im omogućila opušteno sjedenje u udobnoj stolici s tipkovnicom pred njima i malim printerom koji bi iscrtavao njihov projekt. Istovremenim pritiskom na tri tipke dobivala bi se horizontalna linija na pravom mjestu; pritiskom na drugu tipku dobila bi se vertikalna linija koja bi presijecala prethodnu; kombinacijom dvije po dvije tipke dobivale bi se linije pod željenim kutom.

Za malu nadoknadu dodao bih još jedan printer, koji bi pomagao pri projektiranju u izometriji (jedini lagani način dizajniranja) i izbacivao sliku u savršenoj perspektivi bez ikakvog kontroliranja. Moglo bi se čak izvesti da iz izometrijske slike na printeru izlaze savršeni tlocrti pojedinih katova.

Najljepši dio cijele priče je bio da se sve to mogao sastaviti od dijelova koji su bili dostupni u svakom radio foto servisu. Sve osim kontrolne ploče, a što se toga tiče bio sam siguran da ću, ako kupim električni pisaći stroj, rastavim ga na osnovne dijelove, prespojim tipke na zadovoljavajući način i ubacim još koji integrirani krug dobiti ono što mi treba. Mjesec dana za izradu prototipa, šest tjedana da pročistim greške...

Tu ideju sam trenutno zanemario jer sam znao da bih je mogao izraditi i naći tržište. Stvar koja me oduševljava je bila to da sam znao kako preurediti starog dobro Fleksibilnog Franka. Znao sam više o njemu nego je itko mogao naučiti da ga proučava čitavu godinu. Ono što nisu znali, što moje Bilješke nisu pokazivale je da sam za svaki Frankov dio imao alternativnu izvedbu - što sam držao

u tajnosti ne bih li ga usavršio. Za početak mogao sam odbaciti zahtjev da se Frank kreće pomoću kolica motorom. Od te pretpostavke mogao sam krenuti u bilo kojem smjeru, jedino što me moglo povezivati s prvotnim robotom bile su Thorsenove cijevi - a Miles me nije mogao spriječiti u korištenju njih; na tržištu, svatko tko je želio programirati kibernetiku mogao ih je rabiti.

Stroj za crtanje je mogao pričekati; previše bih imao posla sa usavršavanjem automatike za sve operacije koj bi čovjek mogao obavljati.

Ne, prvo ću usavršiti stroj za crtanje, a potom na njemu dizajnirati Proton Petea. "Što kažeš Pete? Naš prvi pravi robot će se zvati po tebi."

"Mrnjau?"

"Ne budi toliko sumnjičav; to je čast." Kada rasčistim s Frankom mogao bih Petea dizajnirati na stroju za crtanje.

Napravit ću pravu mega-zvijer, trostruko jači stroj koji će Franka zbrisati s tržišta prije nego krenu u proizvodnju. Uz malo sreće dovest ću ih do bankrota i na kraju će oni mene moliti da im se vratim. Ubili su zlatnu koku, nek im bude.

U Milesovoj kući gorjela su svjetla i auto mu je bio arkiran pred ulazom. Parkirao sam ispred njegovog auta i obratio se Peteu: "Bolje bi bilo da ostaneš ovdje i čuvaš auto. Tri puta viči 'STOJ', a zatim gađaj u glavu."

"Neee!"

"Ako ideš sa mnom unutra morat ćeš ostati u torbi."

"Frrrrr?"

"Nemoj se buniti. Ako želiš u kuću, uskoči u torbu."

Pete je spretno uskočio.

Miles mi je otvorio vrata. Nijedan od nas dvojice nije imao želju za rukovanjem. Dopratio me do dnevne sobe i pokazao na stolicu.

Belle je bila tamo. Nisam mislio da ću je tu naći, ali pretpostavljam da se to moglo očekivati. Pogledao sam ju i kiselo se nasmiješio. "Zanimljivo društvo! Samo mi nemoj reći da si došla čak iz Mojave da bi mogla pričati sa mnom?"

Belle se namrštila. "Ne pokušavaj biti duhovit, Dan. Reci što imaš reći i gubi se odavde."

"Nemoj me požurivati. Baš mi je ugodno ovdje... moj nekadašnji partner... moja nekadašnja zaručnica. Samo nam nedostaje nekadašnji posao."

Miles je pokušao smiriti atmosferu. "No, Dan, nemoj tako. To smo učinili za tvoje dobro... i možeš se vratiti raditi za nas kad god poželiš. Bilo bi mi drago kad bi se to desilo."

"Za moje dobro, ha? Kao da se obraćaš konjokradici prije vješanja. A što se tiče povratka - što kažeš ti na to, Belle?" Ugrizla se za usnicu. "Naravno, ako Miles predlaže."

"A do jučer je bilo: 'Naravno, ako Dan to predlaže. Ali stvari se mijenjaju. Takav je život. A ja se ne vraćam djeco; ne morate trtariti. Došao sam samo da mi razjasnite neke stvari."

Miles je pogledao Belle. Ona je upitala: "Kao primjer?"

"Pa, kao prvo, koji je od vas dvoje zakuhao ovu kašu. Ili ste možda otpočetak planirali zajedno?"

Miles je rekao: "To je ružna riječ, Dan. Ne sviđa mi se."

"Ma hajde, hajde, prošlo je vrijeme za slatke priče,. Ako je riječ gadna, postupci su barem deset puta gori: Mislim na krivotvorenje ugovora, prepisivanje patenata, ovako nešto je zločin na međunarodnom nivou, Miles možda te i nagrade zbog domišljatosti. Nisam siguran, ali sutra ću se raspitati kod FBI-a," dodao sam, i primijetio mu trzaj na licu.

"Dan, nećeš valjda biti toliko blesav i stvarati sada probleme oko toga?"

"Probleme? Napast ću vas iz svih mogućih smjerova; zakonskih ili nezakonskih, na svim poljima.

Nećeš se imati vremena početi... osim ako ne pristaneš na jednu stvar. Nisam još spominjao vaš majušan zločin - krađa bilježaka i nacrtu Fleksibilnog Franka ... i prototipa također, iako me tu možete natjerati da isplatim sve dijelove koje sam zaračunao tvrtki."

"Krađa, gluposti!" izletjelo je Belli. "Radio si za firmu u to vrijeme."

"Jesam li? Većinu posla sam obavljao noću. Stalno sam balansirao troškove s mojim dijelom zarade. Što će Mannix kada sazna da namjeravam podnijeti optužnicu, da projekti koji njih

zanimaju: Pomoćnica, Pero i drugi da nikada nisu pripadali tvrtki već su ukradeni... "

"Glupost," Belle je ponovila sumorno. "Radio si za tvrtku. Imao si ugovor."

Zavalio sam se u naslonjač i glasno nasmijao. "Slušajte, djeco, ne morate lagati sada; sačuvajte to za optuženičku klupu. Ovdje smo samo mi propalice. Ono što želim znati je vrlo jednostavno: tko je sve to smislio? Znam kako ste to izveli. Belle, ti si mi donosila papire na potpisivanje. Ako je trebalo potpisati više primjeraka mogla si mi podmetnuti pod prvi list svašta; uvijek si bila savršena tajnica - sve što sam mogao vidjeti od papira ispod bilo je mjesto za potpis. Sada znam da si mi ubacila i neke zezalice u te hrpe. Tako da znam da si ti obavljala fizički dio prijevare; Miles to ne bi mogao učiniti. Miles ne zna ni kucati na mašinu. Tko je sastavio te dokumente koje si mi podmetnula na potpisivanje? Ti? Ne vjerujem... osim ako nisi išla na neki tečaj koji nam prije nisi spomenula. Što kažeš ti o tome, Miles? Bi li obična tajnica mogla tako savršeno sročiti sedmi članak? Ili je za to trebao odvjetnik? Pri tome mislim na tebe."

Milesova cigareta je već davno dogorjela. Izvadio ju je iz usta, pogledao je i rekao oprezno: "Dan, stari prijatelju, lud si ako misliš da ćeš od nas izvući priznanje."

"Ma, daj ne gnjavi; sami smo. Oboje ste krivi s koje god strane gledali, ali želio bih vjerovati da je ova tu prisutna Dalila došla k tebi sa već gotovom stvari i iskoristila tvoj trenutak slabosti. Međutim znam da to nije istina. Osim ako Belle nije sama odvjetnik, oboje ste umješani, suučesnici prije i sada. Ti si sastavio prokleti ugovor; ona ga je otkucala i prijevarom me navukla da ga potpišem. Zar ne?"

"Ne odgovaraj mu, Miles!"

"Naravno da mu neću odgovoriti," složio se. "Možda u toj torbi ima sakriven kazetofon."

"Možda sam ga trebao ponijeti," složih se, ali otvorio sam ju i izvirila je Peteova glava. "Jesi zapamtio, Pete? Pazite što pričate ljudi, Pete ima slonovsko pamćenje. Ne, nisam donio kazetofon - ipak sam ja on isti praznoglavi Dan Davis koji nikada ne pravi planove unaprijed. Spotaknuo sam se putem vjerujući prijateljima onako kako sam vjerovao vama. Miles, da li je Belle odvjetnik? Ili si

sam hladnokrvno sjeo i smislio kako mi zavezati ruke, opljačkati me i srediti da sve izgleda legalno?"

"Dan!" prekinula me Belle. "Sposoban je napraviti rekorder veličine kutije cigareta. Možda ga nema u torbi već na sebi."

"Dobra ti je to ideja Belle. Drugi put ću to imati na umu."

"Svjestan sam toga, draga. Ako ima tako nešto govo previše slobodno. Pazi što pričaš."

Belle je odgovorila rječju za koju nisam ni sanjao da postoji u njenom rječniku. Podigao sam obrve. "Režite jedno na drugo? Lopovi se već međusobno svađaju?"

Milesovi živci su već bili poprilično napeti, što mi je bilo drago vidjeti. Odgovorio je: "Pripazi što ti pričaš Dan... ako želiš ostati u jednom komadu."

"Khm, Khm! Mlađi sam od tebe i prošao sam svo judo sate praktički nedavno, a ti ne bi pucao u čovjeka; nego bi mu već smjestio neki lažni legalni dokument. Rekao sam: 'Lopovi', i to sam mislio. Lopovi i prevaranti, obadvoje." Pogledao sam Belle. "Stari me je naučio da nikada damu ne nazivam lažljivicom, srce, ali ti nisi dama. Ti si lažljivica.. i lopov... i kurva."

Belle je pocrvenila od bijesa i uputila mi pogled u kojem je sva njena ljepota nestala; ostala je samo životinja. "Miles," rekla je promuklo. "Zar ćeš sjediti i dozvoliti mu da..."

"Začepi!" naredio je Miles. "Njegovo vrijeđanje je sračunato. Želi nas razbjesniti i navući nas da kažemo nešto zbog čega bi zažalili. Što si zamalo napravila. Zato zašuti." Belle je zašutila, ali lice joj je još uvijek imalo divljački izraz. "Dan, ja sam uvijek bio praktičan, bar mislim tako. Pokušao sam te natjerati da vidiš neke stvari prije negoli si otišao iz tvrtke. Kod nadoknade sam pokušao srediti stvari tako da što lakše prebrodiš neizbježno."

"Potiho si me sjebao, misliš reći."

"Reci što želiš. Ja još uvijek želim mirnu nagodbu. Sudski nas nikako ne bi mogao pobijediti, ali kao odvjetnik znam da je bolje izbjeći sudske rasprave, ako je to moguće, nego ih dobiti. Spomenuo si da postoji jedna stvar u kojoj bih ti mogao pomoći. Reci mi što je to; možda nađemo zajednički izlaz." "Ah, to. Tek sam dolazio na to. Ti mi tu ne možeš pomoći, ali možda možeš nešto srediti."

Jednostavno je. Nagovori Belle da prepíše na mene dionice koje sam joj prepisao kao zaručnički poklon."

"Ne!" rekla je Belle.

Miles je uletio: "Rekao sam ti da zašutiš."

Pogledao sam ju i dodao: "Zašto ne, moja bivša draga? Poslušao sam savjet potom pitanju, kako bi to odvjetnici rekli i pošto sam ti dionice dao uz dobro znanu činjenicu da si se trebala udati za mene, ne samo moralno već i zakonski si dužna vratiti ih. To nije bio 'poklon' kako vjerujem da bi se neki izrazili, već nešto predano u zamjenu za nešto drugo što nisam dobio. Dakle, ne misliš da bi bilo vrijeme da se malo zagrcneš, ha? Ili si odjednom promijenila mišljenje i odlučila se napokon udati za mene?"

Rekla mi je kako i gdje će se udati za mene.

Miles je rekao umorno: "Belle, samo još više pogoršavaš situaciju. Zar ne razumiješ da nas pokušava isprovocirati?" Okrenuo se prema meni. "Dan, ako je to sve što si nam imao reći možeš slobodno otići. Pretpostavljam da, ako su stvari onakve kako si nam predočio imao bi pravo. Ali to nije tako. Prepisao si dionice na Belle zato što je zaslužila."

"Ha? Kakve zasluge? Gdje se spominje raskidanje naših zaruka?"

"Ne trebaju se nigdje spominjati. Prepisao si joj dionice za stvari koje je činila tvrtki izvan radnog vremena."

Buljio sam u njega. "Kakva divna teorija! Miles, slušaj me, stari, ako sam joj to dao za zasluge prema tvrtki, i meni osobno, onda si trebao znati za te zasluge i dati joj istu količinu dionica, jer ionako smo dijelili zaradu pola - pola kad sam... barem sam mislio tako, kontrolirao stvari. Nemoj mi reći da si joj i ti prepisao istu količinu dionica?"

Tada sam vidio kako su se pogledali i skužio stvari. "Možda i jesi! Sigurno te ova lukavica natjerala, u protivnom te nije htjela. Je li tako? Ako jesi, možeš se kladiti da je zapisala kada je prijenos obavljen... a sada će otkriti da je moje dionice dobila na dan kada smo zaručili - čak zaruke su bile u Desert Haraldu - dok si prenio dionice nešto prije mog otpuštanja, a sve je ... zapisano! Možda će mi sudac ipak vjerovati"? Što ti misli o tome Miles?"

Slomio sam ih, slomio sam ih! Probijedili su kada sam slučajno naletio na činjenicu koju nisu mogli objasniti koju ja nisam trebao nikada saznati. Pritisnuo sam ih... iskušao još jednu ludu šansu. Ludu?

"Koliko dionica, Belle? Onoliko koliko si dobila nakon što smo se zaručili? Za njega si to učinila, od mene si mogla dobiti više." Odjednom sam zastao. "Puno više". Bilo mi je čudno da je Belle prošla čitavi put samo da bi pričala sa mnom. Možda nisi prešla taj put, možda si tu bila čitavo vrijeme. Živate li zajedno? Možda bih trebao pitati: 'Jeste li zaručeni?' Ili... ste se 'vjenčali?' Razmislio sam o ovim riječima. "Mogu se kladiti da jeste. Miles, ti nisi slijep poput mene; mogu se kladiti da joj nikada ne bi prepisao dionice samo na osnovu obećanja braka. Međutim mogao si to učiniti kao vjenčani poklon osiguravši tako pravo na njih. Ne moraš se truditi oko odgovora; sutra ću se prihvatiti posla oko iskopavanja činjenica. Vjerojatno su sve zabilježene."

Miles je pogledao Belle i rekao: "Ne trebaš trošiti vrijeme. Upoznaj gospođu Gentry."

"Tako? Čestitam obadvoma. Zaslužili ste jedno drugo. Sada, što se tiče mojih dionica. Pošto se gospođa Gentry ne može udati za mene, onda... "

"Ne budi blesav, Dan. Već sam poništio tvoju glupu teoriju. Prebacio sam dionice na njeno ime kao što si to i ti učinio. Iz istih razloga, za zasluge tvrtki. Kao što si rekao, to je stvar zapisništva. Belle i ja smo se vjenčali prije tjedan dana... ali naći ćeš da su dionice već neko vrijeme prepisane na nju. To ne možeš nikako povezati. Primila je dionice od nas zato što je puno pridonijela razvoju tvrtke. Tek kada si je ti odbacio i napustio tvrtku, mi smo se vjenčali."

To me malo smirilo. Miles je bio previše pametan da bi mi rekao laž koju bi ja mogao lagano otkriti. Ali nešto u svemu ovome nije bilo istinito, nešto što ja još nisam otkrio.

"Kada i gdje ste se vjenčali?"

"U vijećnici u Santa Barbari, prošlog četvrtka, iako se to tebe ne tiče."

"Možda si u pravu. Kada je obavljen prijenos dionica? "

"Ne znam točno. Pogledaj u dokumente ako želiš. Dovraga, jednostavno nešto nije bilo u redu u to da joj je dao dionice prije vjenčanja. Tako nešto sam ja kadar učiniti; za to je on bio previše lukav. "Zanima me nešto, Miles? Ako bih unajmio detektiva da malo pronjuška po svemu tome, da li bi pronašao dokument da ste se možda prije vjenčali? Možda u Yumi, ili Las Vegasu ili ste to obavili u Renou onda kad ste bili tamo u vezi poreza? Možda bi negdje pronašao dokaz o takvom nešto i možda bi datum tog vjenčanja i datum prijepisa dionica i prijenosa patenata na tvrtku sklopili sve kockice mozaika? Što misliš o tome?"

Miles nije posustao; nije čak niti pogledao Belle, što se nje tiče, bijes joj nije mogao porasti niti za malo. Ipak se činilo da je to to i odlučio sam tjerati do kraj a Miles je rekao jednostavno: "Dan, bili smo dovoljno strpljivi i dobri prema tebi. Zauzvrat, ti se samo koristiš situacijom da bi nas izazivao. Mislim da se približilo vrijeme tvog odlaska. Ili ću te izbaciti naglavce - te tvoju smrdljivu mačku!"

"Ole!" odgovorio sam. "Ovo je prva muška stvar koju si rekao večeras. Ali ne nazivaj Petea smrdljivim. Razumijem te dobro i vrlo je vjerojatno da će tražiti nadoknadu. U redu, bivši partneru. Odlazim... ali želim za kraj reći par riječi, vrlo kratko. To je vjerojatno sve što ću ti ikada više imati reći. O.K.?"

"Pa... u redu. Neka bude kratko."

Belle je brzo rekla: "Miles, moram ti nešto reći". Rukom ju je ušutkao bez da ju je pogledao. "Reci što imaš?"

Okrenuo sam se prema Belle. "Ti vjerojatno ne želiš čuti ovo pa ti predlažem da izađeš odavde." Naravno, ostala je. Želio sam se osigurati da će ostati, pogledao sam ponovo njega. "Miles, ne ljutim se na tebe! Stvari koje čovjek može počinuti zbog pohlepne žene često nisu za povjerovati. Ako Samson i Marko Antonije nisu bili ranjivi zašto bih ja bio imun? Zapravo, umjesto da sam bijesan trebao bih ti biti zahvalan. Pretpostavljam da jesam, malo. Znam da te žalim." Pogledao sam Belle. "Imaš nju i snalazi se s njom kako možeš, mene je sve to stajalo nešto novaca i privremenog alkoholizma. Koliko će to tebe stajati? Prevarila me, uspjela je čak nagovoriti tebe, mog odanog prijatelja, da me prevariš... doći će dan kada će naći nekog drugog i početi kovati zavjeru protiv tebe. Možda već sljedeći tjedan? Sljedeći mjesec? Najduže do sljedeće godine?"

Sigurno kao što je smrt sigurna - "Miles!" procijedila je Belle. Miles je opasno rekao: "Gubi se!" i znao sam da to i misli. Zato sam ostao.

"Baš nam je bilo krenulo. Žao mi je zbog tebe, stari prijatelju. Obadvojica smo napravili samo jednu grešku, a ta je greška bila moja koliko i tvoja. Ali ti ćeš sam zbog nje morati ispaštati. A to je žalosno... jer izgledala je tako beznačajna greška."

Znatiželja ga je ponijela. "Na što misliš?" "Trebali smo se zapitati zašto je žena tako pametna i lijepa i sposobna pristala raditi za takvu plaću? Da smo uzeli njene otiske prstiju i provjerili je kako to rade velike tvrtke možda je ne bi zaposlili... a nas bismo dvojica još uvijek bili partneri."

Pogodak u centar! Miles je odjednom pogledao ženu, a ona je izgledala kao - "štakor u zamci" nije pravi naziv jer štakori nisu građeni poput Belle.

Nisam mogao otići tek tako; morao sam još pročačkati. Krenuo sam prema njoj. "Pa, Belle? Ako bi uzeo ovu visoku čašu i provjerio otiske tvojih prstiju, što bih našao? Neku veliku prijevaru? Ucjenu? Udaju budale zbog njihove love? Možda čak bigamiju? Da je Miles legalno muž?" Spustio sam ruku i podigao čašu.

Belle mi ju je izbila iz ruke.

I Miles se počeo derati na mene.

I ja sam napokon pretjerao u izazivanju sreće. Bio bi dovoljno glup da uđem u kavez krvoločnih životinja bez ikakvog oružja, a zatim i zaboravio na prvo pravilo iskusnog lovca; okrenuo sam joj leđa. Miles se derao. Belle je posegla za svojom torbicom... sjećam se da sam pomislio kako je sad pravo vrijeme za jednu cigaretu.

Osjetio sam kako mi igla probada kožu.

Sjećam se jednog osjećaja koji je prošao kroz .... glavu dok su mi koljena popuštala i dok sam klizio prema tepihu: potpuno zaprepaštenje da bi mi Belle mogla takva nešto učiniti. Kada su se zbrojile sve stvari, izgleda sam joj još uvijek vjerovao.

POGLAVLJE 4

Niti u jednom trenutku nisam bio potpuno bez svijesti. Istina, vrtilo mi se i bio sam nesiguran kada me droga uhvatila - lupila me čak brže od morfija. Ali to je bilo sve. Miles je vikao na Belle i uspio me uhvatiti prije nego sam pao na pod, ali dok me nosio prema stolici i tamo me spustio, vrtoglavice je nestalo.

Međutim, iako sam bio budan dio mene je bio mrtav. Sada znam što mi je Belle ušpricala: drogu pod nazivom 'zombi', Ujak Samov doprinos ispiranju mozga. Koliko se sjećam, nikada je nismo koristili na zarobljenicima, ali često je korištena pri ispitivanjima. Bila je zabranjena, ali korisna. Istu stvar sada koriste pri jednodnevnoj psihoanalizi, ali vjerujem da je potrebno odobrenje suda za primjenu tako nečega.

Vrag će ga znati gdje je Belle došla da toga, ali samo bog zna kakve je sve budale opčinila svojom ljepotom.

Tada se nisam brinuo oko toga; nije me bilo briga ni za što oko mene. Samo sam blesavo sjedio tamo, poput biljke, sposoban čuti sve oko sebe, a vidjeti samo ono ispred - daje Lady Godiva prošla ispred mene bez konja ne bih se mogao pomaći niti milimetar.

Ukoliko mi to netko ne bi naredio.

Pete je iskočio iz svoje torbe, došuljao se do stolice na kojoj sam sjedio i pitao me što nije u redu. Kako mu nisam odgovorio počeo je cupkati moje hlače uzbuđeno tražeći neko objašnjenje. Kada mu opet nisam odgovorio skočio mi je na koljena, spustio mi prednje šape na prsa, pogledao me ravno u lice zahtijevajući bez glupog okolišanja znati što nije u redu.

Nisam odgovorio pa je počeo naricati.

To je natjeralo Milesa i Belle da mu posvete pažnju. Kad me Miles spustio na stolicu rekao je Belle ogorčeno: "Sada si pretjerala! Jesi li normalna?"

Ona je odgovorila: "Smiri se, buco. Sredićemo ga ovaj put kako spada."

"Što? Ako misliš da ću ti pomoći u ubojstvu..."

"Zajebi! To bi bilo logično učiniti... ali nemaš ti živce za tako nešto. Na svu sreću to nije potrebno kad je pun onoga u sebi."

"Kako to misliš?"

"Sada je potpuno naš. Učiniće sve što mu kažemo. Neće nam stvarati nikakve probleme."

"Ali... dragi Bože, Belle. Pa ne možemo ga držati dovijeka u ovakvom stanju. Kada dođe sebi..." "Prestani govoriti kao odvjetnik. Znam potencijale droge. Kada jednom dođe sebi učiniće sve što mu naredimo. Reći ću mu da ne podiže tužbu protiv nas i on je nikada neće podići. Reći ću mu da ne gura nos u naše poslove i on će to učiniti. Reći ću mu da ode u Timbi i on će otići. Reći ću mu i da zaboravi sve ovo."

Sve sam ovo slušao u potpunosti razumjevši o čemu su pričali. Da je netko u tom trenutku viknuo da je kuća plamenu, potpuno bih razumio, ali me ne bi bilo briga.

"Ne vjerujem ti."

"Ne vjeruješ, ha?" Čudno ga je pogledala. "Trebao bi."

"Kako to misliš?"

"Zaboravi. Sve što sam ti rekla u vezi ove droge je istina buco. Međutim prvo moramo..."

U tom trenutku je Pete počeo naricati. Ne vjerujem da čujete naricanje mačke svaki dan; neki ljudi čitav život tako nešto ne dožive. One to ne čine za vrijeme bitke bez obzira koliko su povrijeđene; vjerojatno iz nelagode. Mačka to čini samo u trenutku najvećeg očaja, kada je situacija krajnje neizdrživa i ne ostaje ništa osim oplakivanja.

Potpuno prebaci svu svoju agresivnost u jauk. Taj zvuk je gotovo neizdrživ; pogađa frekvenciju od koje pucaju bubnjići.

Miles se okrenuo i rekao: "Ta prokleta mačka! Moramo je se riješiti."

Belle je uletjela. "Ubij ju."

"Molim? Ti si uvijek za najdrastičnije mjere, Belle. Dan bi digao više gužve zbog te bezvrijedne životinje nego da smo ga opljačkali do gole kože. Ovako ćemo..." Podigao je svoju torbu.

"Ja ću je ubiti!" Belle je divljački dobacila. "Već mjesecima to želim." Pogledala je po sobi u potrazi za oružjem i uočila žarač pored kamina. Potrčala je do njega i zgrabila ga.

Miles je podigao Petea i pokušao ga staviti u torbu. "Pokušao" je ključna riječ prošle rečenice. Pete ne voli da ga diže nitko osim mene i Ricky, a čak niti ja ga ne bi pokušao podići za vrijeme ovakvog očaja, bez njegovog dopuštenja; emocionalno uznemirena mačka je poput nekontrolirane vatre. Čak i da nije bio uzbuđen Pete ne bi nikada dozvolio da ga netko digne za kožu iza vrata.

Zabio je pandže duboko u Milesov dlan, a zube u mesnatu jagodicu palca. Miles je jauknuo i ispustio ga. Belle je zavrištala: "Makni se, buco!", i zamahne prema mački žaračem.

Njene namjere su bile poprilično jasne, a imala je i oružje i snagu da ga upotrijebi. Međutim nije znala koristiti svoje oružje, dok je Pete itekako znao koristiti svoje. Sagnuo se i izbjegao njezin zamah i zatim napao sa sve četiri šape; po dvije u svaku nogu.

Belle je vrisnula i pustila žarač.

Nisam vidio većinu bitke koja se dalje odvijala. Iako sam gledao ravno ispred sebe što mi je omogućavalo da vidim gotovo cijelu sobu, ali ono što se odvijalo u periferiji mog vidnog polja mi nije bilo vidljivo, jeri nitko nije rekao da pogledam u tom smjeru. Tako sam nastavio pratiti ostatak bitke većinom ušima. U jednom trenutku je ispred mene protrčalo dvoje ljudi u potjeri za mačkom, a već u sljedećem trenutku mačka je natjerava njih dvoje. Osim te dvije scene nisam vidio ništa, međutim čuo sam puno psovki, vriskova i razbijanja koječega.

Vjerujem da ga ni u jednom trenutku nisu uspjeli niti taknuti.

Najgore što mi se desilo te večeri je bilo to što u Peteovim najboljim trenucima, njegovoj najvećoj bici, najvećoj pobjedi, ne samo da nisam gledao, već nisam bi u stanju uživati u svemu tome. Dobar dio sam vidio i čuo, ali bilo mi je svejedno; u ovom odlučnom trenutku bio sam potpuno tup.

Sada kad se prisjetim tih trenutaka, proživljavam što se tamo događalo, ali to nije isto. Zauvijek sa uskraćen, kao da sam doživio napad narkoleptije na medenom mjesecu.

Razbijanje i vrištanje je naglo prestalo i malo potom Belle i Miles su ušli u dnevnu sobu. Belle je promrmljala između dva dahtaja. "Tko je ostavio zadnja vrata otvorena?"

"Ne želim više čuti niti riječ o tome. Zbrisao je."

Milesovo lice je bilo krvavo koliko i ruke. Obrisao je krv s lica ali krvarenje nije prestalo. Vjerojatno se u jednom trenutku spotaknuo i pao jer mu je košulja na leđima također bila rasparana.

"Vraga ću zaštititi. Imaš li pušku u ovoj kući?"

"Što?"

"Upucat ću tu prokletu mačku." Belle je izgledala gore nego Miles. Imala je puno više kože koja je bila dostupna Peteu; noge, ruke i ramena. Bilo je jasno da dugo neće biti u stanju nositi majicu bez rukava, a ako brzo ne sredi rane mogli bi ostati i gadni ožiljci. Izgledala je poput harpije nakon izgubljene bitke sa svojim sestrama.

Miles je rekao: "Sjedni!"

Odgovorila mu je kratko sa impliciranom negacijom. "Ubit ću tu mačku."

"Onda nemoj sjedati. Operi se prvo. Pomoći ću ti s jodom, a poslije ćeš ti pomoći meni. Zaboravi mačku. Riješit ćemo je se poslije."

Belle mu je odvrátila nešto nerazgovjetno, međutim Miles ju je očigledno razumio. "Tebi isto," odgovorio je Miles. "Slušaj me na trenutak, Belle. Kad bih imao pušku - ne kažem da je imam - i ti izađeš van i počneš pucati, bez obzira da li ti pogodila mačku ili ne policija bi se za deset minuta stvorila tu, njuškajući i postavljajući pitanja. Želiš li to s njim ovakvim?" pokazivao je prstom u mojem smjeru. "A osim toga ako sada izađeš van ona zvijer bi te vjerojatno ubila." Pogledao ju je još opasnije. "Mora postojati zakon koji zabranjuje takvu životinju držati kući. To je opasno za javnu sigurnost. Čuješ li ga?"

Moglo se čuti Peteovo mijaukanje oko kuće. Sada i nije naricao. Bio je to ratni poklič - pozivajući ih na oružje i izlazak van, pojedinačno ili zajedno.

Belle je osluhнула i slegla ramenima. Miles je dodao: "Nemoj brinuti; ne može ući unutra.- Ne samo da sam zatvorio vrata već sam ih i zaključao."

"Nisam ih ja ostavila otvorena!"

"Kako god ti kažeš." Miles je prošao po kući provjeravajući kako su prozori zatvoreni. Ubrzo je Belle napustila sobu, a malo potom i Miles. Zamro je i Petin poklič. Ne znam koliko ih nije bilo, vrijeme mi je potpuno nevažan faktor.

Belle se vratila prva. Make up i frizura su joj izgledali savršeno; obukla je majicu dugih rukava i visok okovratnik, a čarape zamijenila cijelima. Osim flastera na licu svi tragovi borbe su bili pokriveni. Da nije bilo onog sumornog izraza lica zaključio bih čak, pod nekim drugim okolnostima, da izgleda predivno. Došla je do mene i rekla mi da ustanem, što sam ja učinio. Pregledala me detaljno i brzo, ne zaboravivši džep za sat, džepove na košulji i jedan u jakni na mjestu gdje ih obično nema. Plijen nije bio pretjerano velik - moja lisnica sa malim iznosom gotovine, osobna iskaznica, vozačka dozvola i tome slično, ključevi, nešto sitniša, pumpica s osvježivačem zraka, nešto smeća po džepovima i omotnica s čekom koju mi je osobno poslala. Okrenula ju je, pročitali moju napomenu na stražnjoj strani i upitno me pogledala.

"Što je ovo, Dan? Neka polica osiguranja?"

"Ne." Ispričao bih joj sve, ali odgovor na pitanje koje mi je bilo upućeno je glasio kako sam rekao. Namrštila se i spustila omotnicu među ostale moje koje je izvukla iz džepova. Zatim je ugledala moju torbu i očigledno se prisjetila pregrade sa strane u kojoj sam držao dokumente. Podigla je torbu i otvorila sama desnu pregradu.

Odmah je našla četverostruki set i formulare koje sam napisao za Mutual Assurance. Sjela je i počela ih čitati. Nastavio sam stajati tamo ispred stolice kao lutka koju treba spremati na mjesto.

Tada je ušao Miles u ogrtaču za kupanje s popriličnom količinom gaze i flastera na licu. Izgledao je poput četverorazrednog poluteškaša nakon izgubljene bitke. Imao je omotanu ćelu. Vjerojatno ga je Pete dohvatio dok je bio na zemlji.

Belle ga je pogledala, rukom mu pokazujući da ne govori ništa i pokazala na brdo papira koje je čitala. Sjeo je pored nje i počeo čitati. Dostigao je mjesto gdje je ona stala i zadnju rečenicu pročitao preko njenog ramena.

Rekla je: "Ovo baca sasvim novo svjetlo na našu situaciju."

"Ugovor. Ovaj ugovor stupa na snagu četvrtog prosinca – to je sutra. On je vruća roba, Belle. Vruć je poput podneva u Mojaveu; moramo ga se brzo riješiti!" Pogledao je na sat. "Ujutro će ga već početi tražiti."

"Miles, uvijek se usereš kada zagusti. Ovoj je izlaz, možda najbolja šansa za izlaz koju ćemo imati." "Kako to misliš?"

"Ova droga - zombi - odlična je, ali postoji mogućnost neuspjeha. Pretpostavimo to ovako: ti napuniš nekoga drogom i kažeš mu što mora učiniti. U redu? I on to učini; on to mora učiniti. Znaš li nešto o hipnozi?"

"Ne puno."

"Razumiješ li se ti u išta drugo osim zakona, buco? Nisi niti malo znatiželjan. Posthipnotička komanda – o čemu se ovdje radi - može se sukobiti, u ovom slučaju će se sigurno sukobiti s onim što hipnotizirani želi učiniti. To ga može odvesti u ruke psihijatru. Ako je psihijatar imalo dobar vidjet će o čemu se radi i osloboditi posthipnotičke komande. Ako to učini stvorit će nam puno problema."

"Dovraga, rekla si mi da je ova droga pouzdana."

"Bože, buco, u životu moraš što više riskirati. Tako život bude puno zanimljiviji."

Nakon nekog vremena rekla je: "Najjednostavnija i najsigurnija stvar je pustiti ga da prihvati taj hladni san. Riješili bi ga se kao da ga i ubijemo, a to tek sada moramo učiniti. Umjesto da mu damo hrpu složenih naređenja i molimo se da ga netko ne oslobodi toga, jednostavno ćemo mu narediti da ode tamo i podvrgne se hladnom snu, zatim ga otriježnimo i odvedemo ga odavde - ili bi bilo bolje da ga odvedemo i tada otriježnimo! Okrenula se prema meni. "Dan, kada ćeš otići tamo' podvrgnuti se hladnom snu?"

"Neću to učiniti."

"Ha? A kakvi su onda ovo papiri?"

"Papiri o hladnom snu. Ugovori sa Mutual Assuranceom."

"Lud je," prokomentirao je Miles.

"Hmm... naravno da je. Stalno zaboravljam da ne mogu misliti kad su ovako drogirani. Mogu čuti, govoriti odgovarati na pitanja, ako se pitanja pravilno postave, ali ne mogu razmišljati." Prišla mi je i pogledala me u oči: "Dan, želim da mi kažeš sve o ovome ugovoru o hladnom snu. Od početka nadalje. Ovdje imaš sve dokumente potrebne za to; kako se čini sve si to danas potpisao. Sad to nećeš učiniti. Reci mi sve o tome jer želim znati što si sve to napravio ako ne želiš pristupiti hladnom snu bez buđenja."

Što je tražila to sam joj i rekao. Sve je dobro planirala, tako da je dobila odgovor. Trajalo je prilično dugo dok sam ispričao u detalje

kako je tražila. I tako, dok si sjedio u autu na autoputu umjesto hladnog sna odlučio si doći nama i stvarati probleme?"

"Da." Krenuo sam joj reći sve o ovom putovanju do pojedinosti i sve što sam rekao Peteu i što je on rekao meni i kako sam zastao kod trgovine gdje sam kupio omotnice pomoću kojih sam osigurao moje dionice Pomoćnica d.d., kako sam parkirao pred kućom i Pete nije htio ostati u autu, kako...- Ali nije mi dala šansu. Rekla je: "Sada si opet promijenio mišljenje, Dan. Ti želiš prespavati sljedećih trideset godina. Nećeš dozvoliti nikome da te razuvjeri. Razumiješ me? Reci što moraš učiniti?" "Hladni san. Ja želim..." Počeo sam se ljuljati. Stajao sam poput lutke gotovo sat vremena, pretpostavljam, bez micanja mišića zato što mi nitko nije tako rekao. Počeo sam polako padati prema njoj.

Odskočila je i oštro rekla: "Sjedni!"

Sjeo sam.

Okrenula se prema Milesu. "To bi trebalo biti to. Ponavljat ću to s njim dok ne budem sigurna da neće učiniti nešto krivo."

Miles je pogledao na sat. "Rekao je da ga liječnik očekuje tamo oko podneva."

"Dovoljno je to vremena. Bolje da ga sami odvezemo tamo, tako ćemo biti - ne, sranje."

"Što je?"

"Nemamo dovoljno vremena. Dala sam mu dozu - željela sam da ga lupi prije nego što on stigne mene. Do podneva će biti dovoljno bistar da prevari većinu ljudi ali ne i liječnika."

"Možda će obaviti samo rutinske preglede, pregled je obavljen i ovdje potpisan."

"Čuo si što nam je rekao. Doktor će pregledati da li je nešto pio, što znači da će mu pregledati reflekse i reakcije i pogledati mu oči i još mnogo toga što mi ne želimo. Stvari koje ne smijemo dopustiti liječniku da učini. Miles, neće ići."

"A da sve prebacimo na sljedeći dan? Nazvaćemo i reći im da je odgodio na jedan dan?"

"Šuti i pusti me da razmislim."

Uzela je dokumente koje je našla kod mene, izaš sobe i ubrzo se vratila s draguljarskim povećalom koje je poput monokla stavila

na oko i nastavila proučati dokumente vrlo pažljivo. Miles ju je pitao što radi. Ona se pravila kao da ga ne čuje.

Skinula je povećalo i rekla: "Hvala bogu da svi mi koristimo iste vladine papire. Buce, donesi mi telefonski imenik."

"Zašto?"

"Donesi, samo donesi. Željela bih provjeriti puno ime tvrtke. Znam kako glasi ali želim biti sigurna;" Mrmljajući, Miles je donio imenik. Prelistala ga je i zatim stala na jednoj stranici. "Da, 'Master Insurance Company of California'... i ima mjesta za sve. Bilo bi mi draže da je 'Motors' umjesto 'Master'; što bi bilo čak prelako - ali nemam nikakve veze u 'Motors Insuranceu, a osim toga nisam sigurna da se bave hibernacijom nego samo automobilima i kamionima." Pogledala me je. "Buce, moraćeš me odmah odvesti do tvornice."

' "Što?"

"Osim ako ne znaš gdje bi mogli bliže naći električnu pisaču mašinu s određenim ribonom i oblikom slova. Ne, bit ću ovdje, bolje je da ti odeš po nju, a ja ću za to vrijeme obaviti par telefonskih razgovora."

Namrštio se. "Počinjem razumijevati što želiš učiniti, Belle, to je potpuno ludo i izuzetno opasno." Nasmijala se. "To ti misliš. Rekla sam ti da imam dobre veze prije negoli smo se udružili. Zar bi ti sam mogao srediti ugovor sa Mannixom?"

"Pa... ne znam."

"Ja znam. A znaš li možda da je Master Insurance dio Mannixove tvrtke?"

"Pa, ne, ne znam. Ne vidim kakve sad to ima veze."

"To znači da moje veze još uvijek imaju snagu. Gledaj, buco, tvrtka za koju sam prije radila pomagala je Mannixu oko poreza... dok moj šef nije otišao iz zemlje. Što misliš kako smo dobili tako povoljne uvjete bez garancije da je Dan suglasan sa svim time? Znam sve o Mannixu. Sada požuri, donesi tu pisaču mašinu, a ja ću ti dozvoliti da gledaš umjetnika u radu. Pazi se te mačke."

Miles je nešto promrmljao i krenuo prema vratima, a zatim se vratio nazad. "Belle? Zar nije Dan parkirao auto ispred naše kuće?"

"Zašto pitaš?"

"Nema ga tamo." Izgledao je zabrinut.

"Vjerojatno je parkirao iza ugla. Važno je da doneseš pisaću mašinu. Požuri!"

Izašao je iz kuće. Mogao sam im ja reći gdje je auto parkiran, ali pošto me nitko nije pitao nisam rekao ništa. Bio sam potpuno nesposoban za razmišljanje.

Belle je trčala svuda po kući i pustila me na miru. Nešto prije jutra Miles se vratio, potpuno iscrpljen, s teškom pisaćom mašinom u rukama. Zatim su me ponovo ostavili samog u sobi.

Belle je ponovo ušla u sobu i rekla. "Dan, dokumentima spominješ da tvrtki osiguranja prepusti brigu o dionicama Pomoćnice d.d.. Ti to ne želiš učiniti, želiš ih dati meni."

Nisam odgovorio. Počela se nervirati i rekla: "Formulirajmo to ovako. Ti ih stvarno želiš dati meni. Znaš da ih želiš dati meni, zar ne?"

"Da. Želim ih dati tebi."

"Dobro. Želiš ih dati meni. Moraš mi ih dati. Nećeš biti sretan dok mi ih ne daš. Gdje su? Jesu li u tvome autu?"

"Ne."

"Gdje su onda?"

"Poslao sam ih u pismu."

"Što?" Počela je glasnije govoriti. "Kada si ih poslao? Kome si ih poslao? Zašto si ih poslao?"

Da je drugo pitanje postavila zadnje odgovorio bi na njega. Međutim odgovorio sam samo zadnje, najbolje što sa mogao. "Prepisao sam ih."

Miles je ušao. "Gdje ih je stavio?"

"Kaže da ih je poslao... zato što ih je na nekog prepisao! Bolje pronađi njegov auto i pretraži ga - možda samo misli da ih je poslao. Sigurno ih je imao u Mutua Assuranceu."

"Prepisao ih je!" Ponovio je Miles. "Dragi Bože, na koga?"

"Ne znam, pitat ću ga. Dan, na koga si prepisao svoje dionice?"

"Banci Amerike." Nije me pitala zašto, tako da nisam ništa rekao o Ricky.

Samo je slegla ramenima i uzdahnula. "To je što se tiče dionica, buco. Možemo zaboraviti na njih. Da bi ih dobili nazad potrebno je više od falsificiranja jednog dokumenta." Naglo se digla. "Ukoliko ih još nije poslao. Ako je tako fino ću srediti prijepis i dionice će ponovo

biti prepisane... ovaj put na moje ime." "Na naše ime," ispravio ju je Miles. "To sam mislila reći. Pronađi njegov auto." Miles se ubrzo vratio i izjavio: "Nema ga nigdje. Pretražio sam parkirališta šest zgrada oko nas i sve uličice. Mora da je došao taksijem."

"Čuo si ga da je rekao kako se dovezao autom." "Nema ga vani. Pitaj ga gdje i kada je poslao dionice." Belle me pitala i ja sam joj odgovorio. "Ubacio sam ih u sandučić na križanju Sapulvede i Ulice Ventura." "Misliš li da možda laže?" pitao je Miles. "Ne može lagati, bar ne u ovakvom stanju. Osim toga previše je siguran da bi postojala mogućnost da se zabunio. Zaboravi na to Miles. Možda nakon što ga spremimo ispadne da njegov prijepis ne vrijedi jer je dionice prije toga prodao nama... natjeraću ga da se potpiše na nekim praznim papirima i pokušati srediti prodaju."

Tražila me da se potpišem, ali u kakvom sam stanju bio nisam ju mogao zadovoljiti. Napokon je istrгла papir iz mojih ruku i rekla pokvareno: "Povraća mi se od tebe. Ja čak mogu bolje potpisati tvoje ime." Zatim se nagnula meni i rekla napeto: "Da sam bar ubila tu prokletu mačku."

To me nije pogodilo sve do pred kraj dana. Nakon toj Belle mi je prišla i rekla: "Danny boy, sada ću ti dati protudozu i osjećaćeš se puno bolje. Moći ćeš se ustati hodati i ponašati se kako se obično ponašaš. Nećeš se ni na koga ljutiti, pogotovo se nećeš ljutiti na Milesa i mene. Mi smo ti najbolji prijatelji, zar ne? Tko su ti najbolji prijatelji?"

"Vi ste. Ti i Miles."

"Ali ja sam ti više od toga. Ja sam tvoja sestra, to."

"Ti si moja sestra."

"Dobro. Sada ćemo se svi zajedno provozati i onda ćeš ti dugo spavati. Bio si bolestan i kada se probudiš biti ćeš zdrav. Razumiješ me?"

"Da."

"Tko sam ja?"

"Ti si mi najbolji prijatelj. Ti si moja sestra."

"Dobar dečko. Zadigni rukav."

Nisam osjetio kako igla ulazi u moju ruku, ali je zapekla kada ju je izvadila. Sjeo sam i slegnuo ramenima. "Seko ubola si me. Što je to bilo?"

"Nešto što će ti pomoći da bi se bolje osjećao. Bio si bolestan."

"Da, bolestan sam. Gdje je Miles?"

"Bit će ovdje za par minuta. Sada zadigni drugi rukav." Pitao sam: "Zašto?" ali sam ipak zadigao rukav i dozvolio joj da mi da injekciju. Poskočio sam. Nasmiješila se. "Nije te valjda to boljelo?" "Ha? Ne, nije boljelo. Zašto si mi to dala?"

"Od toga ćeš spavati putem, a kada stignemo probudićeš se."

"U redu. Želim spavati. Želim dugo spavati." Zatim je nešto bilo čudno i pogledao sam okolo. "Gdje je Pete? Pete je trebao ići sa mnom na dugi san." Pete?" Belle je rekla. "Pa dušo, zar se ne sjećaš?"

"Petea si poslao Ricky-Ona će se brinuti o njemu." "Naravno!" Nasmiješio sam se s olakšanjem. Poslao Petea Ricky. Sjećam se da sam ga poslao poštom. To bi bilo dobro. Ricky je voljela Petea i dobro će ga paziti dok ja budem spavao.

Odvezli su me do Consolidated Sanctuaryja u Sawtelleu, smrzavališta koje su koristile manje tvrtke osiguranja, koje nisu imale svoje. Spavao sam cijelim putem, ali probudio sam se čim mi je Belle nešto rekla. Odvela me unutra dok je Miles čekao u autu. Djevojka na recepciji digla je glavu i pitala: "Davis?"

"Da," odgovorila je Belle. "Ja sam mu sestra. Da li je predstavnik Master Insurancea tu negdje?"

"Naći ćete ga dolje u sobi broj devet - spremni su i čekaju."

Pogledala me zainteresirano. "Ima li obavljen liječnički pregled?"

"Oh, naravno," uvjerala je Belle. "Brat mi je u kritičnom stanju. Pod opijatima je... zbog bolova." Djevojka se sa simpatijama nasmiješila. "Požurite onda. Kroz ova vrata, pa lijevo."

U sobi broj devet bio je čovjek u sasvim uobičajenoj odjeći, čovjek u bijeloj kuti i medicinska sestra. Pomogli su me skinuti i ponašali su se prema meni kao prema idiotnom djetetu kad im je Belle objasnila da sam pod sedativima zbog boli. Čim su me postavili na stol, čovjek u bijelom mi je počeo masirati želudac duboko gurajući prste. "S ovim neće biti problema," izjavio je, "prazan je."

"Nije ništa jeo niti pio od sinoć," složila se Belle. "Odlično. Ljudi nam znaju doći puni poput božićne purice. Stvarno nemaju obzira." "Istina."

"A-ha. U redu, sinko, čvrsto stisni šaku da ti dam injekciju."

Učinio sam kako mi je rekao i neka maglica mi se počela pojavljivati pred očima. Odjednom sam se nečeg sjetio i pokušao ustati. "Gdje je Pete? Želim ga vidjeti."

Belle je uzela moju ruku u svoju i poljubila me. "Srami se Dan. Pete nije mogao doći, sjećaš se? Morao je ostati s Ricky." Zašutio sam, a ona je obzirno rekla ostalima: "Pa brat Peter morao je ostati sa bolesnom kćerkom kod kuće." Polagano sam utonuo u san.

Bilo mi je hladno, ali nisam mogao dohvatiti pokrivač.

POGLAVLJE 5

Bunio sam se konobaru da je pretjerao s air conditionom - svi ćemo se prehladiti. "Nije važno," umirivao me. "Nećete ništa osjetiti dok budete spavali. Spavali... spavati... vrhunac večeri, okrepljujući san." Sve je imalo Bellin lik.

"Može li se onda dobiti neko toplo piće?" želio sam znati.

"Topli čaj? Ili nešto žestoko za ovu propalicu pored mene?" "Vi ste propalica!" odgovorio je liječnik. "Nije zaslužio spavati; izbacite ovu propalicu van!"

Pokušao sam ih spriječiti tako da nogu zavučem pod metalnu šipku na ivici šanka, ali ovaj šank nije imao tako nešto, što je bilo smiješno, a ja sam ležao na leđima, što mi se činilo još smješnijim. Možda su imali nosila za mušterije bez nogu. Nisam imao noge. Kako sam ih onda mogao zavući pod šipku koje nije bilo? Nisam imao niti ruku. "Vidi mama, bez ruku!" Pete je sjedio na mojim grudima i naricao.

Opet sam bio na obuci... sigurno na naprednijem stupnju, jer sam bio u kampu Hale na jednoj od onih glupih vježbi gdje ti stavljaju snijeg za vrat da bi od tebe napravili muškarčinu. Morao sam se popeti na najveću jebenu planinu u Coloradu koja je bila prekrivena ledom,, nisam imao noge. Da bi stvar bila još gora na leđima sam imao najveći ruksak na svijetu pretrpan bezvezarijama, sjetio sam se da ispituju da li vojnici mogu zamijeniti tovarne mazge, a mene su izabrali zato što nisam bio važan. Ne bih nikada uspio da mala Ricky nije bila iza i gurala me.

Najveći narednik okrenuo se prema meni. Imao je Bellino lice i divljačkim sjaj u očima. "Pokreni se! Ne mogu te toliko čekati. Nije mi važno uspiješ li ili ne... ne možeš spavati dok ne prijedeš sve."

Moje me noge nisu me mogle odnijeti dalje i pao sam u snijeg. Bilo je nekako ledeno toplo i zaspao sam dok je Ricky naricala i molila me da ne zaspem.

Probudio sam se u krevetu s Belle. Tresla me i govorila "Probudi se Dan! Ne mogu te čekati trideset godina, djevojka mora misliti na svoju budućnost." Pokušao sam ustati i predati joj vreće sa zlatom

koje su bile pod krevetom, ali nje više nije bilo... a pomoćnica s njenim likom uzela je vreće, strpala ih u otvor na svojem tijelu i izjurila iz sobe. Pokušao sam potrčati za njom, ali nisam imao noge, a niti tijelo, kako sam otkrio. "I ain't got j body and no body cares for me..." sjetih se stare pjesme Svijet se sastojao od visokih časnika i posla... zašto je onda bilo važno gdje i kako radiš? Dozvolio sam da mi navuku uniformu i vratio se na ledenu planinu. Bila je sva bijela predivno zaobljena i ako bih se samo mogao popeti preko bijelog vrhunca pustili bi me spavati, što mi je toliko trebalo. Ali nikada to nisam uspio... bez ruku, bez nogu, bez ičega.

Na planini je počeo šumski požar. Snijeg se nije topio ali sam mogao osjetiti valove topline koji su me zapuhнули kad sam se borio. Narednik se nagnuo nad mene i rekao: probudi se - probudi se... probudi se." Probudio me baš kad sam ponovo počeo tonuti u san.

Onoga što se dalje događalo ne sjećam se baš najbolje. Smo znam da sam neko vrijeme proveo na čudno opremljenom stolu koji je vibrirao i bio okružen gomilom ljudi. Kad sam se napokon sasvim probudio ležao sam potpuno svjestan u bolničkom krevetu, osim što me nije napuštao neki polulebdeći osjećaj koji sam obično imao nakon parne kupelji. Ponovo sam imao ruke i noge, ali nitko nije želio pričati sa mnom i svaki put kada sam pokušao nešto pitati sestru gurnula bi mi neku tabletu u usta. Masirali su me neprekidno.

I odjednom, jednog jutra sam se osjećao izvanredno i ustao čim sam se probudio. Malo mi se vrtilo, ali to je bilo sve. Znao sam tko sam i kako sam dospio tu gdje jesam i da su sve ono bili samo snovi. Znao sam tko me spremio tu. Ako mi je Belle dala neka naređenja dok sam bio drogiran, ili ih nije dobro formulirala ili se nakon tridesetogodišnjeg sna jednostavno poništio hipnotički efekt. Nekih detalja se nisam sjećao, ali sam se zato dobro sjećao što su mi učinili.

Nisam se pretjerano ljutio zbog toga. Istina, sve se to desilo "jučer", a između jučer i danas je samo jedna prospavana noć, ali ta je noć trajala trideset godina. Taj osjećaj se ne može točno definirati pošto gledam subjektivno, ali, dok mi je sjećanje na te događaje bilo kao da su se dogodili jučer, emocionalno sam osjećao kao da su bili jako davno. Vidjeli ste na televiziji duplu sliku bacača lopte u baseballu: dok on zamahuje da baci loptu dotle se njegova

zamrznuta slika, kao duh, još uvijek priprema na zamah. Osjećaj je bio sličan. Moja sjećanja su bila svježija, a emocionalna reakcija kao da je zakazala.

Još uvijek sam namjeravao naći Belle i Miles i zavrnuti im vrat kao mačićima, ali nije bilo žurbe. Mogu to učiniti i za godinu dana - sada sam odlučio malo proučiti 2000-tu.

Ali ako spomenemo mačke, gdje je Pete? Trebao bi biti tu negdje... osim ako jedno stvorenje nije izdržalo dugo putovanje.

A onda - prije mi nije palo na pamet - sam se sjetio! Moji planovi da povedem Petea sa sobom nisu uspjeli.

Prebacio sam Belle i Milesa iz ladice "kasnije" u ladicu "hitno". Oni su htjeli ubiti moju mačku?

Učinili su puno goru stvar nego da su ga ubili, bacili su ga na ulicu... da živi na ulici od ostataka nečijeg obroka da upalih rebara prezire čitav ljudski rod.

Pustili su ga da umre na ulici - jer sigurno je mrtav do sada - misleći da sam ga napustio.

Za njega će mi platiti... ako su još živi. O, kako sam želio da su živi.

Otkrio sam da stojim samo korak od kreveta grčevito se držeći za hodalicu obučen samo u pidžamu. Potražio sam prekidač kojim bih dozvao nekoga. Bolničke se sobe nisu puno promijenile. Nije bilo prozora i vidio sam otkud dopire svjetlost. Krevet je bio uzak s podignutim zaglavljem, onako kako sam ga se sjećao. Vidjeli su se tragovi napretka koji su od kreveta napravili nešto više od kutije za spavanje - između ostalih noviteta postojale su i cijevi pod krevetom koje su bez sumnje bile dio moderne bolničke guske, a pomični je stolić bio ugrađen u sam krevet. Međutim, umjesto da budem zainteresiran za te novotarije, tražio sam jednostavni, uočljivi prekidač kojim bih mogao pozvati medicinsku sestru - želio sam svoju odjeću.

Nije ga bilo, ali našao sam ono u što je bio transformiran - tipka na stranici stola koji baš i nije bio stol. Mirno sam ga stisnuo i na ekranu nasuprot moje glave upalio se natpis: POZVANO OSOBLJE. Gotovo trenutno natpis nestao da bi se zamjenio drugim: PRIČEKAJTE TRENUTAK.

Vrlo brzo su vrata tiho kliznula u stranu i sestra je ušla. Nisu se puno promijenile. Ova je bila poprilično zgodna i kretala se poput dobro obučenog vojnika, s bijelom kopicom na kratkoj kosi boje orhideje i bijelom uniformom koja ju je pokrivala i otkrivala na način koji nije bio moderan 1970. - ali ženska odjeća, pa bila to i odora, je uvijek bila sklona modnim promjenama. Ipak, medicinska sestra je medicinska sestra bez obzira na godinu; odaju ih pokreti.

"Vratite se u krevet!"

"Gdje mi je odjeća?"

"Vratite se u krevet. Odmah!"

Odgovorio sam smireno. "Slušajte sestro, slobodan sam građanin, preko dvadeset i jednu i nisam kažnjavan. Ne moram se vratiti u krevet i neću. Želite li mi pokazati gdje mi je odjeća ili da je sam počnem tražiti?"

Pogledala me strogo, naglo se okrenula i izašla van; vrata su se sama otvorila i zatvorila.

Vrata se meni nisu htjela otvoriti, ali nisam odustao u pokušajima da skužim na kojem principu to radi; bio sam siguran da ono što jedan inženjer može smisliti drugi može razumjeti. Ubrzo je neki čovjek ušao.

"Dobro jutro," rekao je, "ja sam dr. Albrecht."

Odjeća mu je izgledala kao kombinacija nedjelje u Harlemu i piknika u Central Parku, ali odlučni pokreti i umorne oči odavale su profesionalca; povjerovao sam mu. "Dobro jutro, doktore. Molio bih vas moju odjeću."

Ušao je taman toliko u sobu da bi dozvolio vratima da se zatvore, zatim posegao u unutrašnji džep svoje jakne i izvadio cigarete. Izvukao je jednu, stavio ju u usta, otpuhnuo dim. Bila je već zapaljena. Ponudio me. "Želite jednu?"

"Ne, hvala."

"Samo izvolite, neće vam škoditi."

Odmahnuo sam glavom. Uvijek sam radio u okolini nikotinskog dima; napredak posla se mogao uvijek vidjeti po količini opušaka u pepeljari i nagorjelim rubovima crtaće ploče. Sada mi se vrtilo pri samoj pomisli na pušenje i pitao sam se da li sam za vrijeme sna negdje izgubio potrebu za cigaretama. "Hvala."

"U redu, gospodine Davis, ovdje sam već šest godina. Specijalist sam za hipnologiju, oporavak i slično. Ovdje i u drugim bolnicama pomogao sam osamsto sedamdeset i tri čovjeka probuditi iz hladnog sna – vi ste osam tisuća sedamdeset i četvrti. Vidio sam kako i na kakve lude načine reagiraju pri buđenju - lude za njima. Neki se odmah žele vratiti u san i vrište na mene kada, ih pokušavam buditi. Neki od njih stvarno nastave sa snom pa ih pošaljemo u neku drugu instituciju. Drugi pak pokušavaju nekontrolirano oplakivati same sebe kada shvate da je to put bez povratka i da se ne mogu vratiti tamo odakle su krenuli. A neki, poput vas, žele istog časa svoju odjeću kako bi što prije izletjeli na ulicu."

"Pa? Zašto ne? Jesam li možda zatočen ovdje?"

"Ne. Možete dobiti svoju odjeću. Vjerojatno ćete zaključiti da se takva više ne nosi, ali to je već vaš problem. Ipak, dok čekamo vašu odjeću, možete li mi reći što je tako važno da bi morali odmah otići, a moglo je čekati trideset godina? Svjesni ste da ste bili smrznuti trideset godina? Zar je to stvarno toliko važno? Zar ne može čekati do popodneva - ili recimo do sutra?"

Krenuo sam mu reći da je itekako važno, ali sam zašutio, pravio se pospanim. "Dobro, možda nije tako hitno." "Tada, meni za ljubav, ležite u krevet, dozvolite mi da vas pregledam, doručkujte, možda čak i popričajte sa mnom prije nego što odgalopirate u nepoznatom smjeru. Možda ću vam pomoći u odabiru smjera za galopiranje."

"Pa u redu. Žao mi je zbog reakcije." Popeo sam se u krevet. Bio je udoban - odjednom sam bio umoran i slab.'

"Nema problema. Trebali bi vidjeti neke od probuđenih koje šalju ovamo. Moramo ih skidati sa stropa." Popravio mi je pokrivač oko ramena i nagnuo se nad stolić ugrađen u krevet. "Dr. Albrecht u sedamnaestici. Pošaljite doručak u sobu... menu četiri minus."

Okrenuo se prema meni: "Okrenite se na leđa i skinite košulju; želim vam poslušati pluća. Dok vas slušam slobodno mi postavljajte pitanja, ako želite."

Pokušao sam razmišljati dok mi je pritiskao rebra. Pretpostavio sam da je to stetoskop mada je ličilo na mali slušni aparat. Jednu stvar nisu uspjeli poboljšati; stvar koju je prislonio na mene bila je tvrda i hladna kao uvijek.

Što pitati nakon trideset godina? Da li su došli do zvijezda? Tko zakuhava sada nove ratove? Da li se bebe rađaju iz epruveta? "Doc, imaju li još uvijek prodavače kokica na ulazu u kino?"

"Kada sam zadnji put bio vidio sam ih. Međutim, nemam baš previše vremena za takve stvari. Sada se koristi riječ 'zgrabi', a ne 'kino'."

"Da? Zašto?"

"Otiđite pa provjerite. Prvo provjerite da li ste vezani; uništili su čitavu umjetnost da bi neke zvjezdice došle do izražaja. Slušajte g. Davis, mi se ovdje suočavamo s istim problemom svaki dan i sveli smo ga na rutinu. Imamo prilagođivače rječnika za svaku godinu ulaska; uključene su povijesne i kulturne obavijesti. To je itekako potrebno zato što nemogućnost prilagođavanja zna biti jako teško bez obzira koliko mi pokušali ublažiti šok."

"Pa, pretpostavljam da je tako."

"Sigurno je tako. Pogotovo u slučajevima poput vašeg. Trideset godina."

"Trideset godina je maksimum?"

"Da i ne. Trideset godina dugi san je najduži period sa kojim smo imali posla, pošto je prvi komercijalni klijent smrznut u prosincu 1965. Vi ste najduži spavač kojeg sam probudio. Opet, sada imamo uspavane ljude s ugovor na 150 godina. Nisu smjeli prihvatiti vaše uspavlivanje na trideset godina; nisu tada dovoljno znali. Doista su se kockali s vašim životom. Imali ste sreće."

"Ozbiljno?"

"Ozbiljno. Okrenite se." Nastavio je s pregledom." I s današnjim znanjem bio bih spreman uspavati čovjeka tisuću godina, kada bi bilo načina za financiranje „ nečega... držali bi ga na temperaturi na kojoj ste vi „ oko godinu dana radi provjere, a zatim bi ga spucali dvjesto stupnjeva ispod nule u milisekundi. Preživio bi. Mislim. Isprobajmo vaše reflekse."

Stvar sa "spucavanjem" nije mi zvučala ohrabrujuće. Dr. Albrecht je nastavio: "Sjednite i stavite nogu preko noge. Nećete imati previše problema s jezikom. Naravno trudim se pričati vašim rječnikom iz 1970. - čak bih se mogao pohvaliti kako mogu odlično pričati sa bilo kojim od svojih pacijenata na jeziku koji se upotrebljavao kada su zamrznuti; napravio sam hipnostudiju o tome.

Ali vi ćete savršeno koristiti privremene idiome za tjedan dana, rječnik je samo proširen."

Mislio sam mu spomenuti da je barem četiri puta koristio riječi koje se nisu koristile u 1970., ili bar ne na taj način, ali zaključio sam da to ne bi bilo pristojno, "to bi bilo sve za sada." Dodao je: "Gospođa Schultz pokušati će doći do vas."

"Što?"

"Ne poznajete ju? Rekla je da je vaša stara prijateljica."

" 'Schultz'" ponovio sam. "Pa poznao sam nekoliko gospođa Schultz', ali jedina koja mi pada na pamet je moja učiteljica. Ona je vjerojatno već mrtva."

"Možda je i ona odspavala. Uglavnom, možete primiti njenu poruku kad god želite. Potpisaću vašu otpusnicu, ili ako ste pametni, ostaćete ovdje nekoliko dana dok se ne orijentirate. Navratiću do vas kasnije. Pa 'navalite na žderrriloooo!' kako su to govorili u vaše vrijeme. Upravo vam stiže pomoćnik s doručkom."

Zaključio sam da je bolji liječnik nego lingvist. Prestao sam misliti o njemu kada sam vidio pomoćnika. Uklizio je unutra pažljivo izbjegavajući dr. Albrehta koji je krenuo ravno na vrata ne pokušavajući izbjeći ga.

Prišao je, namjestio pomoćni, ugrađeni stol, otvorio ga i servirao doručak. "Da vam ulijem kavu?"

"Da, molim." U stvari nisam želio da mi je ulije jer bi se ohladila dok bih pojeo sve, ali želio sam vidjeti kako je toči.

Nalazio sam se u izmaglici zadovoljstva... bio je to Fleksibilni Frank.

Nije to bio neugledni, krupni model koji se jedva držao zajedno i kojeg su Belle i Miles ukrali od mene. Ovaj se odnosio prema onome Franku kao bolid prema zaprežnim kolima, ali čovjek uvijek može prepoznati svojih ruku djelo. Prepoznao sam osnovne zamisli, ali ostalo je bilo posljedica evolucije... Frankov pra-pra unuk, poboljšan i sređen, efikasniji, ali isto rodoslovlje.

"Je li to sve?"

"Pričekaj trenutak."

Očito sam rekao nešto krivo jer aparat je posegao u svoju unutrašnjost i izvukao plastični komad papira i predao mi ga. Papir je ostao vezan za njega čeličnim kablom. Pogledao sam ga i pročitao

ovo: ZVUČNI KOD-Vrijedni Dabar Model XVII VAŽNA PORUKA!!
Ovaj aparat NE RAZUMIJE ljudski govor. Nema nikakvu mogućnost rasuđivanja pošto je tek stroj. Radi učinkovitosti programiran je da prepozna listu izgovorenih naredbi. Oglušiće se na bilo što drugo rečeno u njegovoj nazočnosti ili će vam (ukoliko dođe u dilemu zbog nepravilnog davanja naredbi) predočiti ovaj popis naredbi. Molimo vas da ga pažljivo proučite.

Zahvaljujemo vam unaprijed,

Aladdin Autoengineering Corporation izvođači Vrijednog Dabra, Peroproza, Zelenog Dana, Graditelja Grge, Zelenog Palca i Dadilje. Dizajneri i Konzultanti problema automatike "Vama Na Usluzi!"

Moto im se nalazio na logou koji je prikazivao kako trlja lampu i iz nje izlazi duh.

Ispod toga nalazio se popis jednostavnih naredbi: STANI, KRENI, DA, NE, POLAKŠE, BRŽE, A OVDJE, POZOVI SESTRU, itd. Poslije toga je bila naredbi koje su imale smisla u bolnici kao npr, namjesti pokrivač i još neke za koje nikada nisam čuo. Popis je naglo završavao porukom: "Rutine 87 do 242 mogu biti naređene samo od strane medicinskog osoblja i zbog toga nisu navedene ovdje."

Prvog Fleksibilnog Franka nisam opremio senzorima za prepoznavanje zvučnih naredbi; moralo se jednostavni pritisnuti prekidač na kontrolnoj ploči. Nisam to izostavi zato što se nisam sjetio toga, već zato što bi analizator glasa stajao više od cijelog Franka. Tako sam zaključio da bih morao naučiti neke nove štoševe u minijaturizaciji prije negoli bih se počeo baviti automatizacijom. Jedva sam čekao da zaronim u istraživanja, a kako sam vidio jednog Dabra to će biti zabavnije nego ikad - ima puno mogućnosti. Inženjering ovisi više o stanju u kojem se umjetnost nalazi nego o samoj umješnosti inženjera. Tek kada se napravi prva pruga može se putovati , ne prije. Pogledajte samo sirotog profesora, slomio mu je srce stroj koji nije uspio poletjeti. Bio je dovoljno velik genije za to, ali radio je nekoliko godina prije vremena da bi uživao u stvarima koje bi mu omogućile njegovu zamisao. Ili recimo uzmite Leonarda da Vincia koji je bio toliko izvan svoga vremena da je većina stvari koje je zamislio bila neizvediva.

Biće dosta materijala za zabavu - i ja ću se zabaviti "odmah".

Vratio sam papir s naredbama i potražio pločicu s nazivom tvrtke proizvođača. Gotovo sam se nadao da ću naći naziv "Pomoćnica d.d." na kraju pločice i pitao se da li je "Aladdin" manja korporacija Mannixa. Pločica s podacima mi nije otkrila samo naziv modela, serijski broj, tvornicu i tome slično već i listu patenata, njih oko četrdesetak - a najraniji, što je mene najviše zanimalo bio je iz 1970... gotovo sigurno zasnovan na mom originalnom modelu i nacrtima.

Pronašao sam olovku i komadić papira i zapisao broj prvog patenta; moj interes bio je iz čisto informativnih razloga. Čak i ako je ukraden od mene (a bio sam siguran da je), rok je istekao 1987. - ukoliko nisu mijenjali zakone o patentima - ali samo oni kojima je to dopušteno nakon 1983. mogli bi mi dati neke odgovore. Svejedno, želio sam znati.

Lampica se upalila na aparatu i on je izjavio: "Pozvan sam, mogu li otići?"

"Ha? Naravno. Slobodan si." Posegnuo je opet za popisom naredbi; brzo sam rekao: "Kreni."

"Hvala vam. Do viđenja." Brzo me je zaobišao.

"Hvala tebi."

"Molim lijepo."

Tko god je posudio svoj glas ovom aparatu imao je ugodan bariton.

Vratio sam se u krevet i dovršio svoj doručak kojem sam dopustio da se ohladi. Nije bio hladan. Doručak četiri minus bio je dostatan za omanju pticu, ali otkrio sam da mi je to ipak dovoljno, iako sam bio gladan. Pretpostav sam da mi se želudac stisnuo. Tek kada sam završio shvatio sam da mi je to prvi doručak nakon više od četvrtine stoljeća. Toga sam se sjetio jer sam uz doručak dobio menu - ono za što sam ja mislio da je prepržena slanina navedena je kao "pečene trake masnoće, na seoski način."

Ali bez obzira na činjenicu da punih trideset godina nisam jeo, moje misli nisu bile okrenute hrani; poslali su mi novine zajedno s doručkom: Great Los Angeles Tin srijeda, 13. prosinca 2000.

Novine se nisu puno promijenile, barem ne što se formata tiče. Ove su bile veličine jednog tabloida, papir je bio gladak umjesto hrapavog i slike su bile u punoj boji crno-bijele koje su imale dubinu -

ovo zadnje mi nije jasno kako je izvedeno. Trodimenzionalne slike su se mogle naći čak dok sam bio mali; kao klinca oduševljavale su me one iz pedesetih na kojima su reklamirani smrznuti pilići. Međutim te slike su imale debeli plastični sloj mrežu sitnih prizmi; ove sada su bile na tankom papiri pa ipak su imale dubinu. Odustao sam od proučavanja i odlučio prolistati novine. Vrijedni Dabar mi ih je namjestio na stolicu i i sve vrijeme se činilo kao da je naslovna strana sve što ću uspjeti pročitati jer nisam uspio otkriti kako listati stranice. Izgledale su kao zalijepljene jedna za drugu.

Napokon sam slučajno dotaknuo lijevi donji naslovne stranice; jednostavno mi se smotala... fenomen s površinskom napetosti se aktivirao na dodir.

Ostale su se stranice uredno micale kada sam kucnuo isto mjesto.

Najmanje pola sata mi je trebalo da se toliko upoznam sa novinama da sam postao nostalgičan za svojom ženom – Dnevni horoskop,

Gradonačelnik otvara novi ured.

Ugrožavanje slobode govora - izjavljuje N.Y.

Giants dobili dvije utakmice u istoj večeri,

Neočekivani prodor toplinskog vala ugrožava zimske vrtove,

Pakistan upozorava Indiju" - i tako dalje.

Neki od naslova su mi donosili novitete, ali su objašnjavali sami sebe: SHUTTLE ZA MJESEC JOŠ UVIJEK NIJE DOSTUPAN ZA BLIZANCE – Dvadeset četvorosatna stanica doživjela dva kvara; ČETVERO BIJELACA LINČOVANO U CAPETOWNU - traži se djelovanje UN-a; PROFESIONALNE TRUDNICE TRAŽE VEĆE PLAĆE - zahtijevaju kažnjavanje "amatera"; FARMER S MISSISSIPIJA UPUĆUJE NA ANTI-ZOMBI ZAKON

Njegova obrana:" Ti momci nisu drogirani, samo su glupi!"

Znao sam poprilično dobro što ovaj zadnji naslov znači... iz osobnog iskustva.

Ali neki od naslova su me potpuno zbunili. "Wogliji" su se još uvijek širili i već su tri francuska grada evakuirana; Kralj razmišlja o zaprašivanju. Kralj? Pa, francuska politika je mogla svakako skrenuti, ali što je to "Poudre Sanitaire" što su namjeravali baciti na "Woglije"? - što god oni bili. Možda neka radioaktivna prašina.

Nadam se da će odabrati dan bez vjetra... najbolje trinaestog veljače. I ja sam jednom imao preveliku dozu zračenja, zahvaljujući budalama u Sandiji. Nisam dobio dovoljnu dozu za smrt, ali nikome ne preporučam dijetu curia.

Odred Laguna Beach losanđeleske policije opremljen je lejkoilima i kapetan odreda poručio je svim medonjama da nestanu iz grada. "Moji ljudi imaju naređenje, narkirati, a zatim podšprehati. Ova ludost mora stati!!"

Zapamtio sam da se moram čuvati Laguna Beacha - ne otkrijem koji je rezultat. Nisam želio biti podšprehan niti podšpanan, niti bilo što slično.

Ovo su bili samo primjeri. Bilo je i puno članaka koji su počinjali napeto, a završavali nerazjašnjeno, što su meni naklapanja.

Pregledavao sam neke statistike kada mi je jedan naslov privukao pogled. Bilo je tu starih: obavijesti o rođenjima i smrti, ženidbama i razvodima, ali bilo je također i "zamrzavanja" i "buđenja" koje su iznosile tvrtke uzajamnog osiguranja.

Pogledao sam pod "Sawtelle Cons. Sanc." i pronašao svoje ime. Prožeo me lijepi osjećaj "dobrodošlice". Najzanimljiviji su bili oglasi. Jedan od osobnih mi je ostao u sjećanju: "Privlačna, još uvijek mlada udovica željna putovanja traži ozbiljnog muškarca istih pogleda na svijet. Uvjet: dvogodišnji bračni ugovor." Ali slikovni oglasi su me najviše oduševili.

Pomoćnica i njene sestre, braća i rođaci bili su posvuda i još uvijek su nosili isti zaštitni znak tanke djevojčice s metlom, koji sam nacrtao za naš memorandum. Osjećao sam žaljenje za onim dionicama Pomoćnice d.d. kojih sam se tako lako riješio; izgledalo je da su vrijednije nego li ostali moj izbor dionica.

Ne, ne bi bilo dobro da sam ih uzeo sa sobom jer bi ih ono dvoje lopova uzelo i prepisalo na sebe. Bilo kako bilo, Ricky ih je dobila - i ako se obogatila na tome, bolju osobu nisam mogao izabrati.

Zapisao sam si da moram odmah potražiti Ricky. Bila je sve što mi je ostalo od svijeta koji sam znao i njen lik mi je sve jače blistao u sjećanju. Draga mala Rick. Da je imala desetak godina više ne bih ni pogledao Belle. I ne bih opekao prste.

Da razmislim, koliko bi godina mogla imati? Četrdeset, ne četrdeset i jednu. Teško je misliti o Ricky kao o tridesetogodišnjakinji.

Svejedno se te godine ne bi mogle držati starošću u ovo vrijeme, nije se moglo ni onda. I onako se s udaljenosti od pedeset metara ne bi mogla razlikovati osamnaestogodišnjakinja od četrdesetogodišnjakinje.

Ako je bogata, mogla bi mi platiti piće i popili bismo 03 za Peteov rano završeni mali život. A ako je nešto krenulo nizbrdo i nije bogata, bez obzira na dionice koje sam joj prepisao - kvragu, oženiću je! Da, oženiću je. Nije važno što je deset godina starija od mene; s obzirom na moje dosadašnje ponašanje treba mi netko stariji tko će paziti na mene i reći "no no" kada treba - a Ricky je upravo osoba koja bi mi trebala. Vodila je Milesa i njegovu kuću efikasnošću kakvu može imati samo ozbiljna desetogodišnjakinja; sa četrdeset sigurno je ista, možda zrelija.

Osjetio sam toplinu, i više nisam bio izgubljen u ovom stranom svijetu, prvi put otkada su me probudili. Ricky je bila rješenje svega.

Zatim sam čuo glas iz dubine: "Glupane, nećeš moći oženiti Ricky, zato što je djevojka slatka poput nje bila udana već dvadeset godina. Ima četvero djece... možda sina većeg od tebe... i muža kojeg sigurno ne bi zadovoljila tvoja uloga kao strica Dana."

Saslušao sam ga i vilica mi se opustila. Rekao sam pokunjeno: "U redu, u redu - opet mi je pobjegao vlak, ali svejedno ću je potražiti. Ne može mi ništa drugo učiniti do napucati me. Nakon svega, ona je jedina osoba koja je razumjela Petea."

Okrenuo sam još jedan list, odjednom se osjećajući vrlo tupo izgubivši Petea i Ricky jednim udarcem. Ubrzo sam ponovo zaspao i probudio me tek Vrijedni Dabar ili neki njegov rođak kad mi je donio ručak.

Dok sam spavao sanjao sam kako mi Ricky drži glavu u krilu i govori: "Sve je u redu, Danny. Našla sam Pete sada ćemo oboje ostati s tobom. Nije li tako, Pete?"

"Mijaouuuu!"

Prošireni rječnici su bili dosadni; proveo sam puno više vremena proučavajući sažetak povijesnih događaja. Puno se toga dogodilo za trideset godina, ali zašto sve ne proučiti kada su svi ostali bolje od mene upućeni u sve to? Nije me začudilo što je Velika Azijska Republika potpuno preuzela trgovačke veze sa Južnom Amerikom; to je bilo neminovno još od Formosanovog primirja. Niti činjenica da

je Indija balkanizirana više nego ikada. Međutim, činjenica da je Engleska provincija Kanade ostavila me zgranutog. Gdje je glava, a gdje rep svemu ovome? Preskočio sam paniku '87; zlato je imalo izvanrednu primjenu u inženjeringu; nisam na to mogao gledati kao na tragediju jer više nije bilo skupo i osnova za novac, bez obzira koliko je ljudi ostalo bez prebijene pare u džepu.

Prestao sam čitati i pomislio što se sve može učiniti s jeftinim zlatom, njegovom velikom gustoćom, velikom vodljivosti i dobrom mogućnosti oblikovanja... i stao kada sam shvatio da ću prvo morati pročitati neku stručnu literaturu. U atomskoj tehnologiji bilo je neprocjenjivo. Kako se samo moglo raditi s tim, ako se može primijeniti u minijaturizaciji - ponovo sam odlučio prestati. Bio sam gotovo siguran da je "mozak" Vrijednog Dabra bio prepun zlata. Jednostavno ću se morati prihvatiti posla i otkriti što su to dečki u "malim skrivenim sobicama" smislili dok me nije bilo.

Bolnica Sawtelle nije imala u knjižnici ništa o inženjeringu, pa sam rekao dr. Albrechtu da sam spreman za odlazak. Slegnuo je ramenima, rekao da sam idiot i složio se. Ali ipak sam ostao još jednu noć; primijetio sam da me izmorilo ležanje i pregledavanje knjiga scanova.

Donijeli su mi modernu odjeću odmah nakon doručka...Trebala mi je pomoć pri oblačenju. Odjeća sama po sebi nije bila neobična (premda nikada prije nisam nosio kričavo crvene hlače s trapezastim nogavicama), ali bez pomoći nisam mogao otkriti kako se sve to zakopčava. Pretpostavljam da je i moj djed imao problema s patent zatvaračima dok mu nisu pokazali kako se koriste. Sve je, naravno, radilo na principu ljepljivih traka. Već sam pomislio da će mi trebati pomoćnik za odlazak u wc, ali mi je sinulo da je adhezija osjetljivosti na pritisak aksijalno polarizirana.

Zatim sam zamalo izgubio hlače pokušavajući opustiti remen. Nitko mi se nije smijao.

Dr. Albrecht me pitao: "Što sada namjeravate raditi?"

"Ja? Prvo ću nabaviti plan grada, zatim mjesto za prespavati i potpuno se posvetiti čitanju stručne literature... možda čak i godinu dana. Doc, ja sam zastarjeli inženjer i ne želim ostati takav." "Hmmm. Pa, želim vam puno sreće. Ne oklijevajte ako trebate kakvu pomoć."

Pružio sam mu ruku. "Hvala, doc. Bili ste brižni prema meni. Možda se ne bih trebao zahvaljivati dok ne provjerim svoje financijsko stanje sa knjigovođom moje tvrtke osiguranja - ali ne namjeravam ovo ostaviti samo na lijepim riječima. Zahvala za ono što ste učinili za mene mora biti konkretnija. Razumijete me?"

Odmahnuo je glavom. "Hvala vam na ponudi, ali moje usluge su potpuno pokrivena ugovorom s bolnicom."

"Ali..."

"Ne. Ne bih mogao uzeti nikakav poklon, zato nemojmo više o tome." Rukovali smo se i dodao je: "Do viđenja. Ako nastavite dalje ovim hodnikom doći ćete do izlaza." Oklijevaao je. "Ako vam vani u početku bude naporno, još uvijek imate pravo četiri dana provesti ovdje bez ikakvih financijskih nadoknada. Sve je to plaćeno. Mogli biste još uvijek to iskoristiti. Možete dolaziti i odlaziti kako želite." Nasmiješio sam se. "Hvala, doc, ali možete se kladiti da me više nećete vidjeti ovdje - osim možda u prolazu, da vas pozdravim."

Prišao sam izlazu i rekao recepcionaru tko sam. Dao mi je omotnicu, u kojoj je bila nova poruka od gospođe Schultz. Svejedno je nisam nazvao jer nisam znao tko je a bolnica nije dopuštala posjete strankama ukoliko to joj nisu odobrile. Pogledao sam omotnicu i gurnuo je u džep dok sam razmišljao o tome da li je bila greška napraviti Franka toliko fleksibilnim. Na recepciji su uvijek zgodne djevojke, nikada strojevi.

Recepcionar je rekao: "Molim vas da pođete za mnom. Naš blagajnik bi vas želio vidjeti."

I ja sam njega želio vidjeti, pa sam pošao k njemu. Pitao sam se koliko mi je novca ovo donijelo čestitajući samom sebi što sam uložio u tvrtke umjesto "sigurnog" ulaganja u banke. Nije bilo sumnje da su moje dionice izgubile na vrijednosti u panici '87, ali su trebale vratiti svu izgublenu vrijednost do sada - u stvari znao sam za za dvije tvrtke koje su mi donijele hrpu love; čitao sam poslovnu stranu Timesa. Još uvijek sam imao novine sa sobom, razmišljajući da li da potražim izvještaje. Blagajnik je bio čovjek, iako je ličio na stroj. Kratko smo se rukovali. "Kako se osjećate g. Davis? Moje ime g. Doughty. Sjednite, molim vas."

Rekao sam: "Bok, g. Doughty, pretpostavljam da va neću oduzeti previše vremena. Samo mi recite ovo: da li moja tvrtka

osiguranja posluje preko vašeg ureda? Ili se moram obratiti u njihovo sjedište?" "Molim vas sjednite. Moram vam objasniti neke stvari."

Sjeo sam. Pomoćnik (opet dobri stari Frank) mu je dao nekakav fascikl. "Ovo su vaši originalni ugovori, želite li ih vidjeti?"

Itekako sam ih želio vidjeti. Živio sam u nadi od trenutka kada su me probudili, pitajući se da li je Belle mislila neki način da poništi onaj potvrđeni ček. Potvrđeni ček je puno teže poništiti od osobnog, ali Belle je pametna djevojčura.

Odahnuo sam kada sam vidio da moje dokumente nije mijenjala osim Peteovog ugovora kojeg nije bilo i dijela u kojem su se spominjale dionice Pomoćnice d.d. Pretpostavljam da je stari ugovor jednostavno spalila da ne bi bilo problema ukoliko ga netko nađe. Pažljivo sam proučio mjesta na kojima je promijenila "Mutual Assurance Company" u "Master Insurance Company of California."

Bila je stvarno umjetnik bez premca. Možda bi znanstveni kriminolog uz pomoć mikroskopa i uspoređivanja i određenih ispitivanja papira mogao zaključiti da je bilo prepravljanja, ali ja nisam. Nije mi bilo jasno kako je uspjela prepraviti naznaku na čeku, pošto na papiru za čekove nije moguće ništa brisati. Vjerojatno nije ništa ni brisala - što jedna osoba može smisliti, druga već može izmijeniti... a Belle je bila jako pametna.

G. Doughty je pročistio grlo. Pogledao sam ga. "Vi ovdje raspolazete mojim računom?"

"Da."

"Pa, da skratimo priču. Postavit ću vam samo jedno pitanje. Koliko imam?"

"Mmmm... g. Davis, prije negoli vam odgovorim na vaše pitanje, želio bih razgovarati s vama o ovom dodatnom ugovoru... i o jednoj okolnosti. Ovo je ugovor između naše bolnice i Master Insurance Company of California za vaše zamrzavanje, održavanje u životu i buđenje. Primijetit ćete da su svi izdaci plaćeni unaprijed.

Ovo istovremeno osigurava i vas i nas, jer garantira održavanje u životu dok ste bespomoćni. Novci su stavljeni pod nadzor najvišeg suda i tromjesečnim ratama nam ih isplaćuju."

"U redu. Zvuči kao dobar dogovor."

"Dobar je. Štiti bespomoćne. Sada morate razumjeti da je ova bolnica sasvim nezavisna korporacija u odnosu na vašu tvrtku

osiguranja; ugovor njih i nas nema s vama nikakve veze, osim što imamo uvid u upravljanje vašim dionicama."

"G. Doughty, koji je smisao čitavog ovog predavanja? "

"Imate li bilo kakvo vlasništvo osim dionica koje i stavili na raspolaganje Master Insurance Company?" Razmislio sam otome. Nekada sam imao auto... ali samo Bog zna što se desilo s njim. Podigao sam sav novac iz banke u Mojaveu onog dana kada sam otišao Milesu - a onda sam u gotovini imao možda nekih trideset - četrdeset dolara u džepu. Knjige, odjeću i ravnala sam uvijek kupovao gdje sam radio, a ostale sitnice su ionako već tko zna gdje. "Nemam niti za autobusnu kartu."

"U tom slučaju - vrlo mi je žao izvijestiti vas - nemate nikakve svojine."

Sjedio sam čvrsto dok mi je u glavi došlo do eksploziji "Kako to mislite? Neke od dionica koje sam kupio prije zamrzavanja su dobile na vrijednosti. Znam da jesu. Sve lijepo piše ovdje." Pokazao sam mu Times koji sam dobio za vrijeme ručka.

Odmahnuo je glavom. "Žao mi je g. Davis, ali vi i posjedujete nikakve dionice. Master Insurance je bankrotirao."

Bilo mi je drago da sam sjedio; osjetio sam slabost. "Kako se to moglo dogoditi? Velika Panika?" "Ne, ne. Bankrotirao je zajedno s padom Mannixa ali vi naravno ne znate ništa o tome. Desilo se to nakon Velike Panike, a može se reći da je raspad počeo za vrijeme panike. Master Insurance ne bi propao da nije bio žrtva konstantnog pljačkanja - "mužnje", ako upotrijebimo vulgarniju riječ. Da lopovi nisu bili toliko temeljiti barem bi nešto bilo spašeno. Ali nije bilo tako. Kada se to otkrilo od tvrtke je ostala samo prazna ljuska... a onaj tko je to učinio bio je izvan dosega bilo kakve ruke zakona. Ako vam to nešto znači to se više ne može dogoditi uz današnje zakone."

Ne, nije me utješila ta činjenica, a osim toga, nisam vjerovao da je sve tako dobro u današnje vrijeme. Moj stari je tvrdio da što je zakon zamršeniji više je mogućnosti za njegovo izbjegavanje.

Međutim, također je tvrdio da je mudar čovjek u svakom trenutku spreman napustiti sve ako zagusti. Pitao sam se koliko puta ću to morati učiniti da bih dobio titulu "mudar". "G. Doughty, onako iz znatiželje pitam, kako se drži Mutual Assurance?"

"Mutual Assurance Company? Dobra tvrtka. Imali su svojih gubitaka za vrijeme Panike kao i svi ostali, ali su uspjeli ostati jaki. Imate li dionice kod njih, možda?"

"Ne." Nisam mu ništa objašnjavao; nije imalo smisla. Nisam se mogao obratiti Mutualu; nikada nisam izvršio ugovor sa njima. Nisam mogao niti tužiti Master Insurance; nema smisla čeprkati po bankrotiranom lešu.

Mogao bih tužiti Belle i Milesa ako su još živi - ali zašto raditi gluposti? Nemam nikakvih dokaza.

Osim toga nisam mogao tužiti Belle. Bolje bi bilo istetovirati joj po cijelom tijelu parolu "bezvrijedno i propalo"... tupom iglom. Zatim bih se osvetio za Peteovu smrt. Još nisam bio smislio kako naći zadovoljštinu za to.

Zatim sam se sjetio da su Miles i Belle namjeravali prodati našu tvrtku Mannixu, kad su me izbacili.

"G. Doughty? Sigurni ste da Mannix nema baš nikakvog vlasništva? Zar ne posjeduju 'Pomoćnice d.d.'?"

" 'Pomoćnice' ? Mislite li na tvrtku kućnih pomagala?"

"Da naravno."

"Ne čini mi se to mogućim. U stvari to nije moguće pošto tvrtka Mannix više ne postoji. Naravno, ne mogu tvrditi da nikada nije postojala veza između Mannixa i Pomoćnica, ali ne vjerujem da je ta suradnja imala nekog uspjeha, jer bih ja već čuo nešto otome."

Skrenuo sam na drugu temu. Ako su Miles i Belle bili zahvaćeni kolapsom Mannixa, savršeno sam bio sretan, ali s druge strane, ako je Mannix bio vlasnik Pomoćnice d.d. i nju povukao za sobom sve to je pogodilo i Ricky. Nisam želio povrijediti Ricky, bez obzira koliko to protivničkoj strani značilo.

Ustao sam. "Pa hvala vam što ste mi tako obzirno prikazali stanje, g. Doughty. Vrijeme je da krenem." "Nemojte još ići. G. Davis... mi iz instituta osjećamo se odgovorni za naše mušterije bez obzira na ugovor. Razumijete da vaš slučaj nije jedini koji je ovako ispao. Naš upravni odbor je osnovao mali diskretni fond kojim ja mogu raspolagati u ovakvim slučajevima. ""Neću milostinju, g. Doughty. Hvala na trudu."

"To nije milostinja gospodine Davis. Posudba. Mogli bi to nazvati kreditom. Vjerujte mi da su naši gubici neznatni zbog ovakvih

posudbi... osim toga ne želimo da odavde izađete praznih džepova." Razmislio sam o tome. Nisam imao novca ni za frizuru. S jedne strane posuđivanje novca je kao pokušaj plivanja s teškom ciglom u svakoj ruci... a s druge strane mali dug je lakše vratiti nego milijunski. "Gospodine Doughty," rekao sam polako, "dr. Albrecht mi je spomenuo da imam pravo još četiri dana na krevet i hranu ovdje.", "To je točno - morao bih provjeriti na vašem kartonu. Zvuči kao da izbacujemo naglavce ljude kojima je istekao rok, ali nije tako. Pogotovo ako još nisu spremni."

"Nisam to ni mislio, ali koliko bi koštalo iznajmljivanje sobe poput ove u bolnici?"

"Ha? Ali naše sobe nisu za iznajmljivanje. Mi nismo bolnica u punom smislu te riječi; mi smo zaduženi za mušterije koji se oporavljaju od hibernacije." "Ma, naravno, ali možete proračunati, barem što se tiče troškova."

"Pa, i da i ne. Troškovi se ne baziraju na istim stvarima. Glavne stavke kod nas su popusti, dodaci, operacije, rezerve, dijetne kuhinje, osoblje i tako dalje. Pretpostavljam da bih mogao izvršiti neku procjenu."

"Nemojte se truditi. Koliko bi ovakva soba koštala u običnoj bolnici?"

"To je malo izvan mog područja rada. Ipak... pa moglo bi se zaokružiti na sto dolara dnevno."

"Pošto imam još četiri dana pravo ovdje biti, posudba bi mogla biti oko četiri stotine dolara?"

Nije odgovorio, već je svome pomoćniku rekao neki broj. Ubrzo je osam novčanica od pedeset dolara bilo izbrojano u moju ruku. "Hvala," rekao sam iskreno i spremio ih u džep. "Učiniću sve što mogu da vam ovaj novac bude što manje u knjigama. Šest posto kamate? Ili je stanje sa novcem kritičnije?" Odmahnuo je niječno. "Ovo nije posudba. Pošto ste stvari izračunali tako, otpisaću vam neiskorištene dane."

"Slušajte, g. Doughty, nisam namjeravao biti grub s vama, ali vi..."

"Molim vas. Asistentu sam rekao što treba upisati kada sam vam brojao novac. Želite li našim direktorima zadavati glavobolje

zbog bijednih četiri stotine dolara? Bio sam vam spreman dati puno veći iznos."

"Pa - stim se moram složiti. Recite mi, g. Doughty, koliko je to novca? Kako se kreću cijene sada?" "Mmm... to je složeno pitanje."

"Recite mi bilo što? Koliko košta hrana?"

"Kod hrane su cijene razumne. Za deset dolara ćete dobiti zadovoljavajući ručak... ako birate restoran s umjerenim cijenama."

Zahvalio sam mu se i krenuo s nekom toplinom u tijelu. G. Doughty me podsjećao na blagajnika kojeg smo imali u vojsci. Blagajnika možemo naći samo u dvije vrste: prvi koji pokazuju gdje u knjigama piše da ne možete dobiti ono što zaslužujete; i drugi, koji pokušavaju iskopati u knjigama član po kojemu dobijate i ono što ne zaslužujete. Doughty je bio od one druge vrste.

Izlaz iz bolnice gledao je na Wilshire Ways. Ispred su se nalazile klupe okružene cvijećem i grmljem. Sjeo sam na klupicu da bih razmislio da li da krenem na istok ili zapad. Držao sam se hrabro pred Doughtyem, ali u stvarnosti sam bio gadno uplašen iako sam imao u džepu jednotjedne obroke.

Ali sunce je toplo grijalo i šetalište Ways je bilo ugodno, a ja sam bio mlad (barem biološki) s mozgom koji je funkcionirao. Zviždučući "Aleluja, nisam propalica..." otvorio sam Times i potražio oglase za zapošljavanje.

Odhrvao sam se impulsu da pogledam pod "Profesionalni inženjeri" i okrenuo na stranicu "Ostalo."

Naslov je bio toliko mali da sam ga jedva pronašao.

POGLAVLJE 6

Posao sam našao dva dana kasnije, u petak, petnaestog prosinca. Često sam imao blage sukobe sa zakonom i često se izgubio u novim načinima obavljanja stvari, izgovaranja riječi, razumijevanja ljudi. Otkrio sam da je čitanje o "reorijentaciji" isto što i čitanje o seksu - potpuno je različito u praksi. Pretpostavljam da bih manje problema imao u Omsku, Santiagu ili u Džakarti. Kada si u stranom gradu, u stranoj zemlji, očekuješ da će običaji biti drugačiji, ali u Velikom Los Angelesu sam podsvjesno očekivao naći neke stvari nepromijenjene, iako sam vidio da su se promijenile. Naravno, trideset godina nije neki veliki prijelaz; većina ljudi doživi više promjena tokom života, ali prevariti ih odjednom nije baš lako.

Na primjer, uzmimo jednu riječ koju sam naivno upotrijebio. Gospođa kojoj sam se obratio uvrijedila se i samom činjenicom da sam Spavač - koju sam uspio brzo natuknuti. Ipak me spasila da ne dobijem batine od njenog muža. Neću više koristiti tu riječ - o da, hoću; zašto ne bih? Koristim ju da bih objasnio nešto. Ne možete mi zamjeriti ako je ta riječ imala dobro značenje kada sam bio klinac; pogledajte neki stari rječnik. Nitko tu riječ nije pisao po pločniku kada sam bio mali.

Riječ je bila "zavoj".

Još uvijek postoje riječi zbog kojih prvo moraš promisliti, a tek onda ih izgovoriti. Nisu to neke proste riječi, samo su promijenile značenje tokom vremenena. "Domaćin", na primjer. "Domaćin" je nekad bio čovjek koji je odnio vaše kapute u spavaću sobu kada ste mu došli u goste; nije imao nikakve veze s rađanjem.

Ali vremenom sam se snašao. Posao koji sam našao sastojao se od uništavanja novih limuzina da bi se mogle vratiti u Pittsburgh kao olupine. Cadillaci, Chrysleri, EisenhoWeri, Lincolni - sve vrste velikih, moćnih turbomašina bez ijednog prijeđenog kilometra. Smjesti ih u ralje, zatim zgnječi zdrobi uništi - hrpe željeza za tvorničke peći.

U početku me to zaboljele, pošto sam pješačio do tvornice i nisam bio vlasnik niti veste na sebi. Nekome sam rekao kako se

osjećam zbog toga i skoro ostao bez posla... imao sam sreću da se šef sjetio da sam Spavač i neupućen u stvari.

"To je stvar ekonomije, sinko. To su viškovi koje je vlada prihvatila da bi spriječila pad cijena. Automobili dvije godine stari i nitko ih više ne bi kupio... tako ih vlada samelje i ponovo proda tvornicama za loženje. Tvorničke peći se ne mogu puniti samo ugljenom, mora biti i željeznog otpada. Ti bi to trebao znati iako si spavač. Čak što više, s nisko kvalitetnim ugljenom kakav je sada sve je veća potreba za željeznim otpadom. Tvornice trebaju ovo željezo."

"Ali zašto ih izrađivati ako se ne mogu prodati? Zar to nije razbacivanje?"

"To se samo čini kao razbacivanje. Zar bi bilo lako ljude izbacivati s posla? Zar tako smanjivati životni standard?"

"Zašto ih onda ne izvoziti? Mislim da bi dobili puno više na vanjskom tržištu, nego ovako kao smeće." "Što - uništiti tako naše izvozno tržište? Osim toga, ako počnemo sada bacati automobile na svjetsko tržište odmah bi pobjesnili Japan, Francuska, Njemačka, Velika Britanija, svi! Što bi se time dobilo? Pokretanje novog rata?"

Uzdahnuo je i nastavio očinskim tonom. "Bolje ti je da odeš u knjižnicu i pročitaj koju knjigu. Nemaš pravo na friziranje ovakvih stvari dok ne znaš o čemu se radi."

Zašutio sam. Nisam mu rekao da provodim svo slobodno vrijeme u javnoj knjižnici ili u knjižnici U C L A.; stalno sam izbjegavao spomenuti da sam, ili da sam bio, inženjer. Da to počnem tvrditi bilo bi kao da priđem Du Pontu i kažem: "Gospodine, ja sam alkemist."

Trebate li moju pomoć?"

Ponovo sam potegao tu temu samo jednom kada sam primijetio da su ti automobili jedva u voznom stanju. Karoserija je bila trajavo napravljena i često su im nedostajale sitnice poput brojki na brzinomjeru ili air condition. Tog dana sam izdaleka primijetio da automobilu nedostaje motor i to spomenuo šefu.

Čovjek me gledao u nevjerici. "Tako mi Jupiterove skakaonice, sinko, pa valjda ne očekuješ da će stavljati najbolje stvari u automobile koje će jednostavno uništiti? Ovi automobili su otpisani prije izlaska iz tvornice."

Ovaj put sam zašutio i ostao tako. Bolje mi je da se držim inženjeringa; ekonomija je previše nelogična za mene.

Ali imao sam puno vremena za razmišljanje. Posao koji sam imao nije nikako bio ono što sam smatrao "poslom"; sav rad je obavljao Fleksibilni Frank i njegove mnogobrojne transformacije. Frank i njegova braća su upravljali drobilicom, pomicali automobile na mjesto, skupljali otpad, prebrojavali i vagali terete; moj posao se sastojao iz stajanja na maloj platformi (nisu mi dozvoljavali sjediti) i držanja u ruci prekidača kojim bih prekinuo cijelu operaciju ukoliko dođe do kvara. Nikada nije bilo kvarova, ali sam ubrzo uočio da se od mene očekuje da barem jednom za vrijeme svake smjene uočim barem jedan problem, zaustavim pogon i pozovem servisnu službu.

Nije bog zna što, ali plaćalo se dvadeset i jedan dolar dnevno i to me hranilo. Prvo sam morao osigurati najvažnije.

Nakon raznih osiguranja, sindikata, poreza na dob i sličnih odbitaka kući sam donosio šesnaest dolara. Doughty je bio u krivu što se tiče ručka od deset dolara, sasvim pristojan se mogao dobiti za tri, ako se nije inzistiralo na pravom mesu, a osim toga nikada se nije moglo točno tvrditi da li je odrezak proveo svoj život u nekoj bačvi ili na nekoj farmi. Kakve su priče kolale o neprovjerenom mesu i o mogućim ozračenim odrescima, bio sam savršeno sretan surogatima.

Naći smještaj je bila druga vrsta problema. Pošto je Los Angeles tretiran kao grad manjeg taktičkog značenja u Šestotjednom ratu, većina izbjeglica se smjestila u njemu (pretpostavljam da sam se i ja mogao računati među izbjeglice premda u to vrijeme nisam tako razmišljao) i niti jedan čovjek se nije vratio iako su njihovi domovi obnovljeni i spremni za ponovno useljavanje. Grad - ako se Veliki Los Angeles mogao tako nazvati; on je bio više stanje – bio je bio zagušen ljudima; pretrpan poput ženske torbice. Bila je greška riješiti se smoga; u šezdesetima su ljudi znali otići zbog zdravstvenih problema. Izgleda da nakon rata nitko nije otišao.

Na dan kada sam se odjavio iz bolnice trebao sam obaviti niz stvari. Prvenstveno (1) pronaći posao, (2) pronaći smještaj, (3) pohvatati konce inženjeringa, (4) naći Ricky, (5) vratiti se u inženjering - vlastitim snagama, ako je ikako moguće, (6) pronaći Belle i Milesa i srediti s njima stvari (po mogućnosti ne završiti u

zatvoru) i (7) hrpetinu stvari poput pronalaženja originalnog patenta za Vrijednog Dabra i provjeravanje mog predosjećaja da je to u stvari bio Frank (premda to sad više nije važno) i pogledati povijesni pregled razvoja Pomoćnice.

Složio sam ovaj popis po prioritetima, jer sam prije godina otkrio (to me skoro koštalo prve godine studiranja za inženjera), da ako prvo ne obaviš važnije školovanje nećeš se pomaknuti s početne točke. Neke od tih stvari su, naravno, bile jednako važne; očekivao sam da ću tražeći Ricky potražiti i Belle i kompaniju, a uz to početi s nezavisnim radom. Ali prvo važnije stvari, a zatim ostalo; traženje posla došlo je prije svega jer su dolari ključ za sva vrata... ako ih nemaš.

Pošto su me već šest puta odbili u gradu pojurio sam u San Bernardino Borough da bih tamo stigao deset minuta prekasno. Trebao sam iznajmiti neku rupu za prenoćište; umjesto toga vratio sam se u grad u nadi da ću naći neku sobu i ujutro se rano dići i biti prvi u redu za posao.

Kako sam mogao znati? Ime mi je bilo na listi čekanja na četiri lokacije i završio sam na klupi u parku. Tamo sam i ostao, hodajući da bih se zagrijao gotovo do ponoći i zatim odustao. Veliki Los Angeles je imao subtropsku zimu samo ako se naglasi ono "sub". Sklonio sam se u stanici Wilshire Ways podzemne željeznice... i oko dva ujutro zajedno s ostalim skitnicama završio u zatvoru.

Zatvori su se popravili. Ovaj je bio topao. Pretpostavio sam kako i žohare tjeraju da obrišu noge prije ulaska.

Osudili su me za barakarenje. Sudac je bio mladac koji nije ni podigao pogled s papira da bi upitao: "Ovo je prvi prekršaj?"

"Da, vaša visosti."

"Trideset dana ili uzmite popis tvrtki za rad. Sljedeći." Počeli su nas gurati nazad, ali ja se nisam htio pomaknuti.

"Samo trenutak, suče."

"Ha? Nešto vas muči? Jeste li krivi ili ne?"

"Hm, u stvari ne znam, jer ne znam za što sam osuđen. Vidite..."

"Želite li odvjetnika? Ako je tako biti ćete zatvoreni dok vam ne nađemo jednoga. To se može otegnuti i danima... ali to je vaše pravo."

"Pa, još uvijek ne znam. Možda je tvrtka za rad što trebam, ali nisam siguran što je to. Ono što stvarno trebam jest savjet od Suda, ako Sud odobrava."

Sudac se obratio policajcu: "Izvedi ostale van. Pa se okrenuo meni. "Recite. Ali uvjeravam vas da vam se moj savjet neće svidjeti. Na ovom sam poslu već dovoljno dugo da znam sve moguće bezvezne priče i gadi mi se svaka od njih."

"Da, gospodine. Moja nije bezvezna; možete je provjeriti. Tek sam jučer probuđen iz dugog sna i... Pogledao me s gađenjem. "Vi ste jedan od onih? Baš sam se pitao što je naše djedove natjeralo da misle da mogu svoje smeće baciti nama. Zadnje što ovome treba je još ljudi... posebno onih koji se nisu mogli uklopiti niti u svome vremenu. Volio bih da vas sve mogu vratiti nazad s porukom da budućnost o kojoj ste sanjali nije, ponavljam, nije prepuna obilja i bogatstva. Ali ni od toga ne bi bilo puno koristi, siguran sam. Pa što sad očekujete od mene? Da vam pružim novu šansu? Sljedeći tjedan ćete opet ovdje završiti."

"Mislim da se to neće dogoditi u mom slučaju, imam dovoljno novaca da izdržim dok ne nađem posao i..."

"Ha? Ako imate dovoljno novaca zašto ste barakirali?"

"Suče, ne znam čak ni što vam znači ta riječ." Ovaj put mi je dopustio da nastavim. Kada sam došao do dijela kako sam izgubio sve u mučkama oko Master Insurance Company lice mu je poprimalo drugačiji izraz.

"Te svinje! Moja majka je izgubila sve kod njih nakon dvadeset godina konstantnog otplaćivanja osiguranja. Zašto mi to odmah niste rekli?" Izvadio je blok, nešto napisao na njemu, otrgnuo papirić i rekao: "Odnosite ovo u zavod za zapošljavanje u Surplus & Salvage Authorityju. Kad dobijete posao vratite se i potražite me popodne i bez barakiranja. To ne samo da je izvor kriminala i propasti već su vrlo velike šanse da vas uhvate zombi poroka. Tako sam dobio ovaj posao mljevenja novih automobila ali još uvijek mislim da je dobro bilo što sam prvo sam tražio posao. Smještaj se brzo nađe za ljude s bankovnim računom, a policija ih pušta na miru.

Pronašao sam i dobru sobicu, u skladu sa svojim mogućnostima, u dijelu Zapadnog Los Angelesa koji još nije bio promijenjen Novim Planom. Mislim da je to prije bilo smetlište.

Ne bih želio da itko pomisli da mi se nije svidjela 2000-ta u usporedbi sa 1970-tom. Svidjela mi se i 2001. koja se pokazala par tjedana nakon mog buđenja. Usprkos ponovnim, gotovo neizdrživim napadima nostalgije za domom, mislio sam da je Veliki Los Angeles na početku trećeg milenija bio najljepše mjesto koje sam ikada vidio. Bio je brz i čist i izrazito uzbudljiv, čak i kada je bio pretrpan... a i to se rješavalo u mamutskom, grandioznom stilu. Dijelovi grada podvrgnuti Novom Planu bili su veselje u srcu svakog inženjera. Da je uprava grada uspjela zaustaviti pritjecanje novog stanovništva na deset godina, već bi riješili problem. Pošto nisu imali tu moć, morali su učiniti sve što mogu s rojevima koji su se kotrljali iz pravca planina - a čak su im i pogreške izgledale predivno.

Bilo je vrijedno prespavati trideset godina da bi se probudio u vremenu u kojem je ublažena hladnoća svakodnevnice i nitko nema gripu. To mi je više značilo od istraživačke kolonije na Veneri.

Dvije stvari su me posebno oduševile, jedna velika, druga mala. Velika je bila, naravno, NulGrav. U 1970. znao sam za Institut Babson koji se bavio istraživanjima gravitacijskog polja, no nisam očekivao da će od toga nešto biti - i na kraju nije; glavna teorija polja na kojoj je Nule zasnovan razvijena je na Sveučilištu u Edinburghu. Samo me toliko iznenadila jer su nas u školi učili da je gravitacija nešto čime se ne može upravljati, zato što je u samoj cjelini svemira.

Dakle, promijenili su oblik svemiru. Naravno, samo privremeno i na malom prostoru, zbog sigurnosti, ali je dovoljno za pomicanje teških tereta. Ipak, stvar je uvijek vezana za Zemlju, tako da se ne može primijeniti na svemirskim letjelicama - ili to bar zasada nije bilo moguće, prestao sam misliti da je bilo što nemoguće. Shvatio sam da ako želimo nešto podići, i dalje treba uložiti energiju kojom bi se suprotstavili sili teže te kod spuštanja energiju pohraniti natrag, da ne bi došlo do Pzzt! Ali ako treba nešto horizontalno transportirati, recimo od San Francisca do Velikog Los Angelesa, podignemo samo jednom i prevozimo ga uz minimalni utrošak energije, poput klizača na ledu.

Predivno!

Pokušao sam proučiti tu teoriju, ali matematički proračuni počinju gdje tenzori odustaju; nije to bilo do mene. Inženjer je rijetko matematičar i fizičar, a ne može biti obadvoje odjednom; on mora

samo dobro upeti stvar da bi znao da li je može praktično iskoristiti. Poznavanje radnih parametara je sve što mu treba. Tu bih se mogao snaći.

"Mala stvar" koju sam spomenuo bile su promjene u ženskom odijevanju koje su omogućile stiktitne tkanine. Nije me iznenadila golotinja na javnim plažama; moglo se to predvidjeti još u 1970., ali stvari koje su izvodile sa stiktitom su mi mamile slinu na usta.

Moj djed je rođen 1890.; pretpostavljam da bi neke stvari iz 1970. ovako utjecale na njega.

Sviđao mi se ovaj novi brzi svijet i bio bih savršeno sretan u njemu da nisam bio tako gorko usamljen. Bilo je trenutaka (obično usred noći) kada bih sve zamijenio za jednu isprebijanu mačku ili za popodne kad sam vodio malu Ricky u zoološki vrt... ili za prijateljstvo koje je održavalo Milesa i mene kada smo imali samo nade i dlanove pune žuljeva. Negdje početkom 2001., kada još nisam prošao niti pola stvari koje sam namjeravao, počela me hvatati želja da ostavim ovaj mrtvački posao i ponovo se vratim crtačkoj ploči. Bilo je toliko puno stvari koje je sada bilo moguće napraviti, a u 1970. ne; želio sam se prihvatiti posla i dizajnirati nešto.

Na primjer, očekivao sam da će se koristiti automatizirane tajnice - mislim na strojeve kojima bi se moglo diktirati, predati poslovno pismo na provjeru gramatike i pravopisa bez ikakve ljudske pomoći, ali tako nečega nije bilo. Da, netko je izmislio napravu koja je mogla tipkati, ali mogla je raditi jedino na fonetičkim jezicima poput esperanta i bila je beskorisna u većini ostalih jezika.

Ljudi se jednostavno ne mogu odreći nelogičnosti u jeziku da bi malo pomogli izumiteljima. Ako brdo neće Muhamedu...

Ako osmoškolka može savladati jedan složen jezik i u većini slučajeva točno ispisivati rečenice, zar se jedan priglupi stroj ne bi mogao naučiti isto?

"To je nemoguće," bio bi uobičajeni odgovor. Za tako nešto treba sposobnost rasuđivanja i razumijevanja ljudskog bića.

Ali izum je nešto što je do tog trenutka "nemoguće" - zato se naziva izumom.

S memorijskim cijevima i mogućom minijaturizacijom - bio sam u pravu što se tiče značaja zlata u inženjeringu - moguće je spremi stotine tisuća zvučnih kodova u kubičnu stopu... drugim riječima,

zvučno zapisati svaku riječ iz Velikog rječnika. Međutim, to je nepotrebno; deset tisuća riječi bilo bi sasvim dovoljno. Tko može očekivati od stenografa da poznaje riječi poput "divolijeska" ili "Huicilopohtli". Unijet ćemo rutine za provjeru noga... za različite formate dokumenata... za pretraživanje adresara... i za još neke uobičajene poslove... i ostaviti barem još tisuću praznih memorijskih polja za izraze potrebne u specijaliziranim djelatnostima i napraviti ih tako da vlasnik sam može unijeti što mu je potrebno. Npr. pritisne tipku za snimanje, kaže "risemetrija" i riječ je zauvijek zapamćena.

Sve je tako jednostavno. Sve je pitanje povezivanja već postojećih aparata i njihovog uklapanja u gotov proizvod.

Najveći problemi bile bi riječi koje sadrže -ije i -je, ć, dž i đ. Danijela za diktiranje ne bi niti usporila "džak" i "đak". Ali riječi poput "razumijem" i "razumjeti" "umijem" i "umjeti" ili "primijeniti" i "primjenjivati" su stvarale prave probleme.

Da li javna knjižnica Los Angelesa ima dobar rječnik? Naravno da ima... i tako sam počeo vaditi najgore riječi razmišljajući koliko se njih može izbjeći putem analize konteksta, a koliko će se baš morati posebno zvučno kodirati.

Postao sam napet od živciranja. Ne samo da trideset sati tjedno na nekom beskorisnom poslu uzaludno pokušavam nešto projektirati u javnoj knjižnici. Trebala mi je soba za crtanje, radionica gdje bih mogao usavršavati prototip, trgovački katalozi, stručni časopisi, aparati za proračunavanje i sve ostalo. Zaključio sam da će mi trebati barem poluprofesionalni posao. Bio sam ipak dovoljno samokritičan da znam da se još uvijek ne mogu nazivati inženjerom; bilo je tu previše toga što nisam znao - stalno sam imao ideje nešto učiniti, upotrijebivši nova dostignuća, da bi u knjižnici otkrio da je netko drugi sličnu stvar napravio na lakši i jeftiniji način od mogega, k tome još deset godina ranije.

Trebalo mi je da uđem u inženjersku radionicu i putem praktičnog rada pokupim nove ideje. Nadao sam se da bih trebao dobiti posao kao mlađi crtač.

Znao sam da sada već koriste pogonske, poluautomatske aparate za crtanje; vidio sam slike iako nisam bio te sreće da ih isprobam, ali imao sam osjećaj da bih se na njoj snašao za

dvadesetak minuta, jer su bile zamišljene slično onome što sam ja zamislio prije tridesetak godina.

Aparat je bio, u odnosu prema starom sistemu papira i trokuta, kao pisaća mašina prema pisanju perom. Sve sam imao u glavi, npr. kako bi se mogle izvesti paralelne linije ili krivulje pritiskom na samo par tipki. Međutim, u ovom slučaju sam bio siguran da ideja nije ukradena od mene koliko sam bio siguran da Fleksibilni Frank je., zato što moja mašina za crtanje nije nikada izašla iz moje glave. Netko drugi je imao istu ideju i razvio je, što je logično, na isti način. Kada dođe vrijeme željeznice ljudi se počinju voziti vlakovima.

Tvrtka Aladdin, ista koja je napravila Vrijednog Dabra napravila je jedan od najboljih aparata za crtanje, Design Dana. Potegao sam duboko u svoju ušteđevinu, kupio si bolje odijelo, ne pretjerano novu aktovku, napunio je starim novinama i ušao u Aladdinovu trgovinu s namjerom "kupovanja". Pitao sam da li mogu isprobati kako radi.

Kada sam dobio model Design Dana u ruke, osjetio sam nešto jako čudno i uzbuđujuće. Deja vu, kako to psiholozi nazivaju - "to sam već doživio." Ta prokleta stvar bila je razvijena na točno onakav način kako bih ja to napravio, da sam imao šanse... umjesto toga spremili su me u hladnjak.

Ne pitajte me zašto sam se osjećao tako. Čovjek poznaje svojih ruku djelo. Likovni kritičar će znati raspoznati Rubensovu sliku od Rembrantove po potezima kista, po odrazima svjetla na platnu, po kompoziciji, izboru pigmenata i još desetak stvari. Inženjering nije znanost, to je umjetnost i uvijek postoji velik broj različitih načina kako nešto izvesti. Inženjeri "potpisuju" svoj rad načinom na koji je napravljen, kako to i slikar radi.

Design Dan je imao tako jak okus moga rada da sam se prestravio. Počeo sam se pitati da li je telepatski mogao to izvesti.

Pažljivo sam potražio broj prvoga patenta. U kakvom sam stanju bio nije me nimalo iznenadilo da je prvi datum bio iz 1970. Odlučio sam istražiti tko je izumio Dana. Mogao je to biti neki od mojih učitelja od kojeg sam pokupio nešto stila, ili je to mogao biti inženjer s koji sam nekada radio.

Čovjek je mogao još uvijek biti živ. Ako je, potraži ću ga jednog dana... dobro bi mi došlo poznanstvo s čovjekom čiji mozak radi slično momemu.

Uspio sam se malo sabrati i dozvoliti prodavaču da me uputi u rukovanje aparatom. Jedva da se morao truditi; Design Dan i ja smo bili stvoreni jedno za drugo. Za deset sam se minuta na Danu snalazio bolje od prodavača. Napokon sam se uspio odvojiti od aparata i sličica koje sam nacrtao, pitao za cijenu, popuste, mogućnosti serviranja i otišao obećavajući da ću se ubrzo pojaviti sa novcem. Bio je to prljavi trik, ali njega je sve to koštalo samo sat njegovog vremena.

Od tamo sam ravno krenuo u tvornicu Pomoćnice u potrazi za poslom.

Znao sam da Belle i Miles više nisu u tvrtki. Što sam slobodnog vremena imao, između posla i nadoknađivanja gradiva, potrošio sam na traženje Belle i Milesa, a posebno Ricky. Niti jedno od njihovih imena nisam našao u telefonskom imeniku Velikog Los Angelesa, niti bilo gdje u Sjedinjenim Državama, jer sam platio "informaciju" koja je došla direktno iz nacionalnog ureda u Clevelandu. Platio sam za četiri osobe pošto sam Belle tražio pod "Darkin i pod "Gentry".

Slična stvar se desila u popisu glasača na području Los Angelesa.

Pomoćnice d.d. je oprezno priznala, u svome pismu sedamnaestog potpredsjednika zaduženog za odgovore na glupa pitanja, da su prije trideset godina imali zaposlene s tim imenima i da mi više od toga ne mogu pomoći.

Praćenje traga starog trideset godina nije posao za amatera koji ima malo vremena i još manje novaca. Nisam imao njihove otiske prstiju, jer bih u protivnom probao s FBI-em. Nisam znao niti brojeve njihovog socijalnog osiguranja. A kako moja domovina nije nikada radila gluposti tipične za policijsku državu, tako ne postoji ured koji bi prema jedinstvenim brojevima imao podatke o svakom građaninu, pa nisam niti ja u mogućnosti pritiskom na tipku dobiti te podatke.

Možda bi neki privatni detektiv, uz obilatu nadoknadu, mogao prekopati po meni nedostupnim podacima, novinskim člancima i po tko zna čemu da bi im ušao u trag. Međutim, ja nisam imao za bogatu nadoknadu niti sposobnosti da to obavim sam.

Napokon sam odustao od Milesa i Belle obećavajući si da ću čim skupim dovoljno novaca platiti privatnom detektivu da pronađe Ricky. Već sam otkrio da ne posjeduje nikakve dionice Pomoćnice

d.d. i čak sam pisao Banci Amerike da provjerim da li su ikada držali takve dionice u njeno ime. Dobio sam odgovor da su takve stvari povjerljive, pa sam im pisao ponovo, objašnjavajući da sam Spavač i da mi je ona jedini preživjeli rođak. Toga puta sam dobio lijepo pismo, s potpisom jednog od direktora sa isprikama da mi niti u ovakvom iznimnom slučaju ne mogu predati takvu informaciju, ali smatra opravdanim da mi javi negativan odgovor što se tiče čuvanja dionica na ime Frederica Virginija Gentry.

To je rješavalo jednu stvar. One ptičice su našle načina da oduzmu dionice od Ricky. Moje prepisivanje dionica moralo je ići preko banke, onako kako sam napisao, nešto je pošlo po zlu. Jadna Ricky. Opljačkali su i mene i nju.

Isprobao sam još jedan trag. Upravitelj osnovne škole u Mojaveu imao je podatke o učenici Frederici, ali učenica je ispisana iz škole 1971. Drugih podataka nije bilo.

Bilo je utješno znati da postoji netko tko mi može potvrditi da je Ricky bar negdje postojala. Ali ona se mogla upisati u bilo koju od tisuća drugih škola u Sjedinjenim Državama. Koliko bi mi trebalo da svakoj napišem pismo? I da li bi mi smjeli odgovoriti i da žele? Među dvjesto-pedeset milijuna ljudi mala djevojčica se može utopiti poput kapi vode u moru.

Ali neuspjeh u mojim istraživanjima ostavio mi je dovoljno vremena da potražim posao u tvornici Pomoćnice d.d., sada kada sam znao da ju više ne vode Miles i Belle. Mogao sam tražiti posao u bilo kojoj od stotinu tvrki za automatizaciju, ali Pomoćnica i Aladin su bila važna imena u kućanskim aparatima, poput svojedobno General Motorsa i Forda u prizemnim automobilima. Pomoćnicu sam odabrao djelomično iz sentimentalnih razloga; želio sam vidjeti u što je izrasla moja stara tvornica.

U ponedjeljak, 5. ožujka 2001., došao sam u njihov ured za zapošljavanje i prijavio se za radno mjesto savjetnika pomoćnika, popunio desetak formulara koji nisu imali nikakve veze s inženjeringom i jedan koji je imao; i rekli su mi nemojte-zvati-nas-mi-ćemo-vas.

Još malo sam se motao po uredima i uspio se probiti do pomoćnika čovjeka zaduženog za zapošljavanje. Nevoljko je pogledao jedan od beznačajnih formulara i rekao da moja diploma

inženjera ne vrijedi ništa pošto nisam već trideset godina bio u inženjeringu.

Spomenuo sam mu da sam Spavač.

"To čak pogoršava stvari. U svakom slučaju ne zapošljavamo starije od četrdeset i jedne godine." "Ali ja nemam četrdeset i jednu godinu. Meni je tek 31.

"Rođeni ste 1940. Žao mi je."

"I što sad mogu učiniti? Ubiti se?"

Slegnuo je ramenima. "Da sam na vašem mjestu prijavio bih se za starosnu mirovinu."

Izašao sam brzo da mu ne bih morao spominjati svece, prošao skoro kilometar okolo do glavnog ulaza i tamo ušao. Glavni upravitelj se zvao Curtis; tražio sam ga.

Pored prva dva čuvara sam prošao čisto spomenuvši da ga trebam poslovno. Pomoćnica d.d. nije koristila svoje automate kao recepcionare; koristili su prave ljude od krvi i mesa. Napokon sam došao do sedmog kata i (po slobodnoj procjeni) dvije sobe od upravitelja i tek sam tu naišao na tvrdoglavog tipa koji je tražio da točno kažem kojim sam poslom došao.

Pogledao sam okolo. Bila je to povećća sobica s oko četrdesetak pravih ljudi u njoj i naravno povećim brojem aparata. Oštro je rekao: "Onda? Recite kojim ste poslom ovdje i ja ću provjeriti s tajnicom gospodina Curtisa da li možete proći."

Rekao sam glasno da me svi čuju: "Želim znati što to on namjerava s mojom ženom!"

Šezdeset sekundi kasnije bio sam u njegovom osobnom uredu.

Pogledao me. "Onda? Što znači ova glupost?"

Trebalo mi je dobrih pola sata i neki stari dokumenti da bih ga uvjerio da nemam ženu i da sam ja u stvari osnivač ove tvrtke.

Stvari su se malo smekšale nakon par pića i cigareta i ubrzo su me upoznali s upraviteljem prodaje, glavnim inženjerom i upraviteljima ostalih odjela. "Mislili smo da ste mrtvi." Curtis mi je rekao. "U stvari u dokumentima tvrtke stoji da jeste."

"To su glasine. Mora da je to neki drugi D. B. Davis Upravitelj prodaje, Jack Galloway, iznenada je upitao: Da li sada radite, gospodine Davis?"

"Ništa vrijedno pažnje. Jedno vrijeme sam se bavio automobilima, ali sam odustao od toga. Zašto?" "Zašto? Zar to nije očigledno?" Okrenuo se prema glavnom inženjeru, g. McBeeu. "Čuješ li ti to, Mac? Svi ste vi inženjeri isti. Ne bi prepoznali reklamni potez ni da vas pogodi u glavu. 'Zašto?' Gospodine Davis. Zato što ste marketinški mrtvi. Zato što ste romantični. Osnivač Tvrtke Vraća Se Iz Groba Da Bi Posjetio Svojih Ruku Djelo. Izumitelj Prvog Kućanskog Robota Pregledava Plodove Svoje Genijalnosti." Brzo sam uletio. "Čekajte trenutak - nisam ja nikakav reklamni slogan niti pohlepna zvijezdica. Volim svoju privatnost. Nisam radi toga došao ovdje; došao sam tražiti posao - kao inženjer."

Obrve gospodina McBeea su se podigle, ali nije rekao ništa. Malo se promeškoltio. Galloway mi je spomenuo da je to moja dužnost prema tvrtki. McBee je rekao vrlo malo, ali bilo je očigledno da se ne uklapam kao pomoć u njegov odjel - u jednom trenutku me pitao koliko znam o dizajniranju krutih krugova. Morao sam priznati da se moje znanje o tome baziralo samo na čitanju neklasificiranih publikacija.

Curtis je napokon predložio kompromis. "Slušajte, g. Davis, vi očigledno zaslužujete vrlo važan položaj u ovoj tvrtki. Moglo bi se reći da ne samo da ste pokrenuli ovu tvrtku, već i čitavo tržište kućanskih aparata. Svejedno, kako je to g. McBee spomenuo, proizvodnja je napravila veliki korak od trenutka kada ste vi pristupili hladnom snu. Recimo da vas uključimo u posao tvrtke pod titulom ... hm, 'Emeritski inženjer za istraživanja.'"

Oklijevao sam. "Što to znači?"

"Što god vi odlučili da znači. Svejedno, reći ću vam iskreno, očekujemo od vas punu suradnju s g. Gallowayem i ne samo da proizvodimo ove aparate, već ih moramo i popravljati. Ti bi tako dobio bilo kakvu priliku da se bavim inženjeringom?"

"To ovisi ovama. Imali biste materijala za tako nešto. Mogli biste raditi što god želite."

"Rad u tvornici?"

Curtis je pogledao McBeea. Glavni inženjer je odgovorio: "Naravno, naravno... ako to bude imalo smisla-" Potpuno je skrenuo na škotski naglasak, tako da sam ga jedva razumio.

Galloway je rekao kratko: "To je dakle dogovoreno. Možete li me ispričati, B.J.? G. Davis nemojte mi nikuda pobjeći slikat ćemo vas s prvim modelom Pomoćnice."

I slikali su me. Bilo mi je drago ponovo ju vidjeti... prvi model koji sam složio vlastitim rukama i znojem. Želio sam provjeriti da li još uvijek radi, ali McBee mi nije dozvolio. Pretpostavljam da nije vjerovao da znam na kojem principu radi.

Dobro sam se provodio u Pomoćnici d.d. kroz cijeli ožujak i travanj. Imao sam profesionalne alate koje sam poželio, stručnu literaturu, neograničene prodajne kataloge, korisnu knjižnicu, Design Dana (Pomoćnica nije sama proizvodila crtaće aparate, ali su koristili najbolje na tržištu, što je bio Aladdin) i žamor profesionalaca... glazba za moje uši!

Posebno dobro sam se slagao sa Chuckom Freudenbergom, pomoćnikom za komponente glavnog inženjera. Što se mene tiče, Chuck je bio jedini pravi inženjer tamo; ostali su bili preeducirani ulickani mehaničari... uključujući McBeea, jer za glavnog inženjera, po mome mišljenju, treba puno više od diplome i škotskog naglaska. Kad smo se bolje upoznali Chuck mi je priznao da se osjeća isto tako. "Mac u principu ne voli ništa novo; najradije bi radio sve kako je to njegov djed radio na dokovima rijeke Clyde."

"Što točno on radi?"

Freudenberg nije baš bio upućen, ali se činilo da je tvrtka samo tvornički pogon koji iznajmljuje patente od Pomoćnice d.d. Prije otprilike dvadeset godina ova tvrtka je bila jedna od onih na rubu propasti, ali su ih održavali radi smanjenja poreza. Tada su zamijenili svoje dionice za dionice Pomoćnice d.d. i pod novim se imenom pretvorili u običan proizvodni pogon. Chuck je mislio da je McBee tada zaposlen. "On, mislim, dobiva dio svega toga."

Chuck i ja smo često sjedili uz pivo i raspravljali o inženjeringu, što je točno i kojim redom trebalo tvrtki. Ono što ga je privuklo na meni bila je činjenica da sam Spavač. Previše ljudi, kako sam to tek kasnije zaključio, imalo je bolesno zanimanje za Spavače (kao da smo neki trikovi) i izbjegavao sam spominjati da sam i ja jedan od njih. Ali Chuck je bio zainteresiran za samu činjenicu vremenskog skoka i bila ja to zdrava zainteresiranost za svijet kakav je bio u moje vrijeme, iz sjećanja čovjeka koje mu je sve to "tek od jučer."

Zauzvrat, on je uvijek bio spreman kritizirati nove izume koji su mi se stalno rađali u glavi i ispraviti me kada sam (što sam često činio) smislio nešto što je već davno patentirano... u 2001. Pod njegovim budnim okom postajao sam moderni inženjer, brzo hvatajući korak.

Kada sam mu, jedne travanjske večeri, spomenuo svoju ideju s automatiziranom tajnicom, polagano mi je rekao: "Jesi li pokušavao nešto u vezi toga za vrijeme radnog vremena?"

"Pa, u principu nisam. Zašto?"

"Što točno piše u tvom ugovoru?"

"Što? Nemam ugovor." Curtis mi je počeo davati redovnu plaću, a Galloway me slikao i poslao mi nekog neuvjerljivog novinara da mi postavi glupa pitanja; to je bilo sve.

"Hmm... prijatelju, ja, da sam na tvome mjestu, ne bih počinjao ništa dok ne znam na čemu sam. Ovo je stvarno novo i mislim da bi moglo raditi."

"Nisam to gledao iz tog kuta."

"Zaboravi to na neko vrijeme. Znaš u kakvom je stanju tvrtka. Zараđuje i sve što je na tržištu odlično je, ali u zadnjih pet godina sve nove stvari su došle putem licence, a ne mogu ništa novo provući pored Maca, ali ti možeš preskočiti Maca i otići ravno do Glavnoga. Zato ti preporučam da ne počinješ ništa, osim ako ne želiš to prepustiti tvrtki za plaću koju dobijaš."

Poslušao sam njegov savjet. Nastavio sam sa dizajniranjem, ali sam spaljivao sve nacрте za koje sam mislio da bi mogli biti dobri - jednom kad sam ih imao u glavi više mi nisu trebali. Nisam se osjećao krivim zbog toga; nisu me primili kao inženjera. Plaćali su me kao reklamnu budalu za Gallowaya.

Kada im više ne budem dobar za reklamu, dati će mi plaću više i baciti me na ulicu.

Ali do tada ću već postati pravi inženjer i biti u stanju otvoriti vlastiti tvrtku. Ako bi Chuck želio odlepršati sa mnom bio bi više nego dobrodošao.

Umjesto da je priču dao novinama Jack Galloway je polako prišao nacionalnim tjednicima; želio je da priča bude na naslovnoj stranici Lifea kao što je bila prije trećine stoljeća u prvoj reportaži.

Life nije zagrizao mamac, ali stvar se pojavila na nekoliko naslovnih strana tijekom proljeća, čak i na hologرافskim reklamama.

Razmišljao sam o puštanju brade, a zatim sam primijetio da me nitko nije prepoznao, a i da nikome nije stalo do toga.

Dobivao sam veliku količinu bezveznih pisama, uključujući jedno u kojem mi neki čovjek poručuje da ću gorjeti u paklu zato što sam se protivio Božjim planovima za moj život. Nasmijao sam se razmišljajući što je Bog mogao učiniti da bi spriječio moj hladni san. Nije nikada trebao omogućiti korištenje hibernacije. Da je bilo drugačije ne bih se bunio.

Ali u četvrtak, 3. svibnja 2001., oglasio se telefon "Gospođa Schultz je na liniji. Želite li preuzeti poziv?"

Schultz? Prokletstvo, obećao sam Doughtyju, kada sa ga zadnji put čuo, da ću nazvati tu gospođu Schultz, ali to nisam učinio jer mi se nije dalo; bio sam gotovo siguran da je to jedna od budala koja hvata Spavače i postavlja im neugodna osobna pitanja.

Ali zvala je nekoliko puta, Doughty mi je rekao, prošlog prosinca, kada sam se odjavio. U skladu sa zakonima bolnice odbili su joj dati moju adresu, jedva dopuštajući prenošenje poruka.

Pa, dugovao sam Doughtyju taj razgovor. "Spojite ju. "

"Razgovaram li s Danom Davisom?" Moj telefon nije imao ekran, tako da me nije mogla vidjeti.

"Kraj telefona. Vaše prezime je Schultz?"

"Oh, Danny dušo, tako je dobro ponovo čuti tvoj glas!" Nisam odmah odgovorio. Nastavila je: "Zar mi ne prepoznaješ glas?"

Naravno da sam ga prepoznao. Bila je to Belle Gentry.

POGLAVLJE 7

Dogovorili smo kada ćemo se naći.

Prvo misao mi je bila da ju pošaljem k vragu i prekinem vezu. Već sam dugo razmišljao o tome kako je osveta djetinjasta; to mi ne bi dovelo Petea nazad, a odgovarajuća osveta bi me odvela u zatvor. Rijetko sam razmišljao o Belle i Milesu otkad sam ih prestao tražiti.

Ali Belle je gotovo sigurno znala gdje je Ricky. Zato sam se odlučio naći s njom.

Željela je da je vodim na večeru, ali to nije dolazilo u obzir. Nisam preveliki formalist, ali prehranjivanje se može obavljati samo u društvu prijatelja; želio sam je vidjeti, međutim nisam imao niti najmanju namjeru jesti ili piti s njom. Zapisao sam njenu adresu i rekao joj da ću je pokupiti oko osam navečer.

Stanovala je u jeftinom iznajmljenom stanu u četvrti još nezahvaćenoj Novim Planom. Prije nego sam pozvonio bilo mi je jasno da se nije slijepo držala onoga zbog čega me spremila u led jer u protivnom ne bi stanovala ovdje.

A kada sam je vidio jasno mi je bilo da je za osvetu prekasno; godine i ona sama učinile su to umjesto mene.

Belle nije imala ispod pedeset i tri godine, koliko je sama tvrdila, ali činilo se da je bliže šezdesetj. S današnjom gerijatrijom i endokrinologijom žena je mogla srediti da izgleda kao da ima trideset godina barem još toliko, što su mnoge činile. Filmske zvijezde su vještinom prikrivale da su već bake, i igrale uloge naivnih djevojčica, Belle se nije potrudila u tom smjeru.

Bila je debela, podbuhla i opuštena. Još uvijek je mislili da joj je tijelo najjača strana, što se vidjelo po haljini koja je pokazivala previše, uključujući i to da joj je vlasnica ženskog roda, sisavac, preuhranjena i prezapuštena.

Belle nije toga bila svjesna. Taj nekada proračunati mozak sada je pokazivao tragove zakazivanja. Sve što je od nje, kakvu je ja pamtim, ostalo bilo je sigurno neuništivo vjerovanje u samu sebe. Bacila se na mene cičući od veselja i poljubila bi me da se nisam uspio izmaknuti.

Odgurnuo sam joj ruke. "Polako Belle."

"Ali dragi! Tako sam sretna - tako uzbuđena - i tako oduševljena što te ponovo vidim."

"Možeš misliti." Došao sam dovde odlučan da zadržim hladnokrvnost, ali bilo je to teško. "Sjećaš se kakav sam bio zadnji put kada si me vidjela? Pretrpan drogom da bi me mogli strpati u hladnjak." Djelovala je zbunjeno i uvrijeđeno. "Ali dušo, to smo sve učinili za tvoje dobro. Bio si jako bolestan." Stekao sam dojam da vjeruje u to. "U redu, u redu. Gdje je Miles? Sada si gospođa Schultz?"

Otvorila je širom oči. "Zar ne znaš?"

"Ne znam što?"

"Jadni Miles...jadni dragi Miles. Poživio je samo dvije godine, Danny boy, nakon tvog odlaska." Naglo je promijenila izraz lica. "Taj konj me prevario."

"Baš mi je žao." Pitao sam se kako je umro. Je li pao ili je bio gurnut? Juha s cijanidom. Odlučio sam se držati otrovnih stvari prije nego prijeđe na drugu temu. "Što je bilo s Ricky?"

"Ricky?"

"Milesova kćerka. Frederica?"

"Oh, to odvratno derište! Otkud znam? Otišla je živjeti s bakom."

"Gdje? Kako se baka zove?"

"Gdje? Tucson - ili Yuma - ili neko slično dosadno mjesto. Možda čak i Indio. Dragi, nećemo sada raspravljati o tom odvratnom djetetu - željela bih razgovarati o nama."

"Za trenutak. Kako joj se preziva baka?"

"Danny boy, postaješ dosadan. Kog vruga bih se ja morala sjećati nečega takvog?"

"Reci mi prezime!"

"Oh, Hanolon... ili Haney... Heinz. Ili možda čak i Hinckley. Nemojmo o tim dosadnim stvarima. Popit ćemo piće. Popit ćemo u ime našeg ponovnog susreta."

Odmahnuo sam glavom. "Ne pijem više." To je gotovo bila istina, pošto sam otkrio da je piće nepouzdan prijatelj u kriznim situacijama. Obično sam se ograničavao na pivo s Chuckom Freudebergom.

"Kako je to dosadno, najdraži. Nećeš mi zamjeriti ako ja popijem jedno?" Već je počela točiti - čisti džin, prijatelj usamljenih djevojaka. Prije negoli je iskapila, dohvatila je bočicu pilula i istresla dvije na dlan. "Hoćeš jednu?"

Prepoznao sam boje na bočici - euphorin. Govorilo se da je netoksičan i ne stvara ovisnost, ali mišljenja su se razlikovala. Predlagalo se da ga stave u klasu morfina i barbiturata. "Hvala, dobro mi je i ovako."

"Baš lijepo." Strpala je obadvije u usta i potjera ih džinom. Zaključio sam da ću, želim li nešto saznati, morati to učiniti brzo jer ako je uhvati ovo što je popila imat posla s kikutavom vrećom.

Uhvatio sam je za ruku, odveo do stolica i sjeo nasuprot nje. "Belle, pričaj mi o sebi. Reci mi što se desilo. Kada ste ti i Miles prošli sa Mannixom?"

"Ha? Nikako." Odjednom se zapjenila. "Za sve si bio ti kriv!"

"Ja? Pa nije me niti bilo tamo."

"Naravno da si ti bio kriv. Ono čudovišno stvorenje koje si napravio iz invalidskih kolica... to je bilo ono što su željeli. A to je nestalo."

"Nestalo. Gdje je nestalo?"

"Ti bi to trebao znati. Ti si ga uzeo."

"Ja? Belle, ti si luda. Nisam ja ništa mogao uzeti. Bio sam smrznut, u hladnjaku. Gdje je nestalo? I kada je nestalo?" To se uklapalo u moju teoriju da je Fleksibilni Frank ukraden, naravno, ako Belle i Miles nisu nešto učinili od njega. Ali barem ga ja, od milijardi ljudi na zemaljskoj kugli, nisam mogao uzeti. Nisam ga niti vidio od one večeri kada su me nadglasali. "Reci mi, Belle, gdje je bio? I zašto mislite da sam ga ja uzeo?"

"Morao si biti ti. Nitko drugi nije znao koliko je važan. Ta hrpa smeća! A lijepo sam rekla Milesu da ga ne stavlja u garažu."

"Ako ga je netko drugi uzeo, ne vjerujem da bi ga znao pokrenuti. Vi ste još uvijek imali sve nacрте i bilješke."

"Ne, nismo niti to imali. Miles je sve gurnuo u njega one večeri kada smo ga premještali radi zaštite." Nisam reagirao na riječ "zaštita". Već sam htio reći da nije bilo moguće nagurati u Franka nekoliko kilograma papira jer bio je već pretrpan - kada sam se sjetio da sam ugradio privremenu ladicu na motorna kolica radi alata koji

mi je trebao pri ispravcima i da bi u žurbi vrlo lako mogao natrpati sve papire tamo.

Nije važno. Zločin, ili zločini, bili su izvršeni prije deset i više godina. Želio sam saznati kako je Pomoćnica dd izmakla iz njihovih ruku. "Nakon što je propao posao s Mannixom što ste učinili s tvrtkom?"

"I dalje smo je vodili, naravno. Zatim, kada nas je Jake napustio, Miles je izjavio da moramo zatvoriti tvornicu. Miles je bio slabić, a osim toga nikada mi se nije sviđao taj Jake Schmidt. Lukavac. Uvijek se raspitivao zašto si ti otišao... kao da smo te mi mogli zaustaviti! Tražila sam da pronađemo dobrog inženjera i nastavimo raditi. Tvrka bi vrijedila više, ali Miles je bio uporan." "Što je bilo poslije?"

"Zatim smo, naravno, prodali sve tvrtki Geary Manufacturing. To sve već znaš; za njih radiš."

To sam znao; puno ime tvrtke za koju radim bilo je "Pomoćnica i Geary Manufacturing d.d." - iako je samo pisalo Pomoćnica d.d..

Izgledalo je kao da sam saznao sve što je ova stara olupina znala.

Ali zanimala me još jedna stvar. "Vas dvoje ste prodali svoje dionice nakon predaje tvrtke?"

"Što? Tko ti je stavio tu blesavu ideju u glavu?" Njen izraz lica počeo se smekšavati i počela je tražiti maramicu, zatim vidjeviši da je neće naći pustila je suze da joj teku niz obraze. "Prevario me! Prevario me! Taj pokvareni gad me prevario... izmuljao mi je." Šmrknula je i rekla mirno. "Svi ste me vi prevarili... a ti si bio najgori od njih, Danny boy. A koliko sam bila dobra prema tebi." Ponovo je počela sliniti.

Zaključio sam da euphorion nije vrijedan novaca koliko god koštao. Ili je možda uživala u plakanju.

"Kako sam te prevario, Belle?"

"Što? Znaš. Prepisao je sve dionice na ono prokleta derište... nakon svega što mi je obećao... nakon silnih besanih noći koje sam provela uz njegovu postelju dok je bio bolestan. A ona mu čak i nije bila rođena kćer."

To je bila prva dobra vijest čitave večeri. Izgleda da je Ricky dobro prošla na kraju, čak i ako su joj uspjeli ukrasti moje dionice.

Vratio sam se na važniju temu. "Belle, kako se preziva Rickyna baka? I gdje živi?"

"Gdje živi tko?"

"Rickyna baka."

"Tko je Ricky?"

"Milesova kćerka. Pokušaj razmišljati, Belle. Ovo je važno."

To ju je gurnulo preko ruba. Pokazala je prstom na mene i vrisnula. "Sada se sjećam. Bio si zaljubljen u nju. Ta mala zmija... ona i njena odvratna mačka."

Osjetio sam nalet bijesa pri spominjanju Petea, ali pokušao sam ga potisnuti. Jednostavno sam je zgrabio za ruke i protresao. "Saberite se Belle. Želim znati još samo jednu stvar. Gdje su živjeli? Na koju je adresu Miles slao pisma?"

Odgurnula me. "Neću niti pričati s tobom. Muljaš me od trenutka kada si došao." Tada, kao da se otriježnila u trenutku i tiho rekla. "Ne znam. Prezime bake je Haneker ili nešto slično. Vidjela sam je samo jednom, na sudu, kada je došla na čitanje oporuke."

"Kada je to bilo?"

"Odmah nakon Milesove smrti."

"Kada je Miles umro, Belle?"

Ponovo se vratila u prijašnje stanje. "Gori si od policajaca... pitanja, pitanja, pitanja!" Zatim se pridigla i pogledala me molećivo. "Zaboravimo sve što je bilo i budimo što jesmo. Sada smo samo ti i ja ovdje. Žena nije stara u trideset i devetoj... Schultzie je rekao da sam najmlađe stvorenje koje je ikada vidio - a taj stari jarac ih se podosta nagledao! Mogli bi biti tako sretni. Mi... "

Ovo je bila kap koja je prelila čašu. "Moram ići, Belle." "Zašto, dragi? Još je rano... čitava noć je pred nama. Mislila sam... "

"Briga me što si ti mislila. Moram ići."

"Ah. dragi! Baš mi je žao. Kad ćemo se ponovo vidjeti? Sutra? Sutra imam užasno pretrpan dan, ali otkazaću neke sastanke pa... "

"Nećemo se više vidjeti, Belle." Otišao sam.

I više je nisam vidio.

Čim sam stigao kući napunio sam si kadu toplom vodom i temeljito se isprao. Zatim sam sjeo i pokušao povezati sve što sam danas saznao, ako sam išta saznao. Belle je vjerovala da prezime Rickyne bake počinje sa "H" – ako je Bellino blebetanje imalo smisla,

a to je pod velikim upitnikom – i da je živjela u pješćanim gradovima Arizone, ili možda Kalifornije. Pa, možda bi profesionalno njuškalo moglo pronaći nešto.

A možda i ne bi. U svakom slučaju to bi bilo dugotrajno i skupo; morat ću pričekati da bih si to mogao priuštiti.

Da li sam saznao bilo što drugo značajno?

Miles je umro (bar je Belle tako rekla) negdje 1972. Ako je umro u ovoj državi mogao bih pronaći točan datum za par sati, a nakon toga neće biti problema naći kada je bilo čitanje oporuke... ako se ikada čitala, kako je Belle napomenula. Preko toga bih mogao pronaći gdje je živjela u to vrijeme. Ako je sud čuvao toliko dugo dokumente (što nisam bio siguran), možda ću uspjeti pronaći nešto ako suzim svoju potragu za dvadeset i osam godina i tako otkrijem grad u kojem je živjela prije puno godina. Ako je imalo smisla tražiti ženu od četrdeset i nešto godina koja je gotovo sigurno bila udana i okružena čoporom djece. Hladetinasta olupina kakva je sada Belle me ipak potresla; počeo sam uočavati da trideset godina ipak puno toga promijeni. Naravno, nisam pomišljao da Ricky kao odrasla žena ne izgleda predivno i graciozno... ali hoće li me se sjećati? Pa, nisam mislio da me baš potpuno zaboravila. Zar se ne bi moglo očekivati da sam za nju samo neka bezlična osoba, čovjek kojeg je ona nekada zvala "Ujak Danny" i koji je nekada imao simpatičnog mačka?

Nisam li i ja, na neki moj način, živio u prošlosti kao Belle?

Pa, neće škoditi da ju pokušam pronaći. U najgorem slučaju možemo svake godine slati jedno drugom božićne čestitke. Njen se muž ne bi mogao protiviti tome.

POGLAVLJE 8

Sljedeće jutro bio je petak, 4. svibnja. Umjesto da sam otišao ravno u ured prvo sam skočio do gradskog arhiva. Tamo su sve premještali pa su mi poručili da dođem sljedeći mjesec, i tako sam otišao u Times i istegnuo vrat nad mikroskenerom. Uspio sam saznati da je Miles umro negdje između dvanaest i trideset i šest mjeseci po mom zamrzavanju i to ne u Los Angelesu - ako su osmrtnice točne.

Naravno nije bilo zakona koji mu je određivao da mora umrijeti u Los Angelesu. Čovjek može umrijeti bilo gdje. To još nisu uspjeli srediti.

Možda je Sacramento imao podatke za cijelu državu. Odlučivši da ću tamo provjeriti dokumente jednog dana, zahvalio sam knjižničarki i napokon se vratio u Pomoćnicu.

Dvije su me poruke čekale na telefonskoj sekretarici, obadvije od Belle. Saslušao sam obadvije toliko da sam čuo: "Najdraži Dane...", poderao ih i poručio tajnici da više ne prima poruke od gospođe Schultz. Zatim sam otišao do knjigovođe i pitao ga može li mi potražiti popis ljudi koji su ikada posjedovali dionice Pomoćnice d.d. Dao sam mu otprilike brojeve dionica koje su bile u mom vlasništvu, a on je rekao da će pokušati napraviti što može. Nisam se previše morao truditi oko brojeva jer smo onda tiskali točno tisuću dionica od kojih je moje bilo petstodeset, a moj je dio bio s početka.

Vratio sam se u ured i tamo pronašao McBeea koji me čeka.

"Gdje ste bili?" želio je znati.

"Tu i tamo. Zašto?"

"Teško da je to dostatan odgovor. Gospodin Galloway vas je već dvaput tražio. Bio sam prisiljen reći mu da znam gdje ste."

"Za Boga miloga!" Ako me Galloway želi naći, on će naći načina da to učini. Kada bi barem polovinu svog radnog vremena proveo u tvornici bio bi korisniji nego sad. Galloway me počeo nervirati. Trebao je biti zadužen za prodaju, ali češće je zavirivao u budžet marketinškog odjela. Ali nije na meni da potežem takva pitanja;

inženjering je sve što me zanima. Sve ostalo mi je potpuno nezanimljivo.

Znao sam zašto me Galloway traži i, da budem iskren, nije mi se žurilo. Želio me obući u odjeću iz 1900-te i tako me slikati. Rekao sam mu da me slobodno može slikati koliko hoće u odjeći iz '70-tih, ali da je 1900-ta dvanaest godina prije rođenja mog oca. On je odgovorio da nitko neće uočiti razliku, a ja sam mu odgovorio što je proročica rekla astronautu. On je rekao da se ne ponašam ozbiljno.

Ljudi koji se bave marketingom misle da nitko osim njih ne zna čitati ni pisati.

McBee je rekao: "Ne ponašate se ozbiljno, g. Davis."

"Tako? Baš mi je žao."

"U čudnoj ste poziciji. Predani ste mom odjelu, ali moram vas staviti na raspolaganje marketinškom odjelu kada god oni to traže. Od sada nadalje mislim da bi bilo bolje da koristite sat kao i svi mi ostali... i bolje je da ga uskladite s mojim svaki put kada odlazite. Molim vas da se držite toga." Polagano sam u sebi brojao do deset. "Mac, da li i ti usklađuješ sat prema nekom drugom?"

"Što? Naravno da ne. Ja sam glavni inženjer."

"Jesi. Tako bar piše na tvojim vratima. Ali slušaj, Mac, ja sam bio glavni inženjer prije nego si se ti počeo brijati. Da li stvarno misliš da ću ravnati svoj sat po tvome?"

Pocrvenio je od bijesa. "Možda nećete, ali mogu vam reći da ako to ne učinite nećete dobiti svoj ček na kraju mjeseca."

"Pa? Ti me nisi zaposlio; ne možeš me niti otpustiti."

"Mmm.. to ćemo još vidjeti. Mogu vas u najboljem slučaju premjestiti iz svoga odjela u marketinški gdje pripadate." Pogledao je moj aparat za crtanje. "Ionako ništa korisno ne radite ovdje. Ne sviđa mi se da tako skup aparat beskorisno leži u nečijem uredu." Kimnuo je energično. "Doviđenja."

Ispratio sam ga. Potrčko je dotrčao do mojih vrata i ubacio veliku omotnicu u košaru do njih, ali nisam čekao da bih vidio što je u njoj; spustio sam se do kantine i zapalio cigaretu. Poput svih novih proračunatih mozgova, Mac je mislio da se proračunima obavlja kreativni rad. Nije ni čudno da tvornica već godinama nije izbacila neki novi proizvod.

Ma, dovraga s njim. Ionako se nisam namjeravao više zadržavati ovdje.

Nakon sat ili možda više dolutao sam nazad i pronašao omotnicu u svojoj košarici. Otvorio sam ju misleći da je Mac već odlučio pokrenuti postupak protiv mene.

Ali bilo je to pismo mog knjigovođe. Pisalo je:

Štovani gospodine Davis,

Svrha dostave: informacije o dionicama koje ste tražili. Zarada na veći dio dionica počinje od prve četvrtine 1971. do druge četvrtine 1980. na prvotnu količinu dionica na račun u korist stranke Heinicke. Naša reorganizacija je započela 1980. i u tim preinakama došlo je do nama nepoznatih transakcija, ali ekvivalentna količina dionica prodana je Cosmopolitan Insurance Groupu, koji ih još uvijek posjeduju. Što se tiče manjeg dijela dionica, posjedovala ih je (kako ste spomenuli) Belle D. Genu do 1972. kada su prepisane na Sierra Acceptan Corporation, koja ih je prodala pojedinačno "na crno". Točna povijest svake dionice ili njenog ekvivalenta nakon reorganizacije može se otkriti ako je to potrebno, ali za takvu operaciju treba puno više vremena.

Ako vam ovaj odjel može biti ubuduće od kakve koristi molimo vas da nas telefonski obavijestite.

Y. E. Reuther, gl. knjigovođa

Nazvao sam Reuthera, zahvalio mu se i rekao ovo što sam dobio je sve što trebam. Bilo mi je jasno da prijepis dionica na Ricky nije nikada postao valjan, jer je prijenos mojih dionica bio čista muljaža zaključivši da je Belle tu imala svoje prste; treća osoba kojoj su dionice "na crno" prodavane mogla je biti još jedna od podvala ili možda nije ni postojala – vjerojvatno je namjeravala nešto podvaliti Milesu.

Kako se čini bila je kratka s novcem nakon Milesove smrti, pa je bila primorana prodati dio svojih dionica, nije me bilo briga gdje su te dionice završile kada su jednom izmakle Bellinoj kontroli. Zaboravio sam Reutheru spomenuti da potraži kamo su otišle Milesove dionice... to je mogao biti trag prema Ricky iako ih ona više nema na svoje ime. Ali pošto je već bio petak i mrak se počeo spuštati odlučio sam ga pitati u ponedjeljak. Sada sam želio otvoriti veliku omotnicu koja me je čekala jer sam uočio da ima povratnu adresu.

Početak ožujka pisao sam patentnom uredu u vezi originalnih patenata za Vrijednog Dabra i Dana za crtanje. Moje uvjerenje da je Vrijedni Dabar samo drugi naziv za Fleksibilnog Franka bilo je uzdrmano kada sam vidio Dana za crtanje. Bilo je moguće da je nepoznati genij koji je za crtanje izveo na način koji je toliko sličan mojoj napravi mogao napraviti slično i s Fleksibilnim Frankom. Stvar je bila podržana činjenicom da su obadva patenta prijavljena iste godine i da su obadva bila proizvod (barem dok rok patenta nije istekao) iste tvrtke, Aladdin.

Morao sam to znati i ako je izumitelj još uvijek živ morao sam ga upoznati. Mogao bi me naučiti po koju stvar.

Prvo sam pisao patentnom uredu, da bi kao odgovor bio da se svi dokumenti o patentima kojima je istekao patentni rok čuvaju u Nacionalnom arhivu u Carlsbadovim patentnim trezorima. Zatim sam pisao Carsbaldu i dobio samo popis troškova za izradu takvog projekta. Potom sam pisao i treći put, ovaj put tražeći nacрте za oba aparata sa svim potrebnim opisima i vlasnicima.

Prvi nacrti bili su pod brojem 4 307 909, osnovni dijelovi Vrijednog Dabra. Prelistao sam ih preskačući nezanimljive opise i podatke o vlasništvu. Ionako podaci o vlasništvu mogu služiti samo nekome na sudu; zato su i rođeni odvjetnici za patente. Opisi se, s druge strane, moraju držati činjenica, ali meni je lakše čitati iz nacрта nego iz opisa.

Moram priznati da nije previše izgledao kao Fleksibilni Frank. Bio je bolji od Franka; mogao je više i neka prespajanja su bila bolje izvedena. Osnovna zamisao je bila ista - ali to mora biti tako, jer aparat zasnovan na Thorsenovim cijevima i kao predak Vrijednog Dabra morao je imati osnovne zamisli korištene kod Franka.

Gotovo da sam mogao vidjeti sebe kako sastavljam ovo čudo... nešto poput drugog koraka u Frankovom razvoju; tako nešto sam nekada i imao u glavi - Frank bez ograničenja za isključivo kućanske poslove.

Napokon sam se sjetio pogledati ime izumitelja na papirima o vlasništvu.

Naravno da sam ga prepoznao. Čovjek se zvao D. B. Davis.

Proučavao sam to ime i polako fućkao "Time Off Hands". Znači Belle je opet lagala. Pitao sam se je li od onoga što mi je ta

želatinasta koza rekla istina. Naravno Belle je bila patološka lažljivica, ali negdje sam čuo da patološki lažljivci imaju svoj sistem, tako da počnu od istine koju izobliče. Bilo je sasvim jasno da moj model Franka nije nikada bio ukraden, već predan nekom drugom inženjeru koji ga je sredio i zatim prijavio na moje ime.

Ali posao sa Mannixom je propao; to je bilo sigurno, jer sam to pročitao iz tvrtkinih dokumenata. Međutim Belle je rekla da je to propalo zbog njihove nemogućnosti da puste Franka u proizvodnju.

Da li je Miles prigrabio Franka za sebe, ostavljajući Belle u uvjerenju da je ukraden? Ili, bolje rečeno, ponovo ukraden.

U tom slučaju... odlučio sam prekinuti s nagađanjem zato što dalje više nije imalo smisla nagađati.

Čak besmislenije od traganja za Ricky. Trebao bih se zaposliti kod Aladdina da bih saznao gdje su nabavili prvotne nacрте i tko je sredio Franka. To vjerojatno nije imalo smisla zato što je patentni rok istekao, Miles je bio mrtav, a Belle, ako je izvukla bilo kakvu korist od svega toga, propala je na drugoj strani. Zadovoljavala me jedna činjenica, koja mi je bila važna, a to je bilo da sada moram dokazati samo jednu stvar; da sam ja originalni izumitelj Fleksibilnog Franka. Moj profesionalni ponos bit će spašen, a tko brine o novcu kada su mu osigurana tri dobra obroka dnevno? Ja ne.

Okrenuo sam se patentu broj 4 307 910, prvi Dan za crtanje. Nacrti su bili fenomenalni. Niti ja ih ne bi bolje napravio.

Divio sam se ekonomičnosti linkova i pametnom načinu reduciranja pokretnih dijelova na minimum. Pokretni dijelovi su neizbježni dodaci; izvor problema koje treba što prije riješiti.

Za osnovni oblik koristio je pisaću mašinu, zasnovanu na IBM-ovoj seriji patenata. To je bilo pametno, to je bio inženjeringa: nikada ne smišljati nešto što se može nabaviti u svakoj trgovini.

Morao sam saznati tko je bio taj mudrijaš i okrenuo stranicu.

Bio je to D. B. Davis.

Nakon nekog vremena nazvao sam dr. Albrechta. Uspjeli su ga naći i rekli mu tko ga traži pošto moj telefon nije imao ekrana.

"Prepoznajem ti glas," odgovorio je. "Bok, dijete. Kako se snalaziš na novom poslu?"

"Poprilično dobro. Još uvijek me nisu predložili za partnera."

"Daj im malo vremena. Inače, sretan? 'Si se dobro snašao?"

"Pa, naravno! Da sam znao kako je dobro u ovom vremenu prije bih se prijavio za hladni san. I da ste imali tehnologiju ne bi me mogli poslati nazad u 1970."

"Nemoj tako! Sjećam se prilično dobro '70. Bio sam još klinac i živio na farmi u Nebrasci. Često sam išao u lov i ribolov. Bilo je zabavno tada. Puno zabavnije nego danas."

"Svakome nešto. Meni se sviđa sadašnjost. Nego, doc, nisam nazvao da bismo pričali o lijepim prošlim vremenima; imam neki problemčić."

"Da ga čujem onda. To bi mi trebalo biti olakšanje; većina ljudi mi dolazi s velikim problemima."

"Doc? Je li moguće da hladni san uzrokuje amneziju?" Oklijevao je prije odgovora. "Teoretski je moguće. Ne mogu reći da sam vidio koji slučaj. Mislim nevezano za ostale slučajeve."

"Što može prouzrokovati amneziju?"

"Pa, mnogo toga. Najčešće, pretpostavljam, bila bi podsvijesna želja pacijenta da nešto zaboravi. Zaboravi dijelove nekog događaja ili ih preuredi kako bi želio, zato što mu je nepodnošljivo misliti na stvarne činjenice. Toje ugrubo funkcionalna strana amnezije. Naravno, može i onaj staromodni udarac u glavu - amnezija uslijed traume ili može biti uzrokovana sugestijom - zbog određenih ili hipnoze. Što te muči? Ne možeš naći čekovnu knjižicu."

"Nije to. Koliko znam ide mi čisto fino, ali muče me neke stvari koje su se desile prije mog zamrzavanja... "Mmm... može li biti jedna od stvari koje si nabrojao."

"Da," rekao sam polako. "Zapravo sve što si spomenuo osim udarca u glavu... a čak se i to moglo desiti dok si bio pijan."

"Zaboravio sam ti spomenuti," rekao je suho, "najčešći oblik privremene amnezije nastaje uslijed prevelike doze alkohola. Slušaj me sinko, zašto ne bi došao do mene pa možemo mirno o tome popričati? Ako ja ne otkrijem što te muči - pošto nisam psihijatar - mogu te poslati psihoanalitičaru koji će ti sjećanja ostrugati poput kore od naranče i moći će ti čak reći zašto si četvrtog veljače, dok si bio u drugom razredu, zakasnio u školu. Međutim on je poprilično skup, pa zašto ne bi prvo došao k meni."

Rekoh mu: "Dovraga, doc, oduzeo sam ti previše vremena... a svi ste vi pohlepni kada je novac u pitanju."

"Sinko, uvijek me interesiraju moji ljudi; vi ste mi sva obitelj koju imam."

Prekinuo sam vezu rekavši da ću mu se javiti kada dobijem plaću ako se u međuvremenu ne sjetim nekih stvari. U svakom slučaju želio sam o tome razmisliti.

Većina uređaja je bila u mraku, moj je još uvijek bio osvjetljen; Pomoćnica, tipa čistačice, pogledala je unutra, uočila da još uvijek ima nekoga i otkotrljala se tiho dalje. Nepomično sam sjedio unutra.

Chuck Froudenberg je zavirio unutra i rekao: "Mislio sam da si već odavno otišao. Probudi se i naspavaj se doma."

Pogledao sam ga. "Chuck, imam predivnu ideju. Pođimo kupiti bačvu piva i par hamburgera." pažljivo je razmislio o mojoj ideji. "Pa, pošto je petak... ja volim imati čistu glavu ponedjeljkom; tako znam koji je dan u tjednu."

"Prijedlog prihvaćen. Pričekaj trenutak dok neke stvari potrpam u torbu."

Popili smo par piva, zatim nešto pojeli i na kraju popili još piva u nekom baru s dobrom muzikom. Potom smo otišli u drugi bar gdje nije bilo nikakve muzike, ali su bili separei dobro ograđeni i gdje nas nitko ne bi uznemiravao ako svaki sat naručimo nešto.

Pričali smo. Pokazao sam mu nacрте.

Chuck je proučio prototip Vrijednog Dabra. "Toje stvarno dobro napravljeno, Dan. Ponosim se tobom. Mogu li dobiti autogram?"

"Pogledaj ovo." Pokazao sam mu nacрте aparata za crtanje.

"Na neki način ovo je još bolje. Dan, da li ti razumiješ da imaš više utjecaja na trenutni inženjerski rad nego, nego što je Edison imao svojevremeno? Jesi li ti svjestan toga?"

"Prestani Chuck, ovo je ozbiljno." Energično sam pokazao na papire na stolu. "U redu, odgovoran sam za jedan od ta dva izuma, ali za drugi nikako ne mogu biti. To jednostavno nisam ja napravio... osim ako nisam potpuno pomiješao što se desilo prije hladnog sna. Ukoliko nemam amneziju."

"To mi govoriš već punih dvadeset minuta. Ne može biti nikakvog drugog rješenja. Nisi ništa luđi od jednog prosječnog inženjera."

Lupio sam šakom po stolu. Čak su i mrlje poskočile. "Moram otkriti što je to."

"Polako. Što možeš učiniti?"

"Pa?" zastao sam. "Platit ću psihijatru da iskopa to iz mene."

Uzdahnuo je. "Plašio sam se da ćeš to reći. Slušaj pretpostavimo da platiš jednog takvog mehaničara za mozak i on otkrije da je s tobom sve u redu, da radiš kao urica. Što onda?"

"To je nemoguće."

"To su rekli i Kolumbu. Nisi niti spomenuo najslavnije objašnjenje."

"Da? Što bi to bilo?"

Ne odgovarajući pozvao je konobaricu i zatražio telefonski imenik. Pitao sam ga: "Što je? Zoveš ljude u bijelom?"

"Još ne." Prelistavao je ogromnu knjigu, zatim si rekao:

"Pogledaj ovo."

Pogledao sam. Držao je prst na prezimenu Davis. Bila je tu kolona i kolona Davisa - od "Dabney" do "Dunc; Postojala su i tri "Daniela B. Davisa." Jedan od njih bio sam ja.

"To je od nešto manje od sedam milona ljudi,". "Želiš li probati na dvjesto pedeset miliona ljudi?"

"To ne dokazuje ništa."

"Ne," složio se, "ne dokazuje. To bi bila nevjerojatna podudarnost, slažem se s tobom, da dva inženjera sa sličnim talentima rade baš na sličnim projektima u isto vrijeme i da im se inicijali podudaraju. Ali ljudi zaboravljaju - i to baš oni koji bi trebali paziti na to, kao što si ti - da iako zakon vjerojatnosti pokazuje kako su male mogućnosti za upravo takve podudarnosti, ipak nam govore da se zaista mogu dogoditi. Ovo mi liči na takvo što. Ta teorija mi se puno više sviđa od teorija da mi je pivski prijatelj skrenuo. Dobre pivske prijatelja je teško naći."

"Što misliš da bih trebao učiniti?"

"Kao prvo, ne trošiti novce na psihijatre dok ne provjeriš drugu mogućnost, a to je provjeriti imena koja se kriju pod inicijalima 'D. B. Davis' koji je prijavio patent.

To se može vrlo lako. Lako je moguće da se pod 'D.' krije Dexter ili možda 'Dorothy', ali nemoj poludjeti ako je 'Dananiel', jer srednje ime može biti 'Berzowski's drugačijim osiguraničkim brojem. Treća stvar koju možeš je da zaboraviš ovo na trenutak i naručiš još jednu rundu."

To sam i učinio i nastavili smo pričati o drugim stvarima, posebice o ženama. Chuck se držao teorije da su žene jako slične strojevima, i jedne i druge su potpuno logički nepredvidljive. Izvukao je neke grafove koji su to i pokazivali.

Nešto kasnije izletio sam sa idejom. "Kada bi bilo moguće putovanje kroz vrijeme znam što bih učinio."

"O čemu pričaš?"

"O mom problemu. Slušaj Chuck, došao sam do sadašnjosti - putem nekog polovnog simuliranog putovanja kroz vrijeme. Problem je što ne mogu nazad. Sve stvari koje me muče desile su se prije trideset godina. Kada bi postojalo tako nešto kao putovanje kroz vrijeme... vratio bih se i iskopao istinu."

Buljio je u mene. "Ali to postoji."

"Što?"

Odjednom se uozbiljio. "Nisam to trebao reći."

Rekao sam: "Možda nisi, ali već si rekao. Sada bi ti bilo bolje da mi kažeš sve ili ću ti izliti ove čaše na glavu."

"Zaboravi, Dan. Izletjelo mi je."

"Pričaj!"

"E to ne mogu." Pogledao je okolo. Nikoga nije bilo u blizini.

"Povjerljivo je."

"Putovanje kroz vrijeme je strogo povjerljivo? Za Boga miloga, zašto?"

"Dovraga, zar nisi rekao da si radio za vojsku? I seks bi stavili pod 'strogo povjerljivo' da mogu. Ne mora postojati neki pravi razlog; tako oni rade. To je povjerljivo i moram šutjeti. Zato prestani."

"Ali - nemoj mi muljati, Chuck. Ovo mi je jako važno. Užasno važno." Kada mi ni je odgovorio nastavio tvrdoglavošću. "Možeš mi reći. Imao sam i ja propusnicu s oznakom 'Q'. Nikada mi je nisu uspjeli poništiti. Jer, što više, ne radim za vojsku."

"Što ti znači to 'Q'?"

Objasnio sam mu i kimnuo je glavom. "To se sada zove 'alfa' status. Izgleda da si bio važna ptičica; ja sad uspio samo do 'beta'."

"Zašto mi onda ne možeš reći?"

"Dobro znaš zašto. Bez obzira na tvoj prijašnji status ne pripadaš onoj grupi ljudi koji to 'moraju znati'." "Vraga ne! Najviše su mene stavljali u grupu 'mogu znati'."

Ipak ga nisam mogao slomiti. Napokon sam s gađenjem rekao: "Ne vjerujem ti da postoji takvo što. Vjerojatno si samo nešto krivo našuo."

Razočarano je gledao u mene i napokon rekao: "Danny."

"Što?"

"Reći ću ti. Samo se sjeti svoga 'alfa' statusa. Reći ću ti zato što mislim da time neću nikoga ugroziti i da bih ti objasnio da to nije rješenje za tvoj problem. Stvarno je riječ o putovanju kroz vrijeme, ali nije praktički izvedivo. Ne može se upotrebljavati."

"Zašto ne?"

"Pusti mene da pričam. Sve ćeš čuti. Nikada nisu uspjeli potpuno pročistiti sve greške sustava, a vjerojatno nikada niti neće. Nema neke praktične vrijednosti, čak niti za istraživanja. Slučajno su naletjeli na to pri istraživanju NullGrava - zato se šuti o tome."

"Ali, zar NullGrav nije pušten u javnost."

"Kakve to ima veze? Da je imalo neku komercijalnu vrijednost možda bi i to išlo u paketu. Ne prekidaj me."

Moram vam priznati da nisam zašutio, ali je bolje da vam ispričam kao da jesam. Dok je Chuck bio na četvrtoj godini na Sveučilištu Colorado zarađivao je za život kao pomoćnik u laboratoriju. Prvo je radio u velikom kriogeničkom laboratoriju. Ali sveučilište se bavilo Edinbourghovom teorijom polja i izgradili su laboratorij u planinama izvan grada. Chuck je bio prebačen tamo kod profesora Twitchella - dr. Huberta Twitchella, čovjeka koji je zamalo dobio Nobelovu nagradu, a skoro da ju je zaslužio. "Twitch je imao osjećaj da ako polarizira drugu os može dobiti polje koje bi se suprotstavilo gravitacijskom, umjesto da ga izjednači. Ništa se nije desilo. Zatim je ono što je pokušao ubacio u računalo i ostao zaprepašten. Naravno, meni to nikada nije pokazao. Stavio je dvije kovanice u označeni krug kao pokus - još uvijek su se tada koristile kovanice - nakon što sam ih ja označio. Upalio je aparat i kovanice su nestale."

"To i nije neki veliki trik," nastavio je Chuck. "Da bi sve bilo kako treba sada je trebao pozvati nekoga iz publike da mu iz nosa izvuče nestali novčić. Djelovao je zadovoljno. I ja sam bio - plaćali su me po satu."

"Tjedan dana kasnije jedan od novčića se ponovo pojavio. Samo jedan. Međutim nešto prije toga jedne večeri nakon profesorovog odlaska kući u označenom krugu pojavio se zamorac. Nije bio iz laboratorija, a ja ga prije nisam vidio. Na odlasku kući odnio sam ga u uzgajalište, ali niti njima nije nedostajao niti jedan iako je teško biti siguran sa tolikim zamorčićima. Na kraju sam ga odnio doma i postao mi je kućni ljubimac."

"Nakon toga jedna kovanica se ponovo pojavila i Twitch je bio toliko uzbuđen da je prekinuo s brijanjem. Sljedeći put odlučio je koristiti dva zamorca od kojih mi je jedan bio jako poznat, ali ga nisam imao vremena proučiti, jer je profesor brzo pritisnuo tipku i obadva su nestala."

"Kada se desetak dana kasnije pojavio zamorac koji nije bio sličan mojemu Twitch je bio siguran da je uspio."

Zatim su se pojavili ljudi iz Ministarstva obrane - pukovnik koji je i sam bio profesor; doduše botanike, ali to nije važno. Vrlo militantan tip... Twitch ga nije zanimao. Pukovnik je od obojice zatražio potpunu tajnovitost obzira na naš trenutni stupanj sigurnosti. Izgledalo je da ima u rukama najveći izum nakon indigo papira. U glavi su mu se množile ideje o borbenim postrojbama koje bi poslao u prošlost u bitke koje su izgubljene ili mogu biti izgubljene i tako postati heroj. Neprijatelj ne bi znao što ga je snašlo. Bio je lud na svim poljima... i na kraju nije dobio svoju toliko očekivanu zvijezdicu. Ali klasifikacija "tajnost po svaku cijenu" je ostala, koliko znam, do današnjeg dana. Nikada nisam uočio da je nešto otkriveno;"

"Pa moglo je imati neke vrijednosti za vojsku," bunio sam se, "ako bi se mogao izvesti takav stroj za prebacivanje bojne vojnika. Ne, slušaj me, mislim da razumijem u čemu je stvar. Moraš ih uvijek imati u paru. Znači trebaš dvije bojne vojnika, jednu koja bi išla u prošlost, a druga u budućnost. Jednu od njih bi potpuno izgubio... ali pretpostavljam da bi to bila opravdana žrtva ako bi se dobila bojna na pravom mjestu."

"U pravu si, ali razlozi ti ne valjaju. Ne moraš koristiti dvije bojne, dva zamorca ili dva novčića. Možeš jednostavno izjednačiti mase. Možeš uzeti bojnu ljudi i hrpetinu kamenja iste mase. To je Newtonov zakon akcije i reakcije." Počeo je crtati prstom po stolu. "MV je

jednako MV ... osnovna jednadžba rakete. Formula za putovanje kroz vrijeme bila bi MT je jednako MT ."

"Još uvijek ne vidim u čemu je problem. Kamenje je jeftino."

"Mučni malo glavom Danny. Raketi ti jednostavno odrediš smjer, ali u kom je smjeru prošli tjedan? Pokaži mi prstom. Pokušaj bar. Nemaš niti najmanju ideju koji bi teret išao u budućnost, a koji u prošlost. Nema nikakve; mogućnosti za orijentaciju."

Zašutio sam. Mogu zamisliti zapanjenost generala koji mjesto najboljih vojnika dobije hrpetinu kamenja. Nije ni čudo da bivši profesor nije dobio svoju zvijezdicu. Chuck je još uvijek pričao: "Prema dvjema masama se odnosiš kao prema pločama kondenzatora; dovodiš ih privremeno na isti potencijal. Zatim ih isprazniš po krivulji koja je gotovo vertikalna. Bum! -jedna strana leti u polovicu sljedeće godine, a drugu možeš zaboraviti. I ne možeš znati koju si gdje poslao. Međutim, to i nije ono najgore. Najgore je što se ne možeš vratiti."

"Pa? Tko bi se želio vratiti?"

"Slušaj, koja je svrha istraživanja ako se ne možeš vratiti? Ili kakvu komercijalnu stranu to može imati? U svakom slučaju napraviš vremenski skok, tvoji novci više ne vrijede, ne možeš se vratiti. Nije moguće složiti opremu za tako nešto veliko. Nije moguće složiti opremu, a niti nabaviti toliku energiju koja je potrebna za skok tako velike mase. Za male mase smo uzeli energiju iz nuklearne centrale Arco. Sve je to preskupo... to je još jedna negativna strana."

"Moglo bi se vratiti," napomenuo sam, "hladnim snom."

"Da. Ako bi otišao u prošlost. Mogao bi otići u budućnost; ne može se odrediti. A osim toga hladnim snom bi se mogao vratiti samo ako odeš dovoljno blizu u prošlost... ne dalje od rata. Koji je smisao svega ovoga? Recimo da želiš saznati nešto o 1980. Jednostavno pitaš nekoga ili pregledaš stare novine. Kada bi bilo načina da se fotografira razapinjanje Isusa ... ali to nije moguće. Ne samo da se ne bi mogao vratiti, već za samo putovanje ne bi bilo dovoljno energije na čitavoj zemaljskoj kugli.

Sve je to upetljano sa zakonom inverznih kvadrata."

"Bez obzira na to, neki ljudi bi to pokušali samo radi užitka. Je li bilo ljudskih putnika?"

Chuck je pogledavao okolo. "Već sam ti previše toga rekao."

"Još malo informacija neće pogoršati situaciju."

"Čini mi se da je troje ljudi putovalo. Mislim. Jedan od njih je bio instruktor. Bio sam u laboratoriju kada se Twitch pojavio s tom ptičicom, Leom Vincentom; Twitch me poslao van i rekao da sam slobodan do sutra. Međutim ostao sam ispred laboratorija. Nakon nekog vremena Twitch je izašao, ali Vincent nije. Koliko znam još uvijek nije iskrsnuo nigdje. Na sveučilištu se nakon toga nije pojavljivao."

"Što je bilo sa druga dva?"

"Bili su to studenti. Ušli su unutra zajedno sa Twitchem i samo je on izašao van. Jedan od njih dvojice je bio sutradan na predavanjima, dok drugog nije bilo tjedan dana. Pa si ti misli."

"Zar te to nikada nije privuklo?"

"Mene? Zar ti moja glava izgleda prazna? Twitch je spomenuo da bi to čak bila moja dužnost prema znanosti - da se prijavim. Rekao sam 'ne hvala'; radije se uhvatim pive... ali bih vrlo rado pritisnuo prekidač kada bi on putovao. On nije niti pokušao."

"Ja bih rado riskirao. Raščistio bih neke stvari u 1970... i vratio se putem hladnog sna. Mislim da bi vrijedilo."

Chuck je duboko uzdahnuo. "Nema više piva za tebe prijatelju; pijan si. Nisi me niti malo slušao. Prvo – počeo je slagati čepove od flaša na hrpicu - "nikako ne možeš znati da ćeš ići u prošlost; isto tako možeš završiti u budućnosti"

"Riskirao bih to. Više mi se sviđa 2001. od 1970. Možda bi mi se 2031. sviđala još više."

"U redu, onda bi ponovo pokušao sa hladnim snom; tako je sigurnije. Ili bi mogao sjediti i mirno dočekati da se odvrti tih trideset godina; tako bi ja učinio. Drugo, čak i ako bih krenuo u pravom smjeru mogao bih promašiti 1970 za popriličan vremenski period. Koliko je meni poznato Twitch nije imao blage veze koliko daleko šalje; mislim da nikada to nije uspio kalibrirati. Naravno, ja sam mu bio samo pomoćnik i ne znam sve. Treće, laboratorij je bio izgrađen usred borove šume 1980. Što bi bilo ako bi se pojavio tamo deset godina prije izgradnje laba, usred stabla? Vjerojatno bi izazvao eksploziju jačine hidrogenske bombe. Samo ti to ne bi niti doživio."

"Ali - kad već tako gledamo na stvari, zašto bih se morao pojaviti negdje blizu laboratorija? Mogao bih se tako pojaviti na mjestu gdje

je laboratorij stajao u odnosu na svemir... ili -"

"Pričaš gluposti. Ostao bi na vremenskoj liniji svoga sistema. Ne razbijaj glavu matematikom. Samo se sjeti gdje se zamorac pojavio, ali ako se vratiš u vrijeme prije izgradnje laboratorija, mogao bi lako završiti u nekom drvetu. Četvrto, kako bi se vratio hladnim snom, čak i ako odeš u pravom smjeru, čak i ako pogodiš pravo vrijeme i to sve preživiš?"

"Zašto? Ako sam uspio jednom prespavati trideset godina, zašto ne bih i drugi put?"

"Naravno. Ali kako ćeš doći do novca?"

Ostao sam otvorenih usta. Ova misao me ostavila tupim. Jednom sam imao novac. Sada ga više nemam. Čak ni onoliko koliko sam uštedio (što nije bilo niti približno dovoljno) ne bi mogao ponijeti sa sobom - sranje, čak i ako bih orobio banku (što nije spadalo u moja umijeća) i pokupio milijun dolara to ne bih tamo mogao potrošiti. Vjerojatno bih završio u zatvoru zbog korištenja čudnog novca. Promijenili su sam izgled novčanica, a kamoli način na koji se rade serijski brojevi, datumi, boje, dizajn da ne spominjemo. "Možda bih tamo morao nešto uštedjeti."

"Dobra ideja. Dok ti budeš skupljao taj novac, vjerojatno ćeš doživjeti 2000 - tu bez polovine tog iznosa... imaćeš samo upola manje zuba i kose."

"U redu. Vratimo se na tu predzadnju točku. Je li bilo velike eksplozije u šumici gdje je izgrađen laboratorij?"

"Ne, mislim da nije."

"Onda neću završiti u drvetu - zato što nikada nije bilo te eksplozije. Razumiješ me?"

"Uvijek sam u prednosti pred tvojim pitanjima. Opet raspravljamo o starom vremenskom paradoksu, samo ovaj put ti neće uspjeti. Malo sam razmišljao o teoriji putovanja kroz vrijeme, više nego si ti imao vremena. Druga stvar je u pitanju. Nije bilo eksplozije i ti nisi završio u drvetu... zato što ti nikada nećeš skočiti u prošlost. Razumiješ li ti mene!"

"Ali pretpostavimo da ipak to učinim."

"Nećeš. Zbog moje pete točke. Nepobitna je, zato slušaj. Ti nećeš napraviti taj skok jer je stvar strogo povjerljiva i ti ne možeš doći blizu laboratorija. Neće ti dozvoliti. Zaboravi to, Danny. Ovo je

bila vrlo interesantna intelektualna rasprava i FBI će me vjerojatno već sutra početi tražiti. Zato popijmo još jednu rundu i ako sam još uvijek slobodan u ponedjeljak ujutro nazvaćemo Aladdin i pitati koji se inicijali kriju iza D.B. i tko jest ili je bio on. Možda čak još uvijek radi kod njih; onda ćemo moći ručati s njime i raspraviti sve detalje o tim patentima. Želio bih da upoznaš Springera, glavnog kod njih u Aladinu; dobar je to dečko. I zaboravi ove gluposti o putovanju kroz vrijeme; nikada neće uspjeti pročistiti greške iz tog stroja. Nisam ti to niti trebao spominjati... a ako nekome i spomeneš da sam ti nešto rekao, gledaću te u nevjerici i nazvati lažljivcem. Možda mi još zatreba moj status 'Beta'."

Tako smo popili još jedno pivo. Kada sam došao kući i tušem isprao dio piva iz sebe znao sam da je bio u pravu. Kada bih putovanjem kroz vrijeme išao rješavati svoje probleme bilo bi to kao da samoubojstvom liječim boljku. Važnije je bilo to, da će Chuck dobiti od gospodina Springera informacije koje mi trebaju besplatno; da samo po cijeni laganijeg ručka. A osim toga sviđala mi se godina u kojoj sam živio.

Popeo sam se u krevet i zgrabio hrpetinu novina koje su se nakupile tokom tjedna. Times mi je stizao svakim danom poštanskim cijevima sada kada sam bio normalni "građanin. Nisam ga previše čitao, jer kad god sam bio "zauzet inženjerskim problemima, što je bilo većinu vremena, dnevni tračevi su me nervirali, ili zato što su bili dosadni ili zato što su bili zanimljivi pa su mi odvucli pažnju od posla.

Ipak nikada nisam bacao novine prije negoli sam bar pregledao naslove ili pogledao stranice sa obavijestima, ne zato što su me zanimala rođenja, osmrtnice ili vjenčanja, već buđenja ljudi iz hladnog sna. Imao sam osjećaj da ću jednog dana vidjeti ime koje mi je poznato i tada ću otići do te osobe i reći barem 'bok' i poželjeti njoj ili njemu dobrodošlicu u ovaj novi svijet i ponuditi se za pomoć. Šanse su bile male, ali sam svejedno nastavio to raditi ne bih li sebe smirio.

Mislim da sam podsvjesno smatrao sve Spavače svojim prijateljima na način na koji ljudi nazivaju kompanjonima sve one koji su služili vojsku u istim jedinicama i to se prijateljstvo održi barem dok traje naručena runda.

Nije se puno zanimljivih informacija moglo naći u novinama, osim možda da još uvijek nisu uspjeli ući u trag brodu koji je nestao negdje između Zemlje i Marsa, a to nije bila vijest već samo nedostatak istih. Niti tog dana nisam pronašao nekog poznatog među Spavačima. Ostao sam ležati u iščekivanju gašenja svjetla.

Otprilike oko tri sata po noći iznenada sam se digao potpuno budan. Svjetlo se istog trenutka upalilo i zabljesnulo mi oči. Usnuo sam vrlo čudan san. Nije bila noćna mora, ali vrlo blizu. Sanjao sam da sam previdio među novopobuđenim Spavačima.

Znao sam da nisam, ali sam pogled na hrpetinu novina koja je ležala pored kreveta malo me opustio; moguće da sam neke novine stavio na hrpu bez da sam ih prolisao.

Privukao sam tu hrpu i počeo ponovo čitati oglase, ovaj put sam pročitao sve dijelove; rođenja, obavijesti vjenčanja, razvodi, usvajanja, promjene imena, zamrzavanja, buđenja, jer palo mi je na pamet da sam Ricky možda preletio u nekom drugo odjeljku - mogla se udati, nešto slično.

Gotovo sam preletio ono što je uzrokovalo moj nemiran san. Bilo je tu u Timesu od drugog svibnja. Buđenja koja su izvršena u utorak, a objavljena u novinama od srijede: "Bolnica Riverside... F.V.Heinicke."

"F. V. Heinicke?"

'Heinicke' je bilo prezime Rickyne bake... znao sam, bio sam siguran u to! Nisam znao zašto, ali osjećao sam da je sve vrijeme to bilo pohranjeno negdje u mojoj glavi i sada je odjednom iskočilo kada sam pročitao obavijest. Vjerojatno sam je vidio ili čuo za nju od Milesa ili Ricky ili je jednostavno stara bila u posjeti u Sandiji. Nije bilo važno, ime viđeno u Timesu složilo je još jedan komadić slike na njeno mjesto i bio sam siguran.

Jedino sam to još morao dokazati. Morao sam dokazati da "F.V. Heinicke" znači "Frederica Virginija Heinicke."

Sav sam se tresao od uzbuđenja, sreće i straha istovremeno, lako sam se već navikao na novu odjeću pokušao sam naći patent zatvarač umjesto da polijepim dijelove koje treba stegnuti i dobro se namučio s oblačenjem. Ali ipak sam za nekoliko minuta bio ispred telefonskih govornica u predvorju - nisam imao telefonski aparat u svom stanu jer bih od tamo nazvao. U telefonskom imeniku bio tek

na listi potencijalnih što se tiče zakona. Zatim sam morao brzo nazad u stan po telefonsku identifikacijsku karticu - stvarno sam bio dezorijentiran.' Kada sam je napokon donio previše sam se tresao da bi je gurnuo u prorez. Napokon sam uspio i okrenuo broj centrale.

Kontakt koji trebate?

"Pa, trebao bih vezu s Bolnicom Riverside. To je u Ulici Riverside."

"Tražimo... pričekajte... kontakt moguć. Čekamo odgovor."

Ekran se napokon upalio i na njemu se pojavio čovjek mrzovoljnog pogleda. "Sigurno su vas krivo spojili. Ovo je bolnica. Ne primamo pozive u noćnim satima."

Rekao sam: "Čekajte molim vas. Ako sam dobio Bolnicu Riverside, vas sam i trebao."

"Pa, što želite? U ovo doba?"

"Imate mušteriju, F.V.Heinicke, nedavno probuđena. Želio bih znati..."

Odmahnuo je glavom. "Ne dajemo nikakve informacije preko telefona u vezi naših mušterija, a pogotovo ne usred noći. Bolje bi vam bilo da nazovete oko deset ujutro. Još bolje bi bilo da se osobno pojavite."

"Pojavit ću se, pojavit ću se, ali želio bih znati samo jednu stvar. Koje se ime krije iza inicijala F.V.?"

"Rekao sam vam da..."

"Saslušajte me bar, molim vas. Ne želim vam smetati; i ja sam Spavač. Iz Sawtellea. Nedavno probuđen. Tako da znam sve o 'osiguranju mušterija' i to je u redu. Vi ste već objavili u novinama ime mušterije koju ste probudili. Znamo i vi i ja da bolnica da je uvijek puno ime i prezime svojih probuđenih mušterija... ali novine da bi dobile na prostoru objavljuju samo inicijale. Zar nije tako?" Razmislio je na trenutak. "Pa, pretpostavljam da je tako."

"Dakle, kakvih mogućih posljedica može biti ako otkrijete što stoji iza inicijala 'F.V.'?"

Opet je oklijevao. "Nikakvih, pretpostavljam, ako je to sve što želite znati. To je u svakom slučaju sve što vam mogu reći. Pričekajte."

Otišao je i nije ga bilo, kako se činilo, čitavih sat vremena, da bi se napokon vratio s karticom u ruci. "Svjetlostje slaba," rekao je

pokušavajući pročitati. 'Frances' - ne, 'Frederica.' 'Frederica Virginija.'"

U ušima mi je počelo zujati i gotovo sam se onesvjestio "Hvala Bogu!"

"Jeste li u redu?"

"Jesam. Hvala vam. Iz sveg' srca vam hvala. U redu sam."

"Hmm. Neće biti nikakve štete ako vam kažem još jednu stvar. Već se odjavila."

POGLAVLJE 9

Mogao sam uštedjeti vrijeme i platiti taksi do Riversidea, ali bio sam hendikepiran nedostatkom novca. Stanovao sam u Zapadnom Hollywoodu; najbliža banka koja radi dvadeset i četiri sata je na Grand Circle Waysu. Tako sam prvo pješke otišao do Waysa i podigao nešto novca. Jedina novina koju dotada nisam podnosio bila je univerzalna čekovna knjižica; preko jedne cybernet mreže kao osnovne baze podataka za cijeli grad i radioaktivnog kodiranja na mojoj čekovnoj knjižici novac sam dobio jednako brzo kao i u banci Pomoćnice d.d.

Zatim sam uhvatio ekspresni vlak za Riverside i tamo stigao baš kad se budila zora.

Tamo još uvijek nije bilo nikoga osim noćnog čuvara i njegove žene koja je bila dežurna sestra. Mislim da na njih nisam ostavio dobar dojam. Uletio sam im onako neobrijan, krvavih očiju i pivskog zadaha, a nisam niti uspio smisliti neku uvjerljivu priču.

Usprkos svemu, gospoda Larrigan, dežurna sestra, odnosila se prema meni s puno simpatije i brižnosti. Čak je i donijela fotografiju iz dosijea i pitala: "Je li to vaša rođaka, gospodine Davis?"

Bila je to Ricky. Nije bilo nikakve sumnje, bila je Ricky. Naravno, ne ona Ricky koju sam poznavao, jer nije se radilo o maloj curici već o odrasloj ženi od kojih dvadesetak ili možda više godina, s frizurom odrasle žene i savršenim, vrlo lijepim licem. Čak se i smiješila.

Ali oči su joj bile iste i ta iskričavost na njenom lju koja ju je činila neodoljivom dok je bila dijete bila je još uvijek prisutna. Bilo je to isto lice, odraslije, popunjenije predivno i u to nije bilo nikakve sumnje.

Zvuk u ušima postajao je sve glasniji i oči su mi se ispunile suzama. "Da," uspio sam izgrcati. "Da. To je Ricky."

Gospodin Larrigan je rekao: "Nancy, nisi smjela pokazati tu sliku."

"Ali, Hank, kakvu sam štetu mogla napraviti pokazavši čovjeku fotografiju?"

"Znaš pravila." Okrenuo se prema meni. "Gospodine, kako sam vam rekao preko telefona, ne dajemo nikakve informacije o mušterijama. Dođite ponovo oko deset sati kada se otvaraju uredi administracije."

"Ili bi se mogli vratiti oko osam," dodala je njegova žena. "Dr. Bernstein će tada biti tu."

"Slušaj, Nancy, tiho budi. Ako želi informaciju, čovjek kojeg treba je upravitelj. Bernstein mu nema prava ništa više odgovoriti nego mi. Osim toga, ona nije niti bila Bernsteinov pacijent."

"Hank, ne kompliciraj stvari. Vi muškarci držite se pravila samo da bi nešto prigovarali. Ako se čovjeku žuri da ju vidi, mogao bi već do deset biti u Brawleyu." Okrenula se prema meni. "Dođite oko osam. Tako će biti najbolje. Moj muž i ja vam ne možemo reći ništa više."

"Što ste to rekli o Brawleyu? Je li otišla u Brawley?"

Da joj muž nije bio tamo, mislim da bi mi rekla više. Bila je neodlučna, a on ju je ljutilo gledao. Odgovorila je: "Pričat ćete s dr. Bernsteinom. Ako niste još doručkovali imate jedan lijepi kafić malo niže niz ulicu."

Tako sam otišao u 'lijepi kafić (stvarno je bio lijep), nešto pojeo, otišao u toalet i iz automata izvukao dva bradobrija, iz drugoga izvukao čistu majicu i bacio onu koju sam nosio. Kada sam se vratio u bolnicu izgledao sam već pristojnije.

Međutim, Larrigan je vjerojatno već ispričao svoju riču dr. Bernsteinu. Bio je tek mladić i zauzeo je poprilično formalni stav. "Gospodine Davis, tvrdite da ste i sami Spavač. Tada sigurno znate da postoje određeni kriminalci koji koriste naivnost i dezorijentaciju novopobuđenih Spavača. Većina Spavača posjeduje poprilična sredstva i svi se nađu otuđeni u novom svijetu, često su usamljeni i nerijetko uplašeni - što ih čini savršenom žrtvom za lukavog kriminalca."

"Ali sve što želim znati je u kojem je smjeru otišla! Rođak sam joj i prije nje sam zamrznut tako da nisam bio svjestan da se i ona odlučila za taj korak."

"Takvi ljudi se najčešće predstavljaju kao rođaci." Pogledao me prodorno. "Nisam li vas već vidio negdje?"

"Jako teško. Osim ako se nismo mimoišli na Waysima." Ljudi uvijek misle da su me negdje vidjeli; imam jedno od Dvanaest Standardnih Oblika Lica, što je originalno kao kikiriki u punoj vrećici. "Doktore, kako bi bilo da nazovete dr. Albrehta iz Bolnice Sawtelle i provjerite me?"

Pogledao me hladno. "Možete se kasnije vratiti kada dođe upravitelj. On može nazvati Sawtelle... ili policiju, što mu se više sviđa."

I tako sam otišao. Tada sam možda napravio pogrešku, umjesto da sam kasnije otišao do upravitelja i dobio tu informaciju (uz Albrechtovo jamstvo), uhvatio sam prvi taksi i krenuo u Brawley.

Trebalo mi je tri dana da nađem neki njen trag. Naravno, živjela je tamo, u istoj kući gdje je živjela njezina baka koja je umrla dvadeset godina ranije kada je Ricky zamrznuta. Brawley je imao jedva sto tisuća stanovnika što je prema sedam miliona stanovnika Velikog Los Angelesa bilo ništa; podatke stare dvadeset godina nije bilo teško pronaći. Imao sam probleme s tragom tek nešto starijim od tjedan dana.

Dobar dio tih problema bila je činjenica da živi s nekim, čitavo vrijeme sam tražio usamljenu djevojku. Kada sam saznao za tu mušku osobu odmah mi je palo na pamet ono što je Bernstein rekao o kriminalcima koji napadaju Spavače i požurio s potragom.

Pratio sam krivi trag do Calexica, vratio se u Brawley, počeo ispočetka, našao novi trag i pratio ga do Yume.

U Yumi sam prestao s traganjem jer se bila udala. Kada sam vidio potvrdu o braku to me toliko potreslo da sam napustio sve i uhvatio prvi brod za Denver, zaustavljajući se samo da Chucku pošaljem razglednicu u kojoj sam mu napisao da pokupi moje stvari iz ureda i sve spremi u moju sobu.

Zaustavio sam se u Denvem samo toliko da posjetim skladište zubarske opreme. Nije više bilo tamo od kada je Denver postao glavni grad - nakon Šestotjednog rata, Miles i ja smo otišli ravno u Kaliforniju - i grad me ostavio zbunjenim. Nisam mogao naći niti Ulicu Colfax. Koliko sam razumio svi dokumenti važni za vladu su bili pokopani u Stjenjaku. Ako je tako, bio sam siguran da je još puno bitnih stvari ostalo na površini. Grad je bio napućeniji od Velikog Los Angelesa.

Kada sam napokon pronašao skladište, kupio sam deset kilograma zlata, izotop 197, u obliku četrnaest milimetarske žice. Platilo sam ga 86.10 dolara po kilogramu što je bila previsoka cijena, pošto se kilogram inženjerskog zlata plaćao 70 dolara po kili, a sama transakcija je smrtno ranila moju jedinu novčanicu od tisuću dolara. Međutim, inženjersko zlato dolazi ili u slitinama koje je nemoguće naći u prirodi ili s prisutnim izotopom 196 ili 198 ili možda obadva zajedno, ovisno o potrebi. Za svoje potrebe sam trebao fino zlato, karakteristika gotovo istih kao kod prirodnog zlata, a osim toga nisam želio zlato koje bi me ozračilo ako ga predugo držim uz sebe - od prevelike doze u Sandiji sam stekao neko poštovanje prema trovanju radioaktivnošću.

Omotao sam žicu oko struka i krenuo putem Sveučilišta u Coloradu. Deset kilograma je otprilike težina jedne dobro popunjene piknik košare i zlatna žica zauzimala je više prostora nego da je zlato bilo u polugama; ne bih to preporučio kao steznik. Međutim, toliko zlato bi bilo vrlo nezgodno nositi ako bi se radilo o polugama, pa je ovo bio jedini način da riješim prenošenje zlata, a osim toga ovako sam ga mogao uvijek imati kod sebe.

Dr. Twitchel je još uvijek živio tamo, iako je bio umirovljen; bio je još uvijek utjecajan i većinu vremena je provodio za šankom studentske menze. Četiri dana sam ga morao čekati pošto u menzu nije mogao ući nitko tko nije student ili profesor na sveučilištu. Kada sam ga napokon uhvatio nije ga bilo teško nagovoriti na piće.

Bio je tragična figura u pravom grčkom smislu te riječi, veliki čovjek - stvarno veliki čovjek - ali potpuno upropašten. Trebao je biti tamo s Einsteinom, Bohrom i Newtonom; ali sada, samo je nekolicina stručnjaka upoznata sa stvarnim značenjem njegova rada za svjetsku znanost. Kada sam ga napokon sreo njegov genij bio je izmožden od razočaranja, godina i alkohola, to kao posjeta nekom veličanstvenom hramu nagrižen zubom vremena i vlagom, obraslom u bršljan.

Usprkos svemu mozak mu je radio bolje nego najboljim danima. Dovoljno sam pametan da znam cijeliti pravog genija kada ga sretnem.

Prvi put kada me vidio pogledao me ravno u oči i rekao "Opet vi."

"Oprostite?"

"Bili ste jedan od mojih studenata, zar ne?"

"Pa, zapravo ne, nikada nisam imao tu čast." Obično kada ljudi misle da su me negdje vidjeli odbrusim im; ovaj put sam odlučio suzdržati svoje nagone koliko mogu. "Možda mislite na moga rođaka, bio je tu '86. Predavali ste mu jedno vrijeme."

"Moguće. Što je imao za diplomski rad?"

"Odustao je od studiranja, ali bio je jedan od vaših obožavatelja. Nikada nije propuštao priliku spomenuti ljudima da ste mu vi predavali."

Ne možete čovjeka učiniti svojim neprijateljem ako mu kažete da mu je dijete lijepo. Dr. Twitchell mi je dozvolio da mu se pridružim i počastim pićem. Najveća slabost ove genijalne stare olupine bila je samodopadnost. Ona četiri dana koja sam ga čekao djelomično sam potrošio u sveučilišnoj knjižnici gdje sam pokušavao zapamtiti sve što sam našao o njemu. Tako sam saznao koje je sve članke napisao, gdje je držao predavanja, koje je sve titule nosio i koje je knjige napisao. Pokušao sam jednu i pročitati, ali nakon devete strane nisam znao kako se zovem, iako nekako uspio naslutiti o čemu se radi.

Dao sam mu do znanja da sam i sam ljubitelj znanosti; trenutno skupljam materijale za knjigu.

"Kakvi vam podaci trebaju!"

Priznao sam plašljivo da mislim da bi kao za uvod trebalo napisati kratki rezime njegovog života i radova... "Naravno ovoga puta bi morao malo izaći iz sjene i šokirati javnost. Sve podatke o sebi davao bi mi on osobno.

Mislio je da pričam gluposti i nije želio niti čuti otome, ali sam tada spomenuo činjenicu da je to njegova dužnost prema budućim naraštajima i obećao je da će o tome razmisliti. Do sljedećeg dana je došao do zaključka da ću pisati njegovu biografiju - ne samo uvod, već cijelu knjigu. Od toga dana na dalje on je samo pričao i pričao, a ja sam hvatao bilješke... stvarno sam vodio bilješke; nisam se usudio folirati ga jer me par puta tražio da pročitam što sam zapisao.

Ali nikada nije spomenuo putovanje kroz vrijeme.

Napokon sam ga pitao: "Doktore, je li istina da vam je zbog jednog pukovnika kroz prste pobjegla Nobelova nagrada?"

Psovao je dobre tri minute. "Od koga ste to čuli?"

"Pa, dok sam radio neka istraživanja za Ministarstvo obrane - to sam vam sigurno spomenuo, nisam li?"

"Ne."

"Pa, dok sam se bavio tim istraživanjima, čuo sam tu priču od jednog mladog doktora fizike koji je radio na drugom odjelu. Kaže da je pročitao izvještaj i da je siguran da bi vi bili najvažnije ime u svijetu fizike... da ste bili u mogućnosti objaviti svoje radove."

"Mmm! To je istina."

"Ali pretpostavljam da je sve to strogo povjerljivo... po naređenju tog pukovnika, hm, Plush bottoma." "Thrushbottoma. Thrushbottom. Debela, debilna beskičmenjačka budala koja bi bila nesposobna naći svoj šešir da mu nije zakucan za glavu, što je u svakom slučaju trebao biti."

"Baš mi je žao."

"Što vam ima biti žao? Što je Thrushbottom bio budala? To je bila greška prirode, ne moja."

"Ne, htio sam reći da je šteta što svijet mora bit uskraćen te priče. Potpuno razumijem ako o tome ne smijete pričati."

"Tko vam je to rekao? Ja mogu pričati što god želim"

"Oprostite, ali tako sam razumio... od tog prijatelja iz Ministarstva obrane."

"Mmrrm!"

To je bilo sve što sam uspio izvući iz njega te večeri. Trebalo mu je tjedan dana da mi odluči pokazati laboratorij.

Veći dio zgrade sada je bio korišten za druga istraživanja, ali njegov laboratorij nije bio niti dirnut iako ga on sam nije koristio; okoristio se oznakom strogo povjerljivo i nikome nije dozvolio da uđe unutra, niti je dozvolio da se aparati premještaju. Kada me pustio unutra prostorija je imala miris škrinje koja nije otvarana nekoliko stoljeća.

Popio je taman toliko pića da mu bude svejedno, ali ipak ne toliko da ne bi znao što radi. Kapacitet mu je bio popriličan. Pričao mi je o matematičkoj strani teoriji vremena i privremenog premještanja (nikada to nije zvao "putovanjem kroz vrijeme"), ali me upozorio da ne pravim nikakve bilješke. I da jesam ne bi mi ništa pomogle jer

najčešće je započinjao rečenicu sa "iz ovoga zaključujemo i od tamo krenuo u stvari koje su njemu i Bogu bile očite, ali nikom drugom.

Kada je napokon usporio, rekao sam: "Koliko sam razumio kod prijatelja nikada niste uspjeli iskalibrirati aparaturu? Zar nikada niste mogli odrediti točnu magnitudu privremenog premještanja?"

"Što? Gluposti! Ako se nešto ne može izmjeriti to više je znanost." Neko je vrijeme mrmljao, zatim klopotao, da bi napokon nastavio: "Dodite. Pokazat ću vam." Okrenuo se i počeo nešto prilagođavati. Sve što mi je pokazao od opreme bila je "privremena locus bina" - jedna niska platforma s kavezom oko nje - i kontrolnom pločom koja je nekada mogla biti korištena u elektrani ili komori s niskim tlakom. Gotovo sam bio siguran da bih sam mogao razumjeti kako se upravlja time da sam bio ostavljen nasamo s kontrolnom pločom, ali na početku sam bio upozoren da ništa ne smijem dirati. Vidio sam osmosmjerni Brown recorder, neke očigledno važne magnetske prekidače i desetak jednako poznatih komponenata, ali nije mi bila jasna njihova funkcija bez detaljnih shema.

Okrenuo se prema meni i zatražio: "Imate li kakvog sitniša u džepu?"

Zavukao sam ruku u džep i predao mu punu šaku kovanica. Pregledao ih je i odabrao dvije kovanice od pet dolara, potpuno nove; na simpatičnom zelenom šesterokutu se mogla pročitati 2001. godina. Poželio sam da je odabrao dvije kovanice od dolar, pošto mi je već ponestajalo novaca.

"Imate li nož?"

"Da, gospodine."

"Urežite svoje inicijale u svaku od njih."

To sam i napravio. Zatim ih je postavio jednu do druge na binu.

"Pazite na točno vrijeme. Postavio sam komande točno na tjedan dana; plus minus šest sekundi." Gledao sam na sat. Dr. Twitchell je rekao: četiri... tri... dva... jedan... sad!"

Podigao sam pogled sa sata i kovanice su nestale. Nisam se trebao pretvarati da su mi usta ostala otvorena. Chuck mi je opisao sličan pokus, ali vidjeti to u stvarnosti bila je sasvim druga priča.

Twitchell je oštro rekao: "Vratit ćemo se ovdje nakon tjedan dana i pričekati da se jedna od njih pojavi. Što se druge tiče - vidjeli ste obadva novčića na platformi? Vi ste ih tamo stavili?"

"Da, gospodine."

"Gdje sam ja stajao?"

"Za kontrolnom pločom." Nalazio se dobrih pet metara udaljen od najbližeg ruba kaveza i od početka eksperimenta se nije približavao.

"Odlično. Pridite bliže." Učinio sam kako mi je rekao i posegnuo je u svoj džep. "Evo vam jedne od vaših kovanica. Drugu ćete dobiti za tjedan dana." Predao mi je zelenu kovanicu od pet dolara; na njoj su bili moji inicijali.

Nisam ništa rekao jer mi baš ne ide dobro pričanje s vilicom opuštenom do poda. Nastavio je: "Vaša pitanja od prošlog tjedna su me uznemirila pa sam u srijedu došao ovamo. Tako nešto nisam već učinio... hm, više od godinu dana. Našao sam novčić na platformi pa sam shvatio da je... da će... oprema ponovo biti korištena. Tek sinoć sam odlučio demonstrirati vam eksperiment."

Pogledao sam novčić i osjetio njegovu težinu u rukama. "Ovo vam je bilo u džepu kada smo večeras ušli unutra?"

"Naravno."

"Ali, kako je moguće da je i vama i meni istovremeno bio u džepu?"

Dragi Bože, čovječe, zar nemate oči da bi njima vidjeli? Zar nemate mozak za razmišljanje? Za ne možete prihvatiti jednostavnu činjenicu samo zato što je ona izvan vaše dosadne egzistencije? Večeras ste ga izvadili iz džepa. Isti novčić... ili, da budemo precizni, kasniji segment njegove prostorno vremenske strukture, tjedan dana istrošeniji, tjedan dana je više korišten - kako bi laici rekli 'isti' novčić, iako ne više različit od činjenice da je dijete identično s osobom u koju je izraslo. Stariji." Ponovo sam pogledao novčić. "Doktore,... pošaljite me u prošlost na tjedan dana..."

Ljutito je buljio u mene. "Ne dolazi u obzir."

"Zašto ne? Zar stvar ne radi s ljudskim bićima?"

"Naravno da radi."

"Onda, zašto ne? Ja se ne bojim. Pokušajte zamisliti kako bi to samo bilo dobro za knjigu... kada bih bar sam mogao posvjedočiti iz osobnog iskustva da Twitchellovo prebacivanje kroz vrijeme radi."

"Vi to možete. Vidjeli ste sve."

"Jesam," priznao sam polako, "vidio sam, ali ne želim vjerovati. Ovo s kovanicama... vidio sam i vjerujem vam. Ali ako netko bude čitao da sam stvarno vidio to o čemu pišem, mislit će da sam budala, da ste me uspjeli prevariti pomoću nekog jednostavnog trika,"

"Dovraga, gospodine!"

"To je ono što će si misliti. Nitko mi neće vjerovati da sam stvarno prisustvovao tako nečemu, ali ako bi me poslali samo tjedan dana u prošlost, mogao bih im sve ispričati iz osobnog iskustva "Sjednite i saslušajte me." Sjeo je i izgleda nije bio svjestan da ja nemam gdje sjesti. "Vršio sam eksperimente s ljudskim bićima prije puno vremena i zbog stvari koje su se tada desile zarekao sam se da to više nikada činiti."

"Zašto? Je li bilo smrtnih slučajeva?"

"Ne pričajte gluposti," pogledao me oštro, "ovo ne smije doći u knjigu."

"Kako god želite."

"Manji eksperimenti su pokazali da živi stvorovi mogu bez posljedica preživjeti privremeno premještanje. To sam povjerio kolegi koji je tu na sveučilištu predavao arhitekturu. U stvari, bio je više inženjer nego znanstvenik, ali smo bili dobri prijatelji; imao je jako živu maštu. Taj mladac - ne može škoditi ako spomenem njegovo ime: Leonard Vincent - žarko je želio pokušati... ali stvarno pokušati; želio je pokušati napraviti veliki skok, pet stotina godina. Bio sam slabić. Popustio sam mu."

"Što se onda dogodilo?"

"Kako bih mogao znati? To je ipak pet stotina godina. Nikada neću doživjeti da bih saznao."

"Vi mislite da je otišao pet stotina godina u budućnosti ili u prošlost. Mogao je završiti u petnaestom stoljeću ili u dvadeset i petom. Šanse su pola-pola. To je neodređeno - simetrična relacija. Ponekad razmišljam... ali ne, to da je samo slučajnost u imenima."

Nisam ga pitao na što misli jer je i meni sinulo o kojoj slučajnosti priča i kosa mi se digla na glavi. Zatim sam misao izbacio iz glave; imao sam ja svoje probleme. Osim toga sličnost je jedino što može biti - čovjek nije nikako mogao doći iz Colorada u Italiju, bar ne u petnaestom stoljeću.

"Ali, čvrsto sam odlučio da to više neću činiti. To nije bila znanost. Nije bilo nikakvih povratnih informacija.

Ako je bio poslan u budućnost bolje po njega, ali ako sam ga poslao u prošlost... tada sam možda poslao prijatelja u ruke ljudoždernih divljaka. Ili u ralje neke divlje zvijeri."

Ili je možda postao, pomislio sam, "Veliki Bljedoliki Boff" Tu sam misao zadržao za sebe. "Ali ne trebate me poslati na toliko veliki vremenski period."

"Nemojmo više o toj temi, gospodine."

"Kako god želite, doktore." Ali nisam se mogao suzdržati. "Hm, mogu li vam nešto predložiti?"

"Ha? Recite."

"Mogli bi dobiti gotovo isti efekt generalnom probom."

"Kako to mislite?"

"Generalna proba, sve je na svome mjestu kao da namjeravate napraviti pokus sa živim bićem - ja ću preuzeti ulogu pokusnog kunića. Napraviti ćemo sve kako treba sve do trenutka kad vi trebate stisnuti taj prekidač. Tada ću se moći uživiti u proceduru koja... mi još uvijek nije potpuno jasna."

Gundao je neko vrijeme, ali se u stvari htio hvaliti svojom igračkom. Izvagao me i na platformu stavio utege koji su odgovarali mojoj težini. "Ovo je vaga na kojoj sam vagao jadnog Vincenta."

"Kako da podesim aparate?" upitao je. "Ovo je ipak vaša predstava."

"Rekli ste da možete biti točni?"

"Rekao sam tako. Zar mi ne vjerujete?"

"O ne, ne! Recimo, neka to bude dvadeset i četvrti svibnja, prije trideset i jednu godinu, tri tjedna, jednog dana, sedam sati, trinaest minuta i dvadeset i pet sekundi?"

"Ovo ipak nije toliko točan aparat. Kada sam mislio na 'točnost' radilo se o točnosti na jednu stotisućinku, a ne na jednu milijardinku."

"Eto vidite koliko je važan sam pokus, pošto je moje znanje ograničeno. Recimo onda prije trideset i jednu godinu i tri tjedna. Je li to još uvijek prezahtjevno?"

"Nipošto, maksimalna pogreška ne bi trebala prelaziti dva sata." Podesio je aparate za taj skok. "Možete zauzeti vaše mjesto na platformi."

"To je sve?"

"Da, sve je tu osim potrebne energije. Ne bih mogao izvesti vaše premještanje sa naponom koji sam koristio za novčiće, ali pošto premještanje neće biti izvedeno to niti nijevažno."

Djelovao sam razočarano, što sam i bio. "Znači nemate sve što je potrebno za moje premještanje?"

Sve ste to govorili teoretski?"

"To nije istina, gospodine, ovo sve nije samo teoretski."

"Ali ako nemate dovoljan napon...?"

"Može se dovesti potreban napon ako baš inzistirate. Pričekajte!" Otišao je do kuta laboratorija i podigao telefonsku slušalicu. Telefon je izgleda bio postavljen zajedno sa laboratorijem; takav aparat nisam vidio još od moga zamrzavanja. Zatim je slijedila oštra rasprava s glavnim nadglednikom napajanja za sveučilište. Profesor nije bio ograničen pristojnošću u razgovoru; čak ju je mogao potpuno zaobići i biti gadniji sugovornik kada je koristio jednostavnije riječi. "Niti malo me ne zanimaju vaša mišljenja. Pročitajte vaše upute. Imam pravo na potpunu podršku kad god mi zatreba. Ili možda ne znate čitati? Trebamo li se sutra sastajati s rektorom da vam pročita? Ah? Znači, ipak znate čitati? Zna li i pisati?! Možda previše tražim od vas? Onda zapišite ovo: najveći napon koji možete postići za Thorton Memorial Laboratti za točno osam minuta. Ponovite."

Spustio je slušalicu. "Amateri!"

Otišao je do kontrolne ploče, napravio neke pripreme i čekao. S mjesta gdje sam stajao u kavezu mogle su se vidjeti kazaljke na mjernim uređajima kako su naglo poskočile do maksimuma i crvena se žaruljica upalila na kontrolnoj ploči. "Napon," izjavio je.

"I što se sada događa?"

"Ništa."

"To sam i mislio."

"Kako to mislite?"

"Kao što sam i rekao. Ništa se neće dogoditi."

"Mislim da vas ne razumijem. Nadam se da vas ne razumijem. Ono što sam želio reći je da se ništa neće dogoditi ako ne pritisnem ovaj prekidač na kontrolnoj ploči. Da ga pritisnem vi bi se našli trideset i jednu godinu i tri tjedna u prošlosti ili budućnosti."

"Ja još uvijek tvrdim da se ništa ne bi dogodilo."

Lice mu se naglo smrknulo. "Gospodine, mislim da ste proračunato ofenzivni."

"Nazovite to kako želite. Doktore, došao sam ovdje da bih provjerio što se krije iza fantastičnih govorkanja. Pa provjerio sam. Vidio sam kontrolnu ploču sa puno svijetlećih tipki; sve djeluje kao scenografija za neki filmski spektakl. Vidio sam mađioničarski trik s dva novčića. To baš i nije bio neki trik pošto ste novčiće sami odabrali i dali ih meni da urežem svoje inicijale; svaki osrednji mađioničar bi to znao učiniti. Čuo sam svakakve priče, ali to su ipak samo priče. Ono što vi tvrdite da ste izumili je nemoguće, što u Ministarstvu znaju. Vaš izvještaj nije stavljen na čekanje; stavljen je na hrpu pod natpisom 'Gluposti'. Izvade ga samo ponekad da bi se od srca nasmijali."

Izgledalo je kao da će ovaj jadni djedica doživjeti srčani udar na licu mjesta, ali morao sam potaknuti jedini refleks koji mu je još ostao, njegovu samodopadnost.

"Izađite van, gospodine. Izađite! Premlatitću vas golim rukama."

Bijes je već vladao njime i mislim da bi ostvario svoju prijetnju usprkos godinama, težini i psihičkom stanju. Odgovorio sam: "Ne bojim vas se, djedice. Niti taj vaš prekidač me ne plaši. Samo naprijed, pritisnite ga."

Pogledao je mene, a zatim prekidač, ali još uvijek nije ništa poduzimao. Namrštio sam se i rekao: "Sve je to prijevara, kako su mi dečki i rekli. Twitch, vi ste napuhani stari zajebant, samo ukras poput te vaše košulje. PukovnikThrushbottom je bio u pravu."

Toje bilo dovoljno.

POGLAVLJE 10

Dok je rukom kretao prema prekidaču pokušao sam mu viknuti da to ne učini, ali bilo je prekasno; već sam počeo propadati. Zadnja moja misao u agoniji bila je da ne želim nastaviti. Odbacio sam sve što sam imao i izmučio jadnog starčeka koji mi nije učinio ništa nažao - i nisam znao niti u kojem smjeru idem. Što je još gore, nisam bio siguran da li je moguće doći tamo gdje sam htio.

Zatim sam pao na zemlju. Mislim da nisam propao više od jednog metra, ali nisam bio spreman ni na to. Odjednom sam osjetio mučninu; pao sam poput vreće.

Čuo sam nečiji glas: "Otkud ste se, dovraga, vi stvorili?"

Bio je to čovjek svojih četrdesetak godina, ćelave glave, ali čvrsto građen i uredne vanjštine. Stajao je okrenut prema meni sa šakama naslonjenim na bokove. Izgledao je veliko i opasno, s ipak ugodnim licem koje je trenutno bilo ljuto zbog mene.

Uspio sam nekako sjesti i zaključio da sam na granitnom šljunku prepunom borovih iglica. Pored čovjeka stajala je žena, zgodna žena ugodnog lica, nešto mlađa od njega. Gledala me širom otvorenih očiju još uvijek ne mogavši doći do riječi.

"Gdje sam?" upitao sam blentavo. Želio sam to znati u vremenskom kontekstu, ali da sam drugačije pitao ne bi me razumjeli i nisam bio sam siguran da nisam u 1970-toj. Niti sam bio u 2001-oj; u 2001-oj su držali takve stvari na plažama pa nisam više bio siguran. Mora da sam krenuo u krivom smjeru. Niti jedno od njih nije nosilo ništa na sebi osim preplanule kože. Čak niti stiktit, ali to je izgleda njima bilo dovoljno. Nisu izgledali niti malo posramljeni.

"Jedno po jedno," pobunio se čovjek, "pitao sam vas otkud ste ispali?" Pogledao je prema gore. "Padobran vam nije zapeo za drveće, zar ne? U svakom slučaju, što radite ovdje? Ovo je privatni posjed; vama nije dopušten boravak ovdje. I što radite u tom kostimu?"

Nije mi izgledalo ništa čudno na mojoj odjeći pogotovo u usporedbi s njihovom. Nisam mu odgovorio. Različita vremena, različiti običaji – izgledalo je kao da ću imati gadnih problema.

Stavila je ruku na njegovo rame. "Nemoj, John," reče je nježno. "Izgleda povrijeđen."

Pogledao je prvo nju, a zatim mrko prema meni. "Jeste li povrijeđeni?"

Pokušao sam ustati i uspio u tome. "Mislim da je tek poneka ogrebotina, možda. Koji je danas datum?"

"Što? Ovo je prva nedjelja u svibnju, mislim da je treći svibnja. Je li tako Jenny?"

"Da, dragi."

"Slušajte," rekao sam nervozno, "dobio sam gadan udarac u glavu. Ošamućen sam. Koji je datum? Puni datum?"

"Što?"

Trebao sam držati jezik za zubima dok ne uspijem doći do nekog kalendara ili novina, ali nisam mogao izdržati. "Koja godina?"

"Vi ste stvarno dobro lupili. Godina je 1970." Primijetio sam da ponovo bulji u moju odjeću.

Osjetio sam olakšanje samim time što sam mogao stajati. Uspio sam. Stvarno sam uspio! Nisam čak niti kasnio. "Hvala," rekao sam. "Hvala vam jako puno. Ni sami ne znate koliko sam vam zahvalan." Još uvijek me gledao kao da će pozvati pojačanje, pa sam nervozno dodao: "Ispričavam se, ali izgleda da opet imam napad amnezije. Jednom sam - hm, izgubio punih pet godina svog života tako."

"Mogu misliti koliko je to uznemirujuće," rekao je polako. "Osjećate li se dovoljno jakim da odgovorite na par mojih pitanja?"

"Nemoj ga mučiti, dušo," rekla je polako. "Izgleda mi dobrodušno. Mislim da se samo malo zbunio."

"U redu. Kako ste dospjeli ovdje? I zašto ste obučeni tako?"

"Da vam iskreno kažem, nisam siguran kako sam dospio ovdje. I sigurno ne znam gdje sam. Omamljenost me uhvatila odjednom. A što se tiče moje odjeće... pretpostavljam da se to može pripisati osobnoj ekscentričnosti. Za razliku... od vašeg odjevanja, ili neodjevanja."

Pogledao je sebe i nasmiješio se. "Potpuno sam svjestan kako smo moja žena i ja odjeveni... ili neodjeveni... što bi pod određenim uvjetima zahtijevalo objašnjenje. Međutim, mi više volimo da se naši uljezi prvi opravdaju. Kako vidite vi ne pripadate ovdje, obučeni na

taj način, niti bilo koji drugi, dok mi pripadamo - ovakvi kakvi jesmo. Ovo je posjed Denver Sunshine Kluba."

John i Jenny Sutton bili su sofisticirani dobroćudni ljudi, koji bi i poplavu pozvali na čaj. John očigledno nije bio zadovoljan mojim mutnim odgovorima i želio je nešto više saznati, ali ga je Jenny zadržavala. Držao sam se priče o 'amneziji' i rekao da je zadnje što se sjećam bila sinoćnja večer koju sam proveo u Denveru u New Brown diskoteci. Napokon je progovorio: "Pa, vaša je priča vrlo zanimljiva, čak uzbudljiva do neke granice. Pretpostavljam da vas netko mogao automobilom dovesti iz sveučilišta i vi možete uhvatiti prvi autobus za Denver." Podigao je pogled. "Ali ako vas želimo odvesti do naših bungalova ljudi će postati vrlo znatiželjni."

Pogledao sam svoju odjeću. Bilo mi je vrlo nelagodno biti okružen razodjevenim ljudima potpuno odjeven . djelovalo mi je kao da samnom nešto nije u redu, a ne sa njima. "John... bi li se moj položaj imalo olakšao ako bih skinuo ovu odjeću sa sebe?" Ta činjenica me nije uzbuđivala; nikada nisam bio ni u jednom od nudističkih kampova, pošto me to nije privlačilo. Međutim, Chuck i ja smo proveli nekoliko vikenda u Santa Barbari i jedan u Laguna Beachu - na plažama samo gola koža ima smisla i ništa drugo.

Kimnuo je glavom. "Naravno da bi."

"Dušo," rekao je ženi, "mogli bismo ga primiti kao gosta."

"Hmm... može. Ljubavi moja, ti se prošetaj do ostalih. Daj svima do znanja da očekujemo gosta iz... od kuda ste, što da kažemo, Danny?"

"Iz Kalifornije. Los Angeles. Tamo živim." Skoro sam rekao 'Veliki Los Angeles', ali mi je u zadnjem trenutku sinulo da moram paziti na govor. 'Kino' više nije 'zgrabi'.

"Dakle iz Los Angelesa. To i 'Danny' je sve što trebamo; ne koristimo prezimena ukoliko ne moramo. Pa, dušo, ti proširi vijest kao da je to već odavno poznata činjenica. Reci im da za pola sata moraš biti na ulazu u kamp. Umjesto toga dođi ovdje s mojom torbom."

"Što će ti torba?"

"Da bi sakrili ovaj maskaradni kostim. Prilično je sumnjivi za nekoga kao što je Danny."

Ustao sam i odmah otišao skinuti se iza grmlja, pošto nisam trebao svlačionicu nakon što je Jenny otišla. Mora sam otići iza grma; nisam se jednostavno mogao skinuti pred njim i otkriti dvadeset tisuća dolara vrijedno zlato preko moga struka, po mojem slobodnom proračunu. Nije mi trebalo dugo, pošto sam se izvježbao skidajući ovaj kombinezon prvi puta u kupaonici prija par dana; presavinuo sam zlato i sve to umotao u odjeću. Kada sam izašao iz grmlja odjeća mi je bila u ruci i morao sam dobro glumiti da se ne bi otkrila prava težina moga paketa. John je sumnjivo gledao moju hrpicu, ali nije rekao ništa. Ponudio me cigaretama koje je nosio zalijepljene oko zgloba. Bila je to vrsta za koju sam mislio da je više neću vidjeti.

Pošto se nije sama zapalila, dopustio sam njemu da to učini. "Dobro," rekao je tiho, "sada kad smo sami, imate li mi nešto za reći? Zauzeću se za vas u klubu i moram biti siguran da nećete stvarati nikakve probleme."

Povukao sam dim i osjetio gorčinu u grlu. "John, sa mnom neće biti nikakvih problema. To je zadnja stvar koju bih želio učiniti."

"Hmm... pretpostavljam da je tako. Znači 'amnezija', ha?"

Razmislio sam otome. Bio sam u nemogućoj situaciji. Čovjek je imao pravo znati, ali gotovo sam siguran da neće vjerovati istini... ja ne bih da sam na njegovom mjestu. Bilo bi, međutim puno gore ako bi mi povjerovao; počeo bi me gledati onako kako ne želim. Kada bih ja bio pravi pošteni putnik kroz vrijeme u korist znanosti, vjerojatno bih tražio publicitet, ponio sa sobom nepobitan dokaz i tražio znanstvenike da to ispituju.

Ali ja nisam bio takav; bio sam samo maleni, sramežljivi građanin koji nije želio skretati pažnju na sebe. Jednostavno sam tražio svoja vrata u ljeto, što sam mogao neupadljivije.

"John, ne bi mi vjerovao i da ti kažem." "Hmm... moguće. Ipak, vidio sam čovjeka kako pada s visine i ipak prolazi bez težih povreda. Nosi nekakvu čudnu odjeću. Ne zna gdje je niti koji je datum. Da, čitao sam Chariesa Forta kao i mnogi, ali nisam niti mislio da ću naići na takav slučaj. Ne treba mi objašnjenja na najnižem mogućem nivou. Dakle?"

"John, nešto što si rekao ranije - nekako si se izrazio - potaklo me da pomislim da si odvjetnik."

"Jesam. Zašto?"

"Možemo li čisto poslovno razgovarati?"

"Tražiš da te primim kao klijenta?"

"Ako se želiš tako izraziti, da. U svakom slučaju trebam tvoj savjet."

"Pucaj. Poslovno."

"U redu. Iz budućnosti sam. Putnik kroz vrijeme."

Nekoliko trenutaka nije progovorio ni riječi. Ležali smo tamo ispruženi pod suncem. Ja sam to radio da bi mi bilo toplije; svibanj u Coloradu je sunčan, ali ipak svjež. John Sutton je, izgleda naviknut na to, samo grickao borovu iglicu.

"U pravu si," odgovorio je. "Ne vjerujem ti. Zadržat ćemo se na 'amneziji.'"

"Rekao sam ti da mi nećeš vjerovati."

Uzdahnuo je. "Recimo da ne želim vjerovati. Ne želim vjerovati niti u duhove ili reinkarnaciju, niti jednu od tih ESP čarolija. Volim jednostavne stvari koje mogu razumjeti. Mislim da je tako s većinom ljudi. Moj prvi savjet ti je da to zadržiš za sebe. Ne pričaj nikome o tome."

"To mi odgovara."

Okrenuo se na trbuh. "Mislim da bi bila dobra ideja spaliti tvoju odjeću. Naći ću ti nešto za obući. Gori li to?"

"Pa, ne baš lako. Prije će se rastopiti."

"Bolje bi bilo da sada navučеш cipele. Mi smo gotovo uvijek u cipelama, a ove tvoje mogu proći. Ako te netko pita za njih reci da su ručno izrađene. U medicinske svrhe."

"To i jesu."

"U redu." Počeo je odmotavati svoju odjeću prije negoli sam uspio reagirati. "Koga vraga!"

Bilo je već prekasno, pa sam mu dozvolio da odmotava do kraja. "Danny," rekao je drhtavim glasom, "je li ovo ono što mislim da je?" "Na što ti liči? "Na zlato."

"Da."

"Otkud ti?"

"Kupio sam ga."

Opipao ga je, iskušavajući mekoću kovine osjetljive poput kita, zatim je isprobao težinu. "Dovraga, Danny... slušaj me pažljivo."

Postaviću ti jedno pitanje i budi vraški oprezan kako ćeš mi odgovoriti, zato što ne želim klijente koji mi ne govore istinu. Odbacim ih, jer ne želim biti upleten u nekakve kriminalne djelatnosti. Da li si došao do ovoga legalnim putem?"

"Da."

"Možda nisi čuo za Zakon o zlatnim rezervama iz 1968?"

"Jesam. Do ovoga sam došao legalnim putem i namjeravam to prodati Denverskoj topionici, za dolare."

"Imaš li možda zlatarsku dozvolu?"

"Ne, John, rekao sam ti potpunu istinu, vjerovao ti meni ili ne. Tamo otkuda ja dolazim kupio sam ga sasvim normalno, kao što se kupuje grah. Sada to želim pretvoriti u dolare što je prije moguće. Znam da je nezakonito držati tako veliku količinu zlata. Kakve može posljedice imati po mene ako odem do topionice i tražim da mi to izvažu?"

"Ništa, ako gledamo dugoročno... i ako se ti budeš držao svojih priča o amneziji, ali u međuvremenu ti mogu popiti krv na slamku." Proučio je zlato još malo. "Mislim da bi bilo bolje da malo pričekaš da se stvar slegne."

"Da to negdje zakopam?"

"Ne moraš ići tako daleko, ali ako si mi rekao istinu onda si ovo našao u planinama. Tamo ambiciozni uvijek nađu fino zlato."

"Pa... kako god ti kažeš. Ne smeta mi malo dobroćudnih laži pošto je ovo sasvim legalno moje."

"Je li to laž? Kada si prvi put vidio ovo zlato? Koji je točno bio datum kada si došao u doticaj s njim?" Pokušao sam se sjetiti. "Bio je to isti dan kada sam napustio Yumu, što bi bilo... danas, trećeg svibnja 1970"

Kimnuo je glavom. "Znači, našao si ga u brdima."

Suttoni su ostajali u kampu do ponedjeljka ujutro, a ja sam odlučio ostati s njima. Ostali članovi kluba bili su prijateljski raspoloženi i nisu se niti malo zanimali za moje privatne poslove, što nisam očekivao od ovakve male prisne grupice. Kasnije sam saznao da se to smatra lijepim ponašanjem u ovome klubu, ali dotada su za mene bili najdiskretniji i najpristojniji ljudi koje sam upoznao.

John i Jenny su imali svoj bungalov, a ja sam spavao na pomoćnom ležaju u njihovom predsoblju. Bilo je friško prve noći.

Sljedećeg jutra John mi je dao majicu i traperice. Zlato je bilo zamotano u moju odjeću u prtljažniku njegovog automobila - a to je bio Jaguar Imperator. Rekao mi je da kao odvjetnik nije jeftina zvjerka, ali to se ionako dalo zaključiti iz njegovog ponašanja.

Ostao sam tako te noći kod njih i do utorka sam već imao nešto novaca. Nikada više nisam vidio ono zlato, ali u sljedećih nekoliko tjedana John mi je predao točnu protuvrijednost koliko je to zlato vrijedilo umanjenju za cijenu zlatarske dozvole. Znam da s topionicom nije nikada direktno surađivao, jer mi je uvijek davao potvrde od kupaca zlata. Od iznosa nije odvojio dio za svoje usluge i nikada mi nije pričao detalje.

Nije mi bilo važno. Kada sam napokon opet imao novaca, prihvatio sam se posla. Tog prvog utorka, 5. svibnja 1970., Jenny me provozala i našli smo mali stančić za mene u nekada skupoj četvrti. Napunio sam ga crtaćom pločom, malom radionicom i vojničkim krevetom i sve je to išlo jako glatko; stan je već imao instalacije s naponom, plin, vodu i toalet u kojem se moglo kontrolirati puštanje vode. Nisam tražio ništa više jer mi je svaki novčić trebao.

Bilo je zamarajuće i gubitak vremena ponovo crtati starim sistemom ravnalo-gumica i nisam imao ni minutu previše, tako da sam prvo napravio Dana za crtanje prije prerade Fleksibilnog Franka. Samo ovaj put će Frank biti Proton Pete, potpuno automatizirani, univerzalni aparat, tako dobro povezan da će moći obavljati sve operacije koje obavlja čovjek, ako su mu Thorsenove cijevi dobro isprogramirane. Znao sam da Proton Pete neće ostati u svom prvobitnom obliku; njegova pojava će izrasti u horde specijaliziranih aparata, ali sam želio njegove mogućnosti predvidjeti što je šire moguće.

Modeli ne moraju raditi da bi bili patentirani, dovoljni su nacrti i opisi. Ali trebao sam dobre modele, modele koji će raditi savršeno i kojima bi svatko mogao uočiti mogućnosti, jer bi ti aparati prodavali sami sebe, svojom praktičnošću i evidentnom ekonomičnošću uklopljenim u njih same radi lakše proizvodnje. Tako bi postali i dobra investicija. Patentni ured je pretrpan aparatima koji rade, ali su beskorisni komercijalno.

Rad je istovremeno išao i brzo i polako; brzo, zato što sam točno znao što želim dobiti, polako, zbog toga što nisam imao pravu

radionicu i nikakvu pomoć. Trenutno sam bio posegnuo duboko u svoju dragocjenu gotovinu da bih iznajmio neke strojeve za rad i tada je krenulo bolje. Radio sam kao manijak od doručka do potpune iscrpljenosti, sedam dana u tjednu, izuzev naravno jedan vikend u mjesecu kada sam s Johnom i Jenny odlazio u nudistički kamp u blizini sveučilišta. Do prvog rujna su oba modela radila zadovoljavajuće i bio sam spreman za izradu crteža i opisa. Dizajnirao sam i proizveo zaštitne pločice za oba dva modela, a pokretne dijelove kromirao; to su bile jedine stvari koje sam nisam mogao izvesti, pa je zaboljelo što moram davati novce, ali bez toga se uopće nije moglo. Izuzetno dobro sam se okoristio komponentama koje sam mogao naći u katalogima; sam ih nikako ne bih mogao proizvesti, niti bi bile od ikakve komercijalne koristi tako da sam uspio, a i nisam imao dovoljno novaca za takve investicije.

Nisam imao previše vremena za lutanja okolo, što mi je savršeno odgovaralo. Jednom, dok sam kupovao servo-motor, naletio sam na poznanika iz Kalifornije. Pozvao me i ja sam mu se odazvao prije negoli sam stigao razmisliti. "Hej, Dan! Danny Davis! Tko bi rekao da ću na tebe naletjeti ovdje. Mislio sam da si u Mojaveu!"

Rukovali smo se. "Ovo je samo kratko poslovno putovanje. Vraćam se za par dana."

"Ja se vraćam večeras. Nazvaću Milesa i reći mu sam naletio na tebe."

Pogledao sam ga zabrinuto. "Molim te, nemoj." „

"Zašto ne? Zar ti i Miles niste više kompići kao što ste bili?"

"Pa... slušaj Mort, Miles ne zna da sam ovdje. Trebao bih biti poslovno u Albuquerqueu, ali sam doletio ovdje iz čisto osobnih stvari. Razumiješ me? Ovo nema veze s tvrtkom i ne želim o tome raspravljati s Milesom."

Pogledao me značajno. "Problemi sa ženskom?"

"Pa... da."

"Muž u blizini?"

"Moglo bi se tako reći."

Munuo mu pod rebra i namignuo. "Nemaš problem, Stari Miles je popriličan puritanac, zar ne? U redu. Šutjet ću ovaj put, a ti ćeš za

mene jednom drugom prilikom, je li dobro?"

Ušutkao bih ja tebe najrađe lopatom, pomislim, četverorazredni guzičaru. Mort je bio ona vrsta beskorisnog trgovačkog putnika koji je veći dio svojih putovanja provodio zavodeći konobarice nego prodajući.

Ali počastio sam ga pićem i našopao ga bajkicama o udanoj ženi i naslušao se njegovih sličnih, nesumljivo jednako izmišljenih avanutra. Rukovali smo se i razišli. Jednom drugom prilikom sam pokušao častiti i drTwitchella, ali je ovaj to odbio.

Sjeo sam slučajno pored njega u kafiću na uglu Ulice Champa i primijetio ga u ogledalu. Prvi nagon mi je bio da se sakrijem ispod stola dok ne ode.

Zatim sam se sabrao zaključivši da je od svih ljudi kojih se trebam plašiti u 1970-oj on najbezopasniji. Ništa nije moglo krenuti loše zato što... mislim ništa nije. Ne - prestao sam pokušavati smisliti pravu rečenicu. Ako bi ikada putovanje kroz vrijeme postala komercijalna stvar, gramatici bi se trebala dodati hrpetina novih vremena da bi se mogle opisati refleksivne situacije - konjugacije prema kojim bi vremena korištena u francuskoj književnosti i latinskom jeziku bila savršeno lagana. Bilo kako bilo, prošlost ili budućnost ili nešto sasvim drugo, Twitchell nije bio nikakva opasnost za mene. Mogao sam se opustiti.

Proučavao sam njegovo lice u odrazu ogledala, pitajući se da li sam ga možda zamijenio s nekim, ali nije bilo tako. Twitch nije imao jedno od dvanaest standardnih oblika lica kao ja; imao je oštre, samouvjerene, pomalo arogantne i čak zgodne crte lica koje bi dobro stajale Zeusu. Pamtio sam to lice kao ruševinu, ali nije bilo nikakve sumnje - i stresao sam se u sebi prisjećajući se starog genijalca i kako sam postupio prema njemu. Pitao sam se kako bih mu to mogao nadoknaditi.

Twitchell je primijetio da ga promatram u ogledalu i okrenuo se. "Nešto nije u redu?"

"Ne. Hm... vi ste dr. Twitchell, zar ne? Sa sveučilišta?"

"Denverskog sveučilišta, da. Poznajem li vas?"

Skoro mi je izletjelo, zaboravivši da će tek te godine predavati na sveučilištu. Razmišljanje u dva smjera može biti gadno. "Ne,

doktore, ali sam slušao neka predavanja. Može se reći da sam jedan od obožavatelja."

Usta su mu se razvukla u poluosmijeh, ali nisu dalje od toga. Iz te i još nekih gesti zaključio sam da je već dobio onu veliku samodopadnost; bio je već tada siguran u sebe i tražio samo svoje odobrenje. "Sigurni ste da me niste zamijenili s nekom filmskom zvijezdom?"

"Naravno! Vi ste dr. Hubert Twitchell... veliki fizičar."

Ponovo je trznuo usnama. "Recimo samo da sam fizičar. Ili to pokušavam biti."

Čavrljali smo neko vrijeme i pokušao sam ga zadržati i nakon što je završio svoj sendvič. Rekao sam da bi mi bila čast ako bih ga mogao počastiti pićem. Odmahnuo je glavom. "Rijetko pijem, a pogotovo ne prije mraka. Hvala vam svejedno. Baš mi je drago što sam vas upoznao. Navratite u moj laboratorij ako ikada budete vraćali do fakulteta."

Rekao sam da hoću.

Ali ovaj put nisam radio greške u 1970. (drugi put je ipak lakše) jer sam znao gdje su, a većina ljudi koja bi me mogla prepoznati nalazila se u Kaliforniji. Odlučio sam da ću se, ukoliko naletim na nekoga poznatog, praviti blesav - nema smisla kockati se.

Ali male stvari mogu također praviti probleme. Na primjer, kada sam se uhvatio patent zatvaračem, pošto sam već bio navikao na ugodniju i praktičniju stiktitnu odjeću. Puno je takvih stvari bilo koje sam uzeo zdravo za gotovo nakon samo šest mjeseci boravka u budućnosti. Brijanje - morao sam se ponovo vratiti brijanju. Jednom sam se čak uspio i prehladiti. Taj prokleti duh prošlosti zbog kojeg vam ponavljam da se odjeća može namočiti za vrijeme kiše. Volio bih da su oni dragocjeni esteti, koji kritiziraju napredak i trabunjaju o superiornoj ljepoti prošlosti, bili sa mnom - tanjuri koje treba prati, košulje koje treba peglati, prozori u kupaonici koji se zamagle baš onda kada ih najviše trebaš, nosevi koji cure, prljavština pod nogama, u plućima - navikao sam na bolje uvjete života i 1970-tu sam doživljavao kao seriju majušnih frustracija dok se na njih ponovno ne naviknem.

Ali pas se navikne na svoje buhe, pa sam tako i ja. Denver 1970. bio je jako mirno mjesto s nekim okusom starine; vremenom

mi je postao jako drag. Ništa zajedničko nije imao (u budućnosti) s labirintom Novog Plana kada sam stigao (ću stići) u njega iz Yume; tada je još uvijek imao manje od dva milijuna ljudi, još uvijek je imao autobuse i osnovni automobilski promet po ulicama - još uvijek je imao ulice; nisam imao nikakvih problema u pronalaženju Ulice Colfax.

Denver se, u budućnosti, još uvijek navikavao biti sjedištem vlade i nije bio pretjerano sretan zbog toga, poput dječaka koji je po prvi put obukao odijelo. U njegovom duhu su se još uvijek mogle naći muške čizme s visokom petom i western stil života iako je znao da će vremenom morati odrasti u međunarodnu metropolu, s ambasadama i špijunima i svjetski poznatim restoranima. Grad se nepravilno proširio u svim smjerovima da bi udomio sve birokrate, sobare, tajnice i pomoćnike; građevine su bile građene takvom brzinom da je postojala vrlo velika mogućnost da neka krava ostane zatočena među novonastalim zidovima. Bilo kako bilo, grad se proširio samo nekoliko kilometara od Aurore prema istoku, Hendersona prema zapadu i Littletona prema jugu - još uvijek se moglo naići na otvoren prostor kada se kretalo prema zrakoplovnoj akademiji. Na zapadu, grad se počeo penjati uzbrdo i federalni uredi su se počeli ukopavati u planini.

Sviđao mi se Denver za vrijeme premještanja vlade, lako mi to nije umanjilo želju da se što prije vratim u svoje vrijeme.

Probleme su mi uvijek stvarale male stvari. Kada su me zaposlili u Pomoćnici d.d. morao sam na detaljno sređivanje zuba. Nisam više očekivao susrete sa zubarima. Međutim u 1970-oj nisam imao anti-karijes pilule tako da sam ubrzo zaradio rupu u zubu, poprilično bolnu i nisam je mogao ignorirati. I tako sam otišao zubaru. Naravno zaboravio sam što mi on može vidjeti u ustima. Žmirkao je očima, okretao svoje ogledalce u mojim ustima i odskočio. "Tako mi svih fileka ovoga svijeta! Tko vam je sređivao zube?"

"Huf himno?"

Izvadio mi je sisaljku iz usta. "Tko? I kako?"

"Mislite na zube? To je bio neki eksperimentalni rad dok sam bio u ... Indiji."

"Kako su to izveli?"

"Otkud bih ja to znao?"

"Hmmm ... pričekajte minutu. Ovo moram slikati." Počeo je petljati oko svoje rentgenske aparature. "A, ne," pobunio sam se. "Samo vi očistite tu rupicu, začepite ju i ostavite me na miru."

"Ali -"

"Žao mi je doktore, ali nemam vremena za to."

Napravio je kako sam tražio, zastajkujući tu i tamo da bi ponovo proučio čudo u mojim ustima. Na kraju sam mu platio ne ostavljajući svoje ime. Pretpostavljam da sam mu mogao dozvoliti da mi snimi zubalo, ali zataškavanje mi je već postalo refleks. Ne bi bilo nikakve štete, pošto mu rentgen ne bi otkrio ništa novo, a ja o tome ništa nisam znao.

Povratak u prošlost je bila idealna solucija za ispravljanje nekih grešaka. Dok sam se znojio šesnaest sati dnevno sređujući Proton Petea i Dana za crtanje uspio još nešto usput napraviti. Radeći anonimno kroz odvjetnički ured našao sam privatnog detektiva koji mi je iskopao Bellinu prošlost. Snabdjeo sam ga njenom adresom, vozačkom dozvolom i registarskim brojem automobila (pošto je poznata stvar da se otisci prstiju najlakše mogu naći na volanu) i natuknuo mu da je vjerojatno bila negdje već udavana ili je možda imala policijski dosje. Morao sam budžet za to drastično smanjiti; nisam si mogao priuštiti pravo istraživanje kakvo se može vidjeti u filmovima.

Kada mi odgovor nije stigao za deset dana pozdravio sam se s novcem, ali par dana kasnije stigla mi je debela omotnica u Johnov ured.

Belle je bila jako vrijedna. Rodila se šest godina ranije nego što nam je rekla i prije osamnaeste se već dva puta udavala. Prvi brak se nije brojao pošto je čovjek već bio oženjen; a kako se razvela od drugoga, agencija to nije pronašla.

Nakon toga se navodno četiri puta udavala, iako je opet jedan slučaj bio nejasan; izgleda da je glumila 'ratnu udovicu'. Jednom je bila razvedena, a jedan od muževa joj je preminuo. Mogla je još uvijek biti 'vezana' za ostale.

Policijski dosje bio joj je podugačak i zanimljiv, mada je samo jednom kažnjavana, u Nebrasci, i tada je puštena uvjetno. Do tih se podataka došlo na osnovu otisaka prstiju, jer čim je izašla iz pritvora

promijenila je ime i zatražila novi broj zdravstvenog osiguranja. Detektiv je želio znati da li da obavijesti nadležne organe o tome.

Rekao sam mu da se ne trudi oko toga; tražili su je već devet godina, za krivično djelo varanja na kartama. Pitao sam se što bi bilo kada bih ju prijavio? Previše bi to utjecalo na budućnost. Malo sam zakasnio s crtežima i listopad mi je već bio za vratom. Imao sam još uvijek samo polovne opise, pošto su morali biti usko povezani s crtežima, a nisam ništa učinio u vezi s pravima. Što je bilo još gore nisam pokrenuo nikakve dogovore da se održi sve ovo što namjeravam napraviti; to nisam mogao učiniti dok nisam imao sve papire gotove, niti sam imao vremena stupiti kontakt s ljudima. Počeo sam se pitati nije li bila greška što sam samo trideset i jednu godinu išao u prošlost? Zaključio sam da sam podcijenio vrijeme koje mi je bilo potrebno za dizajniranje aparata.

Moje igračke nisam pokazivao prijateljima, Suttonima, zato što sam želio tajnovitost, već zato što nisam želio gubiti vrijeme na nepotrebnim razgovorima i savjetima dok nisam bio potpuno gotov. Odlučio sam s njima otići u kamp zadnje subote u rujnu. Pošto sam kasnio sa poslom radio sam do kasno u noć dan prije i probudio se uz zvuk odvratne budilice da bih se mogao obrijati i spremi prije njihovog dolaska. Zaustavio sam tu sadističku spravicu i zahvalio Bogu da toga nema u 2001., zatim se obukao i oteturao do obližnje telefonske govornice da im javim da neću moći krenuti jer moram raditi.

Jenny se javila: "Dan, radiš previše. Vikend daleko od svega toga će ti biti koristan."

"Ne mogu se odvojiti od toga. Moram. Žao mi je." John se javio sa drugog telefona i upitao: "Kakve su to gluposti?"

"Moram raditi, John. Jednostavno moram. Pozdravite ljude u moje ime."

Vratio sam se u stan, spalio koji tost, dezintegrirao koje jaje i sjeo za Dana za crtanje.

Za sat vremena su mi zalupali po vratima.

Nitko od nas nije tog vikenda otišao u planine. Umjesto toga demonstrirao sam im rad mojih aparata. Jenny nije bila previše impresionirana Danom (to na kraju i nije aparat za žene, osim ako su

same inženjeri), ali oduševila se Proton Peteom. U kući je imala Pomoćnicu model U i odmah je uočila koliko više može Pete.

Ali John je uočio važnost Dana. Kada sam mu pokazao kako se mogu potpisati pritiskom samo na jednu tipku - moram se malo pohvaliti - podigao je obrve sa zanimanjem. "Kompa, izbacit ćeš tisuće crtača s posla."

"Ne, neću. Nedostatak inženjerskih talenata svake godine sve više raste; ova stvarčica će samo popuniti prazninu. Za jednu generaciju vidjet ćeš ovako nešto u svakom inženjerskom i arhitektonskom uredu po cijeloj zemlji. Biti će izgubljeni bez ovoga kao što bi mehaničar bio bez svojeg alata."

"Govoriš kao da si to sve vidio."

"Ja to jesam vidio."

Pogledao je Proton Petea koji je čistio moj radni stol - i vratio se na Dana. "Danny,... nekada stvarno mislim da si mi rekao istinu... znaš, onoga dana kada smo te našli."

Slegnuo sam ramenima. "Nazovi to vidovitošću... ali stvarno to znam. Siguran sam. Je li važno?" "Pretpostavljam da nije. Što sada planiraš s time?"

Namrštio sam se. "Tu je problem, John. Dobar sam inženjer i prilično dobar mehaničar kada zagusti, ali kao biznismen sam nula; to me već jednom stajalo glave. Nisi nikada petljao po patentnom zakonu?"

"Rekao sam ti to već prije. Ovo je posao za specijalca."

"Poznaješ li kojeg poštenog? Uz to lukavog k'o lisicu? Došao sam do etape kada mi je potreban jedan takav. Trebao bih osnovati korporaciju koja bi se bavila time. I smisliti nešto s financijske strane. Ali nemam toliko vremena; vrijeme me očajno pritišće."

"Zašto?"

"Dolazim na točku s koje sam krenuo."

Sjeo je i par trenutaka nije rekao niti riječi. "Koliko vremena?" napokon je progovorio.

"Otprilike devet tjedana. Devet tjedana od sljedećeg četvrtka, da budemo točni."

Pogledao je ta dva aparata, pa ponovo mene. "Bolje bi ti bilo da napraviš novi raspored. Čini mi se da ti treba devet mjeseci, a ne

tjedana. Čak ni do tada nećeš biti u proizvodnji - za sada se samo pregrupiraj; uz puno sreće..."

"John, ne mogu."

"To ti i ja mogu reći."

"Hoću reći, da ne mogu preurediti raspored. To je izvan moje kontrole... za sada." Stavio sam dlanove na lice. Bio sam mrtav od umora, što s manje od pet sati sna u zadnjih nekoliko dana nije ni bilo čudo. U kakvom sam stanju bio već sam počinjao vjerovati u one priče o 'sudbini' - protiv koje se čovjek može boriti koliko hoće, ali je ne može pobijediti.

Pogledao sam ga. "Možeš li ti to srediti?"

"Što? Koji dio?"

"Sve. Ja sam učinio sve što sam znao."

"Ovo je velika stvar, Dan. Mogao bih te opljačkati do zadnje kinte. Toga si svjestan? A ovo može biti zlatni rudnik."

"Ovo je zlatni rudnik. Znam to."

"Onda zašto vjerovati meni? Bolje bi ti bilo da me zadržiš samo kao odvjetnika. Plaćaš za informacije." Pokušao sam razmišljati dok mi je glava pucala. Jednom prije sam već imao partnera - ali dovruga, koliko god se puta opečeš svejedno moraš vjerovati ljudima. U suprotnom ostaješ kao pustinjač u svojoj pećini, uvijek spavajući jednim okom otvorenim. Nije bilo načina da se ovo odigra na sigurnu kartu; samom činjenicom što si živ stavljaš se u opasnu poziciju... na kraju uvijek fatalnu.

"Dovruga, John, znaš ti već dobro odgovor na to. Vjerovao si mi. Sada ponovo trebam tvoju pomoć. Hoćeš li mi pomoći?"

"Naravno da hoće," Jenny je dodala nježno, "iako nisam čula o čemu pričate. Danny, može li ovo tvoje čudu prati suđe? Sve suđe koje imaš je prljavo."

"Što, Jenny? Pa, pretpostavljam da može. Naravno da može."

"Reci mu onda, molim te. Želim to vidjeti."

"Oh, nisam ga još programirao za to. Raditi će to ako tako želiš, ali za to mi treba nekoliko sati. Naravno, nakon toga će to moći uvijek raditi. Ali za prvi put... vidiš, pranje da zahtijeva korištenje određenih mogućnosti. To je posao za koji je potrebno rasuđivanje, za razliku od prijenosa cigli ili vožnje kamiona."

"Bože! Tako mi je drago da sam napokon naišla na nekoga tko razumije kućne poslove. Jesi li čuo što je rekao, dušo? Nemoj sada odustati. Nauči ga odmah, Danny. Suđe ću sama oprati." Pogledala je okolo. "Danny, živiš u svinjcu, ako ćemo blago govoriti."

Da vam iskreno kažem nisam se niti sjetio uposliti Petea da mi radi po kući. Toliko sam bio zaokupljen činjenicom da mora raditi za druge ljude i kako ću te ljude naučiti da ga koriste, a svoju prašinu sam skupljao metlom ili ju nisam niti dirao. Sada sam ga punio obvezama koje je Frank obavljao, a prije sam već spomenuo da Pete ima trostruko veći kapacitet.

Sad sam se mogao time pozabaviti, jer je John preuzeo papirologiju.

Jenny je pretipkavala opise; John je našao odvjetnika za patente za pomoć oko registracije Petea. Nisam znao da li mu John plaća u gotovini ili obećava dio zarade; nikad ga nisam to pitao.

Sve sam mu prepustio, uključujući preraspodjelu zarade; ne samo da mi je dao prostor za rad, već sam razmišljao da ako već sada ima sve na raspolaganju, neće nikada doći u napast da mi učini ono što je Miles učinio. Iskreno, nije me bila briga; novac sam po sebi mi nije bio važan. Mogao sam vjerovati Johnu i Jenny ili potražiti pećinu i ostati neispavan do kraja života.

Inzistirao sam samo na dvije stvari. "John, mislim da bi tvrtku trebalo nazvati 'Aladdin Autoengineering Corporation'."

"Previše je zvučno. Što fali 'Davis & Sutton'?"

"Tako mora biti."

"Tako? Je li to opet tvoja vidovitost na djelu?"

"Mogla bi biti, mogla bi biti. Koristit ćemo slogan Aladdina kako trlja svoju svjetiljku i duh se stvara i nje. Nacrtat ću ti grubu skicu. I još jedna stvar: mora biti u Los Angelesu."

"Što? Sada si otišao predaleko. Ako još uvijek želiš da ti ja vodim. Što fali Denveru?"

"Ništa mu ne fali, stvarno je to lijep grad, ali to nije dobar grad za pokretanje tvornice. Odabereš neko dobro mjesto i ujutro drugog dana otkriješ da su vladine ekipe srušile što si izgradio i sve stoji dok ne pronađeš novu lokaciju. Osim toga, radna snaga ovdje nije zadovoljavajuća, dobri materijali moraju se dopremati s druge strane, ovdje se može naći samo roba slabije kvalitete. Los Angeles ima

neograničenu količinu dobre radne snage, čak štoviše stalno pristižu novi ljudi. Los Angeles je luka Los, Angeles je...

"A što se tiče smoga? Mislim da to nije vrijedno."

"Smog će ubrzo oni srediti. Vjeruj mi. A zar nisi primijetio da se i u Denveru skuplja sve više smoga?" "Pričekaj malo, Dan. Već si mi dao do znanja da ću sve ovo ja voditi dok ćeš ti ići svojim putem. U redu, slažem se s tim, ali ja moram imati neke svoje uvjete za rad."

"Tako to mora biti."

"Dan, nitko tko je pri zdravoj pameti neće se seliti iz Kolorada u Kaliforniju. Tamo sam bio stacioniran za vrijeme rata; razumijem. Uzmimo Jenny za primjer; ona je rođena Kalifornijka, to je njena prikrivena sramota. Ne bih je mogao dobiti da se vrati nazad ni za što na svijetu; Ovdje imamo zime, promjene godišnjih doba, svježiji planinski zrak, veličanstveno Jenny ga je pogledala. "Ne bi se baš moglo reći da se nikada ne bih vratila tamo."

"Što kažeš, dušo?"

Jenny je tiho plela. Nikada nije progovarala ako nije imala što za reći. Spustila je svoje pletivo, što je bio dobar znak. "Ako bismo se preselili tamo mogli bismo se učlaniti u Oakdale Klub; imaju otvorene bazene tijekom cijele godine. Baš sam o tome razmišljala kad sam prošlog vikenda primijetila led na bazenu u okolici sveučilišta."

Ostao sam tamo do večeri, drugog prosinca 1970, do zadnjeg mogućeg trenutka. Bio sam prinuđen posuditi od Johna tri tisuće dolara - cijene po kojima sam ovdje plaćao komponente bile su skandalozne - ali ponudio sam mu svoje dionice kao jamstvo. Dopustio mi je da potpišem taj prijepis, a zatim ga poderao i bacio u smeće. "Vratit ćeš mi kada budeš mogao."

"Biti će to za trideset godina, John."

"Za koliko?"

Skupio sam papiriće. Nije nikada, do te večeri, od mene tražio da mu ispričam cijelu priču.

Rekao sam mu da bi bilo vrijeme da čuje cijelu priču. "Hoćemo li probuditi Jenny? Mislim da i ona ima pravo na istinu."

"Hmm... ne. Neka se naspava dok ti ne budeš kretao. Jenny je jako jednostavna osoba, Dan. Njoj nije bitno tko si i odakle si, važno je da joj se sviđaš. Ako misliš da je to pametno, prepričaj ću joj sve kasnije."

"Kako god želiš." Pustio me da ispričam sve, prekidajući me samo da bi napunio čaše - moju sokom od đumbira. Kada sam došao do točke kada sam se stvorio ispred njih, rekao sam: "To bi bilo to. Iako sam se zbunio kod pada jer kada sam kasnije proučavao mjesto gdje sam se stvorio zaključio sam da nisam mogao pasti više od pola metra. Da su - kada budu - prelazili buldožerima pri gradnji laboratorija samo metar dublje završio bih živ zakopan. Vjerojatno bih ubio i vas dvoje, ako ne bih i cijelu državu digao u zrak. Ne znam što bi se točno desilo da se jedna masa materijalizira unutar druge mase."

John je i dalje mirno pušio. "Pa," pitao sam ga, "što kažeš na to?"

"Danny, rekao si mi puno stvari o tome kako će Los Angeles mislim Veliki Los Angeles - izgledati. Reći ću i što mislim tek kada to doživim."

"Sve je točno. Izuzev manjih stvari koje sam možda zaboravio."

"Hmm... stvarno sve iz tvojih usta zvuči logično. Ali svejedno mislim da si jedini luđak s kojim se mogu složiti. Nije da te to hendikepira kao inženjera... ili kao prijatelja. Svejedno mi se sviđaš. Kupit ću ti novu jaknu za Božić."

"Kako god ti želiš."

"Ja moram tako. Druga solucija bi mi bila da trčim krug po sobi i vrištim da sam lud... a to bi stvorilo velike probleme za Jenny." Pogledao je na sat. "Vrijeme je da je probudimo. Skalpirala bi me da joj ne pružim šansu da se oprost od tebe."

"I ja mislim da bi bilo tako."

Odvezao me do aerodroma Denver International, Jenny me poljubila u obraz za oproštaj. Uhvatio sam avion za Los Angeles u jedanaest sati.

POGLAVLJE 11

Sljedeće večeri, trećeg prosinca 1970., taksist me dovezao i ostavio u ulici do Milesove poprilično rano, pošto nisam znao kada sam tamo točno došao prvi puta. Već je bio pao mrak, ali sam vidio samo Milesov automobil ispred kuće tako da sam se sakrio u grmlje otkuda mogu dobro vidjeti ulaz i čekao.

Dvije cigarete kasnije primijetio sam da drugi automobil prilazi kući i gasi svjetla. Pričekao sam par minuta i požurio prema njemu. Bio je to moj auto.

Nisam imao ključeve i zbog toga me nije hvatala panika; uvijek sam prepun inženjerskih misli zaboravljao ključeve od auta tako da sam rezervne držao u prtljažniku. Sada sam ih izvadio i ušao u vozilo. Parkirano je bilo na uzbrdici pa ga nije bio problem odgurati bez paljenja motora malo niže gdje sam ipak upalio svjetla i motor i otišao u susjednu ulicu koja je izbijala na Milesovu garažu.

Garaža je bila zaključana. Pogledao sam unutra kroz prljavo staklo i primijetio priliku pod pokrivačem. Po obliku sam znao da je to moj stari prijatelj Fleksibilni Frank.

Vrata garaže nisu bila građena da bi se opirala čovjeku oboružanom pajsrom i odlučnošću - barem ne u Kaliforniji 1970. Trebalo je samo par sekundi. Rastavljanje Franka na dijelove i prenošenje u auto trajalo je već duže. Ali prvo sam provjerio da li su crteži i nacrti tamo gdje sam mislio da su - i stvarno su bili tamo. Izvukao sam ih i bacio na stražnje sjedalo auta, a zatim utovario Franka. Nitko nije bolje od mene znao kako rastaviti Franka i sama činjenica da me nije bilo briga koliko ću štete napraviti puno je ubrzala stvari. Svejedno, trebalo mi je gotovo sat vremena da sve ukrcam.

Baš kada sam utrpao iz kolica zadnji komad u prtljažnik i zatvorio ga, čuo sam Peteovo oplakivanje. Prokleo sam vrijeme koje sam potrošio na rastavljanje Franka i požurio u dvorište s druge strane kuće. Tada je bitka počela.

Obećao sam sam sebi da ću ovaj put uživati u svakoj sekundi Peteove pobjede, ali nisam mogao ništa vidjeti. Stražnja vrata su bila

otvorena i svjetlost je probijala kroz zavjesu na njima, ali dok sam mogao čuti sve zvukove strke i razbijanja, Peteov ratni poklič i Belline vriskove, nisu se niti jednom udostojili doći na mjesta koja sam ja mogao vidjeti iz svoje pozicije. Tako sam se približio stražnjim vratima u nadi da ću vidjeti barem dio makljaže.

Prokleta stvar je bila zatvorena lancem! Bila je to jedina stvar koja nije išla po planu. I tako sam panično prišao vratima, izvadio nož iz džepa, slomio nokat pokušavajući ga otvoriti i uspio skinuti lanac s vrata taman na vrijeme da vidim kako Pete leti kroz njih poput kaskadera koji probija ramenom zid.

Otkotrljao sam se u ruže. Ne znam da li su Miles i Belle pokušali izaći za Peteom van. Ne vjerujem; niti bih toliko riskirao na njihovom mjestu, ali bio sam previše zauzet skidanjem trnja da bih to primijetio.

Kada sam bio ponovo na nogama polagano sam, sakriven grmljem od navale svjetlosti koja je probijala kroz vrata. Tada sam prišao stražnjem djelu kuće. Sada je samo trebalo pričekati da se Pete smiri. U tom trenutku ga ne bih dirao, pogotovo ga ne bih pokušao dići. Poznajem ja mačke.

Svaki put kada bi prošao pored mene, tražeći ulaz u kuću i mijaučući svoj poziv na rat, pokušao sam ga nježno dozvati. "Pete. Dođi, Pete. Polako. Sve je u redu."

Znao je da sam tamo i dvaput me pogledao, ali me u biti ignorirao. S mačkama treba polako; imao je važnijih poslova od maženja s taticom, ali znao sam da će mi doći kada se malo smiri.

Dok sam tako čekao, čuo sam vodu iz kupaonice i zaključio da su se otišli srediti i ostavili me u dnevnoj sobi. Tada mi je pala zastrašujuća ideja na um: što bi se desilo ako bih se ušuljao unutra i prerezao vrat samom sebi? Ali potisnuo sam to; nisam bio znatiželjan niti suicidalno nastrojen u završnom eksperimentu, iako su okolnosti bile matematički intrigantne.

Nikada mi sve to nije bilo jasno.

Osim toga, nisam želio ulaziti unutra nizašto na svijetu. Mogao bih naletjeti na Milesa - a nisam želio razmirice s mrtvim čovjekom.

Pete je napokon zastao tri koraka ispred mene. "Frrr?" rekao je misleći pri tom: "Idemo zajedno unutra i raščistimo to s njima. Ti ih

lupaj odozgo, a ja ću odozdo." "Ništa od toga, prijatelju. Tulum je završio." "Mrnjao!"

"Vrijeme je za polazak, Pete. Dođi svom Dannyju."

Sjeo je mimo i počeo se čistiti. Kada je ponovo podigao pogled čekale su ga ispružene ruke u koje je spremno uskočio. "Frrmrnj?" "Gdje si bio ti kada je frka počela?"

Odnio sam ga do auta i ubacio na vozačevo sjedalo i koje je jedino ostalo nezatrpano. Onjušio je aparaturu na svom mjestu i nezadovoljno frknuo. "Moraćeš mi sjediti u krilu. Ne budi toliko izbirljiv." Upalio sam svjetla i krenuli smo. Krenuli smo prema istoku u smjeru Velikog Medvjeda i kampa za djevojčice. U prvih deset minuta vožnje uspio sam raščistiti Peteovo mjesto i on se prebacio na njega, što nam je u svakom slučaju bolje odgovaralo. Kada sam nekoliko minuta kasnije uspio doći do nacрта zaustavio sam automobil i ubacio ih u najbližu košaru za smeće. Kolica sam se riješio tek kada smo ušli u planine i to bacivši ih s litice; proizvela su u padu zanimljive zvučne efekte.

Negdje oko tri ujutro skrenuo sam s glavne ulice prema motelu u blizini kampa, gdje sam previše platio za sobu. Pete je gotovo sve pokvario izdižući svoju glavu i komentirajući nešto vlasniku koji se pojavio.

"Kada," pitao sam, "stiže jutarnja pošta iz Los Angelesa?"

"Helikopter s poštom stiže točno u sedam i trinaest."

"Odlično. Možete li me probuditi oko sedam?"

"Gospodine, ako si ne možete priuštiti više sna od četiri sata mora da ste gori od mene, ali svejedno ću vas zapisati u knjigu."

Do osam smo Pete i ja doručkovali, obrijali se i otuširali. Pregledao sam ga na danjem svjetlu i zaključio da je iz bitke izašao samo s nekoliko modrica. Odjavili smo se i zaputili malom cesticom prema kampu. Kamion ujaka Sama skrenuo je trenutak ispred mene; zaključio sam da je ovo moj dan. Nikada u životu nisam vidio toliko djevojčica na jednom mjestu. Izgledale su slične poput mačića u svojim jednakim uniformama. One koje sam mimoišao željele su vidjeti Petea iako je većina stidljivo gledala izdaleka. Otišao sam do kolibe na kojoj je pisalo 'zapovjedništvo', gdje sam razgovarao s djevojčicom koja, po svome uvjerenju, definitivno više nije bila djevojčica.

Bila je prvo sumnjičava; nepoznati čovjek koji traži dopuštenje da posjeti djevojčice koje lagano postaju djevojke uvijek treba biti sumnjiv.

Objasnio sam joj da sam djetetov ujak, Daniel B. Davis imenom, i da imam poruku za tu djevojčicu u vezi njene obitelji. Izjavila je da posjetitelji koji nisu roditelji mogu doći samo u pratnji roditelja u vrijeme posjeta, što je bilo oko četiri sata.

"Ne trebam osobno posjetiti Fredericu, ali joj moram prenijeti poruku koja je izuzetno važna."

"U tom slučaju možete zapisati poruku i ja ću joj je predati odmah nakon završetka jutarnjeg razgibavanja."

Djelovao sam uzbuđeno (i bio sam) i rekao: "Ne bih želio baš to. Bilo bi mi puno lakše da to kažem djetetu osobno."

"Smrt u obitelji?"

"Nije to, ali svakako obiteljski problemi. Žao mi je gospođice, ali to ne mogu reći nikom drugom. Radi se o njenoj majci."

Otpor joj je polako slabio, ali se još uvijek nije dala smesti. Tada je Pete uskočio u raspravu. Nosio sam ga u lijevoj ruci, a desnom mu pridržavao glavu na grudima - nisam ga želio ostaviti u autu, a znao sam da bi ga Ricky željela vidjeti. Dozvoljavao je da ga se tako nosi, ali je već pokazivao znakove nelagode. "Mijaou?"

Pogledala ga je i rekla: "Dobar je to dečko. Imam jednog takvog doma. Možda su čak iz istog legla." Mirno sam rekao: "Ovo je Fredericina mačka. Morao sam je ponijeti sa sobom... jer nije moglo drugačije. Nitko se ne može brinuti o njemu."

"Jadničak mali!" Pogladi ga je ispod brade, pravilno, hvala Bogu i Pete je to prihvatio, još jednom hvala Bogu, pružajući glavu i zatvarajući oči od zadovoljstva. Može sasvim dobro prihvatiti stranca nakon lošeg prvog utiska.

Zaštitnica mladeži mi je rekla da sjednem za stol pod drvećem izvan 'zapovjedništva'. Još uvijek nije bila zadovoljna ovim posjetom, ali je pristala uz uvjet da nas ima na oku. Zahvalio sam joj i pričekao. Nisam primijetio Ricky kada mi je prišla, samo sam čuo uzvik: "Ujače Danny!" i drugi koji je slijedio odmah nakon moga okreta, "donio si i Petea, pa to je divno!"

Pete se oglasio jednim dubokim "mrnjau" i skočio iz mojih ruku u njene. Pažljivo ga je prihvatila, smjestila u položaj koji on najviše voli

i ignorirala me dok nisu obavili mačji protokol. Pogledala me i polako rekla: "Ujače Danny, stvarno mi je drago što si došao."

Nisam je poljubio; nisam je čak niti dotaknuo. Ne volim maziti djecu, a Ricky je bila tip djevočice koja maženje podnosi samo kad mora. Naš prvotni odnos, još iz vremena kada je imala šest godina počivao je na uzajamnom poštovanju individualizma i osobnog dostojanstva.

Međutim, dobro sam je pogledao; kvrgava koljena, onako štrkljava i prebrzo izrasla pokazivala su da je još uvijek na pragu odrastanja. Nije bila lijepa kao kad joj je bilo šest godina. Kratke hlačice i majica koje je imala na sebi u kombinaciji sa svježim opekotinama od sunca, ogrebotinama, masnicama i razumnim količinama prašine, nisu nimalo naglašavale njezinu ženstvenost. Bila je tek skica žene u koju treba izrasti. Njenu zaigranost i nespretnost umanjivale su samo predivne, ogromne oči i pjegava ljepota tek propupalog tijela. Izgledala je očaravajuće.

Rekao sam: "I meni je drago što sam ovdje, Ricky." Pokušala je smjestiti Petea u neki čudan položaj da bi mogla zavući ruku u džep. "Iznenadio si me. Prije samo par minuta sam dobila tvoje pismo - pozvali su me ovdje dok sam bila u pošti. Nisam niti imala prilike otvoriti pismo. Piše li u njemu da danas dolaziš?" Tada je izvukla omotnicu i pokušala je izravnati pošto se nalazila u upola manjem džepu.

"Ne, ne piše, Ricky. U pismu piše da odlazim, ali tek nakon što sam ga poslao odlučio sam osobno doći i oprostiti se." Pogledala me žalosno i spustila pogled. "Znači, odlaziš?"

"Da, objasniti ću ti, ali trebaće vremena za to. Sjednimo pa ću ti sve ispričati." I tako smo sjeli i ja sam započeo priču. Pete se smjestio u položaj sfinge na stolu između nas, pjevušeći si pjesmicu koja je zvučala poput udaljenih pčelica.

Odahnuo sam kada sam saznao da je već znala sve o vjenčanju Milesa i Belle - dobro je da joj ja to nisam morao prenijeti. Pogledala me, zatim naglo spustila pogled i bezizražajno rekla: "Da, znam. Tata mi je pisao o tome."

"Razumijem."

Odjednom je izgledala pokunjeno, nimalo poput djeteta. "Neću se više vraćati tamo, Danny."

Jednostavno neću."

"Ali - slušaj me Riki-tiki-tavi, znam kako se osjećaš. Niti ja ne bih želio da se vratiš, tamo - poveo bih te sa sobom da mogu, ali što bi se time dobilo? Tebi je tek jedanaest godina, a osim toga on je tvoj tata."

"Ne moram se vraćati tamo. Nije mi on pravi tata. Baka će doći po mene."

"Što? Kada ona dolazi?"

"Sutra. Mora se dovesti iz Brawleya. Pisala sam joj o svemu i pitala mogu li živjeti s njom jer ne želim živjeti s onom ženom i tatom." Uspjela je stisnuti više odlučnosti u tu jednu riječ nego što bi odrasli strpali u cijelu rečenicu. "Baka mi je odgovorila da ne moram živjeti s njima jer tata me nikada nije posvojio i ona je moj legalni staratelj." Pogledala me uplašeno. "Ne mogu me natjerati, zar ne?" Odjednom osjetih plimu olakšanja. Jedina stvar koju nisam mogao riješiti, problem koji me mjesecima mučio, bilo je kako skloniti Ricky od otrovnog utjecaja Belle - pa. na dvije godine; izgledalo je kao da se radi o dvije godine. "Ako te nikada nije usvojio, Ricky, siguran sam da baka može izdržati sve ako si ti toliko sigurna." Namrštio sam se i počeo grickati usnicu. "Ali mogla bi sutra imati problema. Možda te ovi ovdje neće htjeti pustiti s njom."

"Kako me mogu zadržati? Jednostavno ću uskočiti u auto i otići ćemo."

"Nije to tako jednostavno. Ljudi koji vode kamp moraju postupati po nekim pravilima. Tvoj tata - Miles, hoću reći Miles te je predao njima; oni te neće htjeti predati nikome drugome do njemu." Ugrizla je donju usnicu. "Neću ostati. Idem s bakom."

"Naravno, ali možda ti mogu reći kako bi trebala postupiti. Da sam na tvom mjestu, ne bih im rekao da odlazim iz kampa; rekao bih im da me baka želi provozati i onda se ne vratiš."

Malo se opustila. "U redu."

"Hm... nemoj ništa pakirati niti se spremati, da ne bi nešto posumnjali. Nemoj nositi nikakvu odjeću osim one koju svakodnevno nosiš. Sve što stvarno želiš ponijeti, novac ili nešto vrijedno, stavi u džepove. Pretpostavljam da ovdje nemaš previše stvari koje ne bi željela ostaviti?"

"Mislim da ne." Pogledala me zamišljeno. "Imam novi badić." Kako se može objasniti djetetu da je došlo vrijeme da ostaviš sve za sobom? Nikako - bili bi u stanju uskočiti u zapaljenu kuću da bi izvukli svog omiljenog medu ili zeku. "Hmm... Ricky, nagovori baku da kaže ovima u kampu da ćete se provozati do Arrowheada na kupanje... i da ćete možda tamo večerati, ali će te sigurno vratiti prije trube za gašenje svjetla. Tako ćeš moći ponijeti svoj kupaći kostim i ručnik. Ali ništa više. Hoće li ti baka pristati na tu igru?"

"Mislim da hoće. Da, sigurna sam u to. Ona često kaže da ljudi povremeno moraju reći koju dobroćudnu malu laž jer se inače ne bi podnosili. Rekla je i da male laži treba koristiti tek povremeno."

"Djeluje mi kao osjećajna osoba. Hoćeš li me poslušati?"

"Napraviti ću baš onako kako si mi rekao, Danny."

"Odlično." Uzeo sam izgužvanu omotnicu. "Ricky, rekao sam ti da moram otići. Neće me biti jako dugo."

"Koliko dugo?"

"Trideset godina."

Oči joj se nikako nisu mogle više raširiti. Kada ti jjedanaest godina trideset godina nije dugo; to je vječnost. Dodao sam: "Žao mi je, ali moram."

"Zašto?"

Nisam joj mogao odgovoriti na to pitanje. Pravi odgovor je bio nevjerojatan, a laž ne bi prošla.

"Previše je to teško za objasniti. Jednostavno moram. Nema nikakvog drugog rješenja." Na trenutak sam oklijevao, a zatim nastavio: "Zamrznuće me. Hladni san - znaš na što mislim."

Znala je. Djeca se puno brže od odraslih navikavaju na nove stvari; hladni san je bio omiljena tema stripova. Bila je užasnuta i pokušala se buniti. "Ali. Danny, nikada te više neću vidjeti"

"Naravno da ćeš rne vidjeti. Neće me dugo biti, ali ipak ćemo se vidjeti. Vidjećeš i Petea. Znaš, Pete ide sa mnom; i njega će zamrznuti."

Pogledala je Petea i zatim mi uputila pogled pun užasa, što prije nikada nisam primijetio kod nje. "Ali -Danny, zašto ne bi ti i Pete došli živjeti sa nama u Brawley? To bi bilo puno bolje rješenje. Baka bi zavoljela Petea. Zavoljela bi i tebe. Baka kaže da je u kući najbolje kada je u njoj muškarac."

"Ricky... draga Ricky... moram. Nemoj me više mučiti." Počeo sam otvarati otmotnicu.

Djelovala je bijesno i brada joj je počela podrhtavati. "Sigurna sam da je ona kriva za sve!"

"Što? Ako misliš na Belle, ona nema ništa s tim. Bar ne neposredno."

"Ona neće biti zamrznuta s tobom?"

Pomislio sam na to i stresao se. "Dragi Bože, naravno da neće! Prošao bih sve moguće zaobilaznice samo da ne naletim na nju."

Djelovala je malo smirenije. "Znaš, bila sam tako ljuta na tebe zbog nje. Baš bijesna."

"Žao mi je Ricky. Stvarno. Bila si u pravu, a ja u krivu. Ali, ona me nije na ništa nagovorila. Gotovo je s njom, zauvijek i zauvijek, časna riječ. Da ti kažem o ovome." U rukama sam držao sve što je bilo moje u Pomoćnici d.d.. "Znaš li što je ovo?"

"Ne."

Objasnio sam joj. "Ovo sada dajem tebi, Ricky, zato što me neće biti jako dugo, a ja želim da je ovo kod tebe." Uzeo sam papir na kojem je bio prijepis dionica na nju, poderao ga i stavio papiriće u džep; nisam mogao s time riskirati - Belle bi sasvim lako mogla falsificirati dokument i opet bi bili na istom. Okrenuo sam potvrdu o dionicama i detaljno proučio članak o prijepisu na stražnoj strani razmišljajući kako da ovo izvedem uz najbolje moguće osiguranje. "Ricky, koje je tvoje puno ime?"

"Frederica Virginija. Frederica Virginija Gentry. Znaš ti to dobro."

"Je si li sigurna da ti je prezime 'Gentry'? Rekla si da te Miles nije nikada posvojio?"

"Ah! Otkad znam za sebe sam Ricky Gentry. Ali ti misliš na moje pravo prezime. Isto je kao i bakino... isto kao mog pravog tate. Heinicke. Ali nitko me ne zove tako."

"Sada hoće." Napisao sam 'Frederica Virginija Heinicke' i dodao 'prepisati dionice na nju kada navršši svoj dvadeset i prvi rođendan' i iglice su mi krenule niz leđa - moj prvotni prijepis možda ne bi niti bio valjan.

Počeo sam se potpisivati kada sam primijetio našeg anđela čuvara kako nas promatra iz daljine. Pogledao sam na sat i primijetio da smo pričali već sat vremena; vrijeme mi je istjecalo.

Ali želio sam ovo dovršiti. "Gospodična!"

"Da?"

"Postoji li negdje ovdje javni bilježnik? Ili moram ići do najbližeg grada?"

"Ja mogu preuzeti tu funkciju u slučaju potrebe. Što vam treba?"

"Odlično! Imate li možda uz sebe pečat?"

"Nikada se ne odvajam od njega."

Tako sam se potpisao pod njenim budnim okom i čak je dopisala, (uz Rickyinu potvrdu da smo Pete i ja oni za koje se izdajemo) koristeći duži oblik članka, "...osobno potvrđeno prisustvo Daniela B. Davisa." Kada je lupila pečat preko mog i svog potpisa odahnuo sam. Neka Belle samo pokuša izmuljati ovo.

Pogledala me znatiželjno, ali nije rekla ništa. Rekao sam ozbiljno: "Tragedije se ne mogu ispraviti, ali ovo može pomoći. Znae, školovanje djeteta."

Odbila je nadoknadu koju sam ponudio i otišla u svoj ured. Okrenuo sam se prema Ricky i rekao: "Predaj ovo baki. Reci joj da to odnese u Banku Amerike u Brawleyu. Oni će učiniti sve ostalo." Stavio sam omotnicu pred nju na stol.

Nije ju ni dotaknula. "Ovo vrijedi hrpu novca, zar ne?"

"Poprilično. Vrijediti će još i više."

"Ne želim ga."

"Ali Ricky, ja ti to želim dati."

"Neću. Ne želim novac od tebe." Oči su joj se ispunile suzama, a glas joj je treperio. "Ti odlaziš zauvijek i... i ne voliš me više." Šmrknula je. "Isti si kao kad si se vjerio s Belle. Možeš s Peteom doći živjeti sa mnom. Ne želim tvoj novac!"

"Ricky. Slušaj me, Ricky. Prekasno je za to. Ne mogu ti ga više oduzeti. Novac je već tvoj."

"Nije me briga. Ne želim ga niti dotad." Pogladi je Petea po glavi. "Pete ne bi otišao i ostavio me... ti ćeš ga natjerati na to. Sada neću imati čak ni njega."

Odgovorio sam polako: "Ricky? Riki-tiki-tavi? Želiš li ponovo vidjeti Petea... i mene?"

Jedva čujno je odgovorila. "Naravno da želim. Ali ne mogu." "Možeš." "Što? Kako? Rekao si da će te zamrznuti. Trideset godina."

"I hoće. Moram to učiniti. Ali slušaj što možemo učiniti. Pođi živjeti kod bake, kreni tamo u školu - i pusti da vrijednost ovoga raste. Kada napuniš dvadeset i prvu godinu - i ako nas još uvijek budeš željela vidjeti - imati ćeš dovoljno novaca za zamrzavanje. Kada se probудиš ja ću te tamo čekati. Pete i ja ćemo te čekati. Obećavam ti."

Izraz lica joj se promijenio, ali se nije nasmiješila. Dosta dugo je razmišljala o tome i zatim rekla: "Stvarno ćete me čekati?"

"Da. Ali moramo se dogovoriti oko datuma. Ako učiniš to moraš postupati strogo po mojim uputama. Ugovor ćeš potpisati s tvrtkom Cosmopolitan Insurance i pobrini se da te zamrznju u bolnici Riverside u Riversideu... i daj im točne instrukcije da te probude prvoga svibnja 2001. Toga dana ću te čekati. Ako želiš da budem tamo morat ćeš im i to reći jer me u protivnom neće pustiti dalje od čekaonice - poznajem tu bolnicu; prilično su blesavi." Izvadio sam omotnicu koju sam pripremio još u Denveru. "Ne moraš sve to pamtiti. Sve sam ti napisao. Samo je sačuvaj i na svoj dvadeseti prvi rođendan donesi odluku. Možeš biti sigurna da ćemo te Pete i ja čekati, pojavila se ti ili ne. Položio sam ovu omotnicu preko njene s dionicama.

Imao sam utisak da sam je uvjerio, ali nije htjela dotaknuti niti jednu od omotnica. Gledala je u njih i tiho rekla: "Danny?"

"Da, Ricky?"

Nije me htjela pogledati, a glas joj je bio tako tih da sam je jedva čuo. Ali ipak sam je čuo. "Ako to učinim... mogu li se onda udati za tebe?"

U ušima mi je zašumilo, a pred očima zabljesnu lampice. Odgovorio sam koliko sam god mogao mirnije.

"Da, Ricky. To je ono što želim učiniti. Zato sve to i radim."

Trebao sam joj ostaviti još samo jednu stvar; omotnicu na kojoj je pisalo: 'Otvoriti u slučaju smrti Milesa Gentryja.' Nisam joj ništa objašnjavao; samo sam joj rekao da to čuva. To su bili dokazi protiv Belle; njena lopovska povijest, vjenčanja itd. U rukama odvjetnika ovo će Ricky sigurno pomoći kod čitanja Milesove oporuke.

Zatim sam joj dao svoj maturalni prsten izTecha (toje bilo sve što sam imao) i rekao joj da je njen i da smo sada zaručeni. "Prevelik

je za tebe, ali ga ipak možeš držati na lančiću. Drugi će te čekati kad se probudiš."

Čvrsto ga je stisnula u šaci. "Ne želim drugi prsten."

"U redu. Sada bi bilo najbolje da se oprostiš od Petea. Moram ići. Nemam više ni minute vremena." Zagrlila je Petea i potom ga vratila meni. Pogledala me mirno i iako su joj suze curile poput slapa i nos nije propuštao zrak uspjela je izgovoriti potpuno čisto: "Zbogom Danny."

"Ne 'zbogom', Ricky. 'Doviđenja.' Čekat ćemo te."

Bilo je oko deset i petnaest kada sam se vratio u selo. Helibus je kretao prema centru grada za dvadeset i pet minuta, pa sam pronašao jedinu trgovinu polovnih automobila i napravio najbrže cijenkanje u povijesti, prodajući svoj auto u pola cijene da bih dobio odmah lovu u ruke. Ostalo je mi je točno vremena za prošvercavanje Petea u bus (obično ne vole mačke koje ne podnose visinu) i nešto poslije jedanaest bili smo u uredu Powella.

Powell je bio poprilično nezadovoljan što sam odlučio da Mutual ne upravlja mojim dionicama i dobio sam dobro pranje glave oko izgubljenih ugovora. "Ne mogu tražiti od suca dvaput odobrenje za istog čovjeka u dvadeset i četiri sata. To je protiv svih pravila."

Pokazao sam mu novčanice s uvjerljivim iznosom. "Nema smisla napadati me, kapetane. Želite li moje novce ili ne? Ako ne, slobodno recite, otići ću u Central Valley, jer moram danas biti zamrznut." Još uvijek se pjenio, ali je na kraju popustio. Gundao je zbog dodatnih šest mjeseci koje sam tražio i nije želio garantirati točan datum buđenja. "U ugovoru se obično daje sloboda od mjesec dana 'plus - minus' zbog administrativnih poteškoća."

"U ovome toga neće biti. Na ugovoru mora stajati datum buđenja 27. travnja 2001. i nije me briga da li na zaglavlju ugovora piše 'Mutual' ili 'Central Valley.' Gospodine Powell, vi ovdje nešto prodajete, a ja sam kupac. Ako mi ne ponudite ono što tražim otići ću to potražiti negdje drugdje."

Promijenio je ugovor i obojica smo se potpisali.

Točno u dvanaest otišao sam do liječnika na završne preglede.

Pitao me: "Jeste li uspjeli ostati trijezni?"

"Potpuno."

"Vaša riječ mi ništa ne znači. Vidjet ćemo." Pregledao me detaljno kako je to i 'jučer' učinio i rekao:" Iznenađen sam. Stanje vam je puno bolje nego jučer. Zadivljujuće."

"Doc, ne znate vi niti trećinu priče."

Pridržavao sam i smirivao Petea dok su mu davali sedativ, zatim sam i sam legao dok su me priređivali. Mislim da sam mogao čekati još koji dan, ali stvar je bila u tome da sam jako ponovo želio vidjeti 2001.

Negdje oko četiri popodne, s Peteovom glavom na grudima počeo sam polako tonuti u san.

POGLAVLJE 12

Ovoga puta su mi snovi bili ugodni. Najgoreg se još uvijek sjećam, ali to je ipak bila samo beskrajna frustracija. Bio je to hladni san u kojem sam dršćući hodao hodnicima otvarajući svaka vrata u nadi da će voditi u ljeto gdje me čeka Ricky. Zadržavao me Pete, pretječući me stalno i petljajući mi se pod nogama siguran da neću nagaziti na njega.

Kod svakih vrata progurao bi mi se između nogu, pogledavajući u hladnoću iza njih, a zatim se okretao nazad, skoro me rušeći.

Ali niti jedan od nas ne bi odustajao uvjeren da su sljedeća vrata ona prava.

Ovaj put sam se probudio s lakoćom, bez ikakve dezorijentacije – liječnik je bio djelomično zapanjen kad sam odmah zatražio doručak i novine, bez ikakvih blebetanja. Mislio sam da nije imalo smisla objašnjavati mu da mi je ovo već drugo zamrzavanje; ionako mi ne bi vjerovao.

Kad sam se probudio, čekala me poruka od Johna, poslana prošli tjedan:

Dragi Dan,

U redu, predajem se. Kako si znao?

Složiti ću se s tvojim zahtjevom da se nećemo nalaziti, što je protivno Jennynim željama. Šalje ti pozdrave i nada se da kada završiš ono što moraš nećeš potrošiti previše vremena tražeći nas - pokušao sam joj objasniti da ćeš neko vrijeme biti zauzet.

Oboje smo odlično samo što sada češće šetam po mjestima gdje sam nekada trčao. Jenny je ljepša nego ikad.

Hasta la vista, amigo,

John

P.S. Ako ti svota koju ćeš dobiti nije dovoljna, samo nazovi, imamo još toga na zalihama. Mislim da nam ide sasvim solidno.

Razmišljao sam da nazovem Johna, da ih pozdravim i iznesem im novu ideju koja mi se javila dok sam spava, spravica koja bi kupanje pretvorila u sladostrasan užitak ali odlučio sam ipak suprotno; imao sam važnije stvari na pameti. Ipak sam zabilježio najvažnije crtice prije nego sam opet zaspao s Peteom u naručju. Volio bih da sam je drugačije naučio. S vremenom to postaje jako naporno.

U ponedjeljak, tridesetog travnja, odjavio sam se i našao sobicu u Riversideu u jednom starom hotelu. Bilo je dosta natezanja oko primanja Petea, ali sobari ipak nisu bili imuni na mito - kao da se nešto promijenilo, pošto je pomoćnik upravitelja bio nešto manje fleksibilan; slušao je moje razloge dok god su oni bili prihvatljivi, a zatim me odbio. Nisam dobro spavao te noći; bio sam previše uzbuđen.

Sljedećeg jutra oko deset sati predstavio sam se upravitelju bolnice Riverside. "Dr. Rumsey, zovem se Daniel B. Davis. Pretpostavljam da imate mušteriju Fredericu Heinicke?"

"Pretpostavljam da možete potkrijepiti vaše riječi nekim dokumentom?"

Pokazao sam mu svoju vozačku dozvolu iz 1970. izdanu u Denveru i potvrdu o nedavnom buđenju u bolnici Forest Lawn. Pogledao je dokumente i vratio ih. Nervozno sam rekao: "Mislim da bi danas trebalo biti njeno buđenje. Postoji li neka mogućnost da tome prisustvujem? Ne mislim, naravno, na cijeli postupak, već samo završni dio dok bude dolazila svijesti."

Napućio je usne i pogledao me znatiželjno. "Naše upute za ovu mušteriju nam govore da je ne bismo trebali danas probuditi."

"Ne?" Bio sam razočaran i povrijeđen. "Ne. Njena želja bila je ova: umjesto da je nepotrebno budimo danas, ostati će pod niskom temperaturom dok se vi ne pojavite."

Pogledao me i nasmiješio se. "Mora da imate zlatno srce. Pojava vam nije tako očaravajuća." Uzdahnuo sam. "Hvala, doktore." "Možete pričekati u čekaonici ili se vratiti. Nećemo vas trebati par sati."

Vratio sam se u čekaonicu, uzeo Petea i odlučio se malo prošetati. Strpao sam ga u novu putnu torbu ali on nije bio previše zadovoljan njome, iako sam se trudio da bude što sličnija staroj i ugradio metalizirano staklo noć prije. Vjerojatno mu još nije mirisala kako treba.

Prošli smo pored 'ugodnog kafića', međutim nisam bio gladan iako za doručak nisam pojeo puno - Pete je pojeo pečena jaja, a nije htio niti okustiti slaninu. U pola dvanaest smo se vratili nazad. Napokon su mi dopustili da ju vidim.

Mogao sam joj vidjeti samo lice; tijelo joj je bilo pokriveno, ali bila je to Ricky, tijelo odrasle žene s licem zaspalog anđela.

"Sada je još pod posthipnotičkom naredbom," rekao je dr. Rumsey nježno. "Ako bi pričekali još koji trenutak probudit ću je. Hm, mislim da bi bilo bolje da odnesete mačku van."

"Mislim da ne bi."

Htio je nešto reći, zatim je slegnuo ramenima i okrenuo se prema Ricky. "Probudi se, Frederica. Probudi se. Moraš polako otvoriti oči."

Zatreptala je i zatim otvorila oči. Pogled joj je preletio sobom, zaustavio se na nama i sneno se nasmiješila. "Danny... i Pete." Podigla je ruke - primijetio sam da na palcu lijeve ruke ima moj prsten. Pete se iskoprcao i skočio na njen krevet stavljajući šape na njene grudi u znak dobrodošlice.

Dr. Rumsey ju je želio zadržati preko noći, ali Ricky nije htjela niti čuti. Pozvao sam taksi i odvezli smo se do Brawleya. Baka joj je umrla 1980. i svi prijatelji su već zaboravili na nju, ali ipak, tamo je imala neke stvari - knjige većinom. Dao sam upute vozaču da ih prebaci u Aladdin, Johnu Suttonu. Ricky je bila omamljena promjenama njenog rodnog grada i nije niti jednog trenutka puštala moju ruku, ali ju nije morila čežnja za starim domom, što je sa mnom bio slučaj prvi put. Željela je što prije otići iz Brawleya.

Uzeli smo drugi taksi i uputili se prema Yumi. Tamo sam potpisao lijepim čitkim rukopisom svoje puno ime 'Daniel Boone Davis,' da se ne bi postavljala pitanja koji je to D. B. Davis bio tu. Par minuta kasnije stajao sam s njenom malom ručicom u svojoj gušeci se nad riječima: "Ja, Daniel, uzimam tebe, Frederica... dok nas smrt ne rastavi."

Pete mi je bio kum. Svjedoke smo našli u vijećnici.

Izjurili smo iz Yume ravno na hotel-ranč u blizini Tucsona, gdje smo iznajmili kolibu opremljenu našim Vrijednim Dabrom tako da nam nitko više nije bio potreban. Pete je pobijedio u monumentalnoj borbi mačka koji je do našeg dolaska bio glavni na ranču. Nakon toga smo morali paziti na Petea da više ne radi gluposti. Toje bila, koliko se sjećam, jedina mana našeg medenog mjeseca. Ricky se ponašala kao da je brak njenih ruku djelo, a ja - pa, ja sam imao Ricky.

Nema više puno toga što bi se reklo. Dobivši Rickyne dionice Pomoćnice d.d. – to je još uvijek bio najveći postotak dionica u nečijem posjedu - poslao sam McBeea u "pričuvni sastav za istraživanja" i postavio Chucka na njegovo mjesto. John je na čelu Aladdina i stalno mi prijete da će uskoro u mirovinu - kao da ga ne poznajem. On, Jenny i ja upravljamo tvrtkom, pošto je John pažljivo podijelio dionice tako da niti jedan od nas ne može donijeti odluku bez drugo dvoje. Ja nisam u odboru niti jedne tvrtke; ne upravljam niti jednom, a one se međusobno natječu. Natjecanje nije loša stvar - Darwin se toga dobro sjetio.

A ja, ja sam samo 'Davisova tvrtka za inženjering, mala soba za crtanje, mala radionica i stari inženjer koji misli da sam lud, ali svejedno izvršava sve što od njega tražim do određene mjere. Kada nešto dovršimo, pošaljemo to patentnom uredu.

Dobio sam vijesti da se dr.Twitchell oporavio. Poslao sam mu pismo da sam otišao u prošlost i vratio se putem hladnog sna... uz duboke isprike što sam 'sumnjao' u njega. Pitao sam ga želi li vidjeti moju knjigu kada je dovršim. Nije mi odgovorio, pa pretpostavljam da je još uvijek ljut na mene.

Ali ja stvarno pišem i stvar će doći u javne biblioteke makar ih morao tiskati o vlastitom trošku. Toliko mu dugujem. U stvari dugujem mu puno više; dugujem mu za Ricky i za Petea. Naslov će biti "Neopjevani geniji".

Jenny i John izgledaju kao da će do vijeka živjeti. Zahvaljujući gerijatriji, svježem zraku, suncu, vježbama i umu koji ne poznaje probleme, Jenny je ljepša nego ikada sa... pretpostavljam svojih šezdeset i tri. John još uvijek tvrdi da sam vidovit i odbija vjerovati dokazima. Pa kako sam onda to napravio? Pokušao sam to objasniti

Ricky, ali se uzбудila kada sam joj objašnjavao kako sam, dok smo bili na medenom mjesecu, lutao po Denveru, a dok sam bio kod nje u kampu već ležao zamrznut u dolini San Fernanda.

Probljedia je pa sam pokušao objasniti drugačije. "Slušaj me. Sve je to logično ako stvari gledaš s matematičke strane. Uzmimo zamorčića - bijelog sa smeđim točkicama. Stavimo ga u kavez i pošaljemo tjedan dana u prošlost. Ali mi smo ga tjedan dana ranije pronašli i stavili u kavez sa samim sobom. Sada imamo dva zamorca... iako su u stvari jedan te isti zamorac, samo je jedan tjedan dana stariji. Tako smo uzeli jednog od njih i poslali nazad"

"Čekaj malo! Kojeg?"

"Kojeg? Pa uvijek je bio samo jedan. Naravno, uzmeš onog mlađeg, jer-"

"Prvo kažeš da je samo jedan. Onda kažeš da su dva. Zatim su dva u stvari jedan, ali ti uzimaš jednog od njih, a postoji samo jedan..."

"Pokušavam ti objasniti kako dva mogu biti jedan. Ako uzmeš mlađeg..."

"Kako možeš znati koji je mlađi ako su potpuno isti?"

"Pa mogli bi zamorcu odrezati rep kada ga pošaljemo u prošlost, tako bi..."

"Kako si okrutan. Osim toga zamorci nemaju repove."

Mislila je da je time dokazala nešto - nisam joj nikada trebao ništa objašnjavati.

Ali Ricky nije tip koji će se svađati oko nebitnih stvari. Vidjevši da sam uzrujan rekla je nježno: "Dođi, dušo." Promrsila mi je ono malo kose što mi je ostalo. "Jedan Dan mi je dosta. Dvojicu već ne bih mogla provariti. Reci mi nešto - je li ti drago što si pričekao da odrastem?"

Dao sam sve od sebe da je uvjerim u to.

Ali moja objašnjenja nisu pokrivala sva pitanja, iako sam pažljivo pratio sve oko sebe nešto mi je ipak promaklo. Kako to da nisam vidio svoje buđenje u novinama? Mislim, drugo buđenje u travnju 2001.; obavijest je trebala biti u sutrašnjim novinama, ali je nisam vidio. Kasnije sam potražio novine tog datuma i našao ime: "D.B.Davis," u Timesu od subote 28. travnja 2001.

Teoretski gledano, samo jedna linija tinte mogla bi promijeniti čitav naš svemir. Da li su starije teorije 'grananja vremenskih tokova' ili 'paralelnih svijetova' točne? Da li sam preskočio u paralelni svijet, različit samo po tome što sam malo preuredio početne pozicije? Iako sam pronašao Ricky i Petea u njemu? Možda postoji paralelni svijet u kojem je Pete zavijao u očajanju i zatim odlutao napušten? Ili u kojem Ricky nikada nije uspjela pobjeći iz pandži pohlepne Belle?

Vjerojatno sam te večeri zaspao i propustio svoje ime u novinama, a sljedećeg jutra bez razmišljanja novine bacio u smeće. Stvarno sam ponekad odsutan duhom, pogotovo kada razmišljam o poslovima. Ali što bih učinio da sam vidio svoje ime? Otišao tamo, susreo samog sebe i poludio? Ne, da sam se vidio, ne bih postupio poslije onako kako sam postupio. Znači nikako se nije moglo desiti drugačije. Kontrola nad svime time je nepogrešiva, zato što bi samo postojanje moje linije života bilo ugroženo da sam vidio svoje ime u novinama. Izgleda da je sama mogućnost da ću vidjeti u novinama obavijest bila automatski isključena.

"Postoji neka božanska sila koja kroji naše puteve, grubo po svojoj želji." Slobodna volja da odlučimo o svojoj sudbini i njena određenost u jednoj rečenici koja podržava istinitost oba pojma. Postoji samo jedan pravi svijet s jednom budućnosti i jednom prošlosti. "Kako bijaše u početku, sada je i biće zauvijek, svijet bez završetka. Amen." Samo jedan... ali dovoljno velik i zamršen da u sebi podržava slobodu odluke, putovanje kroz vrijeme i sve ostalo u svojim konektorima i napajanju i integriranima. Možeš raditi sve što želiš dokle god poštuješ pravila, a i onda se vraćaš pred svoja vrata.

Nisam jedina osoba koja je putovala kroz vrijeme. Fort je naveo toliko drugačijih neobjašnjivih slučajeva, Ambrose Bierce, također. A tu su i one dvije dame iz vrtova Trianona. Muči me neka slutnja da je stari dobri Twitch povlačio prekidač puno više puta nego što je priznao... a da ne spominjemo ostale koji su savladali znanje koje bi omogućilo put kroz vrijeme. Ali sumnjam da će nešto od toga biti. U mom slučaju, samo troje ljudi zna moju priču, a od njih dvoje mi ne vjeruju. Ne može se puno postići putovanjem kroz vrijeme. Kako je to Fort rekao, "željeznicom se može putovati tek kada se izgrade tračnice."

Međutim ne mogu si izbiti iz glave Leonarda Vincenta. Je li on bio Leonardo da Vinci? Da li se uspio probiti kontinentom i otići u Europu s Kolumbom? Enciklopedija kaže da mu je život bio svakakav - ali možda je malo preuredio svoje dokumente. Znam kako je to; i ja sam to djelomično morao uraditi. U Italiji u petnaestom stoljeću nije bilo broja osiguranja, osobnih karti niti otisaka prstiju; moglo se sve srediti.

Ali zamislite ga, odvojenog od svega na što je navikao, svjestan svjetlosti, energije, milijuna stvari, pokušavajući ih nacrtati da bi kasnije bili izumljeni - ali proklet činjenicom da se sve što danas radimo zasniva na umjetnosti razvijanoj stoljećima.

Tantalu je bilo lakše.

Razmišljao sam što bi se moglo učiniti s putovanjem kroz vrijeme ako bi se ono komercijaliziralo - radeći male skokove u aparatima koji bi omogućili povratak. Ali jednog dana bi se napravio prevelik skok u doba kada tračnice nisu izgrađene. Nešto jednostavno, poput još nepostojeća kovine, moglo bi vam pokvariti sve planove. A tu je i zastrašujuće ozbiljan problem nepoznavanja smjera u kojem se krećeš. Zamislite da završite na dvoru Henrika VIII sa teretom kovine neizgovorljivog imena namijenjene dvadeset i petom stoljeću. I tamo završite s kopitom konja u čelu.

Ne, aparat se nikako ne smije puštati na tržište dok i sve moguće pogreške ne isprave.

Mene međutim ne muče 'paradoksi' - ako u tridesetom stoljeću neki inženjer uspije pročistiti aparaturu od grešaka i omogućiti sigurniji put kroz vrijeme, biti će to zato što je Stvoritelj to želio.

Dao nam je oči, dvije ruke, mozak; sve što se time postigne ne može biti paradoks. Ne trebaju mu sluge koji će provoditi njegove zakone. Oni se sami provode. Čuda se ne događaju i riječ anakronizam treba tek poprimiti svoje novo značenje.

Ali ne brinem ja za filozofiju više od Petea. Što god je istina o ovome svijetu sviđa mi se. Našao sam svoja vrata u ljetu i ne bih više pokušavao putovati kroz vrijeme, možda bih završio na nekoj krivoj stanici. Možda će sin tako nešto opet proživjeti, a ako bude, bolje bi mu bilo da putuje u budućnost; prošlost je samo za očajnike koji svoje probleme ostavljaju neriješene; budućnost je puna bolja. Što god rekli pesimisti, romantičari ili antiintelektualci, svijet polako

ali sigurno zalazi u mirnije vode zbog ljudskog uma koji se reflektira na okoliš i uređuje ga. Rukama... alatima... slučajnim preokretima, znanošću i inženjeringom.

Većina današnjih dugokosih pesimista ne zna zabiti čavao ili koristiti ravnalo i takve bih najradije poslao natrag u dvanaesto stoljeće, pa neka tamo pomognu u nečemu.

Međutim, ni na koga nisam ljut i ova sadašnjost mi se jako sviđa, naravno izuzev činjenice da je Pete sve stariji i deblji. Više se ne odvažuje tako lako na mlade protivnike. Uskoro će poći na vrlo dugačak počinak. Svim srcem se nadam da će njegova jedna mala duša naći svoja vrata u ljeto iza kojih teku rijeke đumbirovog soka, gdje su mačkice zgodne i gdje su mu protivnici surovi borci koji ipak na kraju nekako pokleknu - i gdje ljudi imaju fina krila u kojima se može mirno drijemati i noge o koje se uvijek može očešati.

Ricky se također počela debljati, ali iz drugih, sretnijih razloga. Ovako je još ljepša i njezina vječna živahnost nije poljuljana iako joj nije baš najudobnije. Trenutno završavam aparate koji bi joj trebali olakšati ovih par mjeseci muka. Nije uvijek zgodno biti žena; nešto se tu može napraviti, siguran sam u to. Problemi se javljaju kod saginjanja, a tu su i bolovi u leđima - na tome upravo radim. Napravio sam joj hidraulički krevet koji ću kasnije vjerojatno i patentirati. Moram nešto smisliti i za lakši izlazak iz kade. To još nisam uspio riješiti.

Za starog dobrog Petea složio sam 'mačju kupaonicu' koju koristi za kišnih vremena - potpuno je automatizirana, sama se čisti, potpuno je higijenska i ne zadržava nikakve mirise. Međutim, on, kao i svaka prava mačka, više voli kupanje vani i nikada nije odustao od uvjerenja da će, ako isproba sva vrata, barem jedna voditi u ljeto. I, znate, mislim da je u pravu.

Sadržaj

[POGLAVLJE 2](#)

[POGLAVLJE 3](#)

[POGLAVLJE 4](#)

[POGLAVLJE 5](#)

[POGLAVLJE 6](#)

[POGLAVLJE 7](#)

[POGLAVLJE 8](#)

[POGLAVLJE 9](#)

[POGLAVLJE 10](#)

[POGLAVLJE 11](#)

[POGLAVLJE 12](#)